

**Säkylän seudun lukion
opetussuunnitelman
perusteet 2021**

Nimi	Säkylän seudun lukion opetussuunnitelman perusteet 2021
Kunta	Säkylä
Koulu	Säkylän seudun lukio
Hyväksymispäivämäärä	27.4.2021
Pdf luotu	17.11.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	4
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	4
2.2. Arvoperusta.	4
3. Opetuksen toteuttaminen.	6
3.1. Opintojen rakenne.	6
3.2. Oppimiskäsitys.	6
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	6
3.4. Toimintakulttuuri.	8
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	10
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	11
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	15
4.1. Ohjaus.	15
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	17
4.3. Opiskeluhoolto.	19
4.3.1. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet.	20
4.3.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	23
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	27
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	28
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	31
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	31
5.2. Opintojakson arviointi.	32
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	32
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	33
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	33
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	34
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	34
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	36
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	36
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	37
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	38

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	39
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	41
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	42
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	42
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	43
7. Oppiaineet.	47
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	47
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	48
Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1).	50
Kieli- ja tekstitietoisuuden kautta parempaan vuorovaikutukseen, 2 op (ÄI2ÄI3).	52
Kirjallisuutta, tietoa, elämyksiä, lukutaitoa, 2 op (ÄI4).	53
Tekstien tulkintaa ja vaikuttamista, 2 op (ÄI5).	54
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6, ÄI7).	56
Kirjallisuuden konteksteja, 2 op (ÄI8).	57
Vuorovaikutuksen syventäminen, 2 op (ÄI9).	58
Kirjoitustaidon syventäminen (yo-kertaus), 2 op (ÄI10).	59
Lukutaidon syventäminen (yo-kertaus), 2 op (ÄI11).	60
Treeniä abeille, 2 op (Äi 12).	61
Kirjallisuutta ja kirjoittamista abeille, 2 op (Äi13).	62
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	63
7.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	67
Ruotsin perusteiden kertaus, 2 op (RUB0).	67
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11/RUB12).	68
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13).	69
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	70
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15).	71
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	72
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	73
Yo-valmennus, 2 op (RUBV).	74
7.3. Vieraat kielet (VK).	75
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	80
ENA1+2: Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA12).	80
ENA3: Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3).	81
ENA4: Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4).	82
ENA5: Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5).	83

EN A6: Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EN A6).	84
EN A7: Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EN A7).	85
EN A8: Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EN A8).	86
EN AK: Kielioppi ja kirjoittaminen, 2 op (EN AK).	86
EN AV: Yo-valmennus, 2 op (EN AV).	87
7.3.2. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2).	88
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB21).	88
Monenlaista elämää, 2 op (SAB22).	89
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB23).	90
Kulttuuria ja luovaa toimintaa, 2 op (SAB24).	91
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB25).	92
Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (SAB26).	93
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB27).	95
Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (SAB28).	96
7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	97
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB31).	97
Arkielämää, 2 op (SAB32).	98
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB33).	99
Monenlaista elämää, 2 op (SAB34).	100
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB35).	101
Kulttuuria ja luovaa toimintaa, 2 op (SAB36).	102
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37).	103
Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (SAB38).	104
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB39).	105
Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (SAB310).	106
7.3.4. Vieraskieli, ranska, B2-oppimäärä (RAB2).	107
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB21).	107
Monenlaista elämää, 2 op (RAB22).	108
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB23).	109
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RAB24).	109
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB25).	110
Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (RAB26).	111
Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB27).	112
Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (RAB28).	112
7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3) (RAB3).	113
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB31).	114
Arkielämää, 2 op (RAB32).	114

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB33).	115
Monenlaista elämää, 2 op (RAB34).	116
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB35).	117
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RAB36).	117
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37).	118
Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (RAB38).	119
7.4. Matematiikka (MA).	120
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	122
MAY1 Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1).	122
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	123
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2).	123
Geometria, 2 op (MAA3).	124
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4).	125
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5).	126
Derivaatta, 3 op (MAA6).	127
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7).	128
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8).	129
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9).	130
3D-Geometria, 2 op (MAA10).	131
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	132
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	133
YO-kertaus, 2 op (MAAV).	134
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	135
MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2).	135
MAB3 Geometria, 2 op (MAB3).	136
MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4).	137
MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5).	138
MAB6 Talousmatematiikka, 2 op (MAB67).	138
MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8).	140
MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9).	141
MABV Kertaus, 2 op (MABV).	141
7.5. Biologia (BI).	142
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1).	144
Ekologia ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI2/BI3).	146
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4).	148
Ihmisen biologia, 2 op (BI5).	149
Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6).	151
Kokeellinen biologia, 2 op (BI7).	152

Biologian valmennus, 2 op (BIV).	153
7.6. Maantiede (GE).	154
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1).	157
Sininen planeetta, 2 op (GE2).	158
Yhteinen maailma, 2 op (GE3).	160
Geomedia -tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4).	162
Maantieteen kertaus, 2 op (GEV).	163
7.7. Fysiikka (FY).	164
Fysiikka ja ympäristö, 2 op (FY12).	166
Energia ja lämpö, 2 op (FY3).	167
Voima ja liike, 2 op (FY4).	168
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5).	169
Sähkö, 2 op (FY6).	170
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7).	171
Aine , säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8).	172
YO-kertaus, 2 op (FYV).	173
7.8. Kemia (KE).	174
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1/KE2).	176
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3).	178
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4).	179
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5).	180
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6).	181
Kemian valmennus, 2 op (KEV).	183
7.9. Filosofia (FI).	183
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1).	185
Etiikka, 2 op (FI2).	187
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3).	188
Totuus, 2 op (FI4).	190
Valmennus, 2 op (FIV).	191
7.10. Psykologia (PS).	191
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1).	193
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2).	195
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3).	197
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4).	198
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5).	200
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6).	202
7.11. Historia (HI).	204
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1).	206

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2).	208
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3).	210
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4).	211
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5).	213
Maailmankulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6).	215
Yritykset ja henkilöt, jotka muuttivat maailmaa, 2 op (HI7).	216
Historian valmennus, 2 op (HIV).	217
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH).	217
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1).	220
Taloustieto, 2 op (YH2).	222
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3).	223
Lakitieto, 2 op (YH4).	225
Nuori yrittäjyys -innovaatioleiri, 2 op (YH5).	226
Johdatus yrittäjyyteen, 2 op (YH6).	227
Markkinointi, mainonta ja yhteiskunta, 2 op (YH7).	228
Johtamisen teoriaopinnot, 2 op (YH8).	229
Johtamisen käytäntö, 2 op (YH9).	229
Yrittäjyyden mediaportfolio / vuosi yrittäjänä, 2 op (YH10).	230
Yrittäjyys-TET, 2 op (YH11).	231
Yhteiskuntaopin valmennus, 2 op (YHV).	231
Ambassador School, 2 op (Amb).	232
7.13. Uskonto (KT).	233
7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	235
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1).	235
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UE2).	236
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3).	237
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4).	239
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5).	240
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6).	241
7.14. Terveystieto (TE).	242
Terveys voimavarana, 2 op (TE1).	244
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2).	245
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3).	247
Terveystiedon valmennus, 2 op (TEV).	248
7.15. Liikunta (LI).	248
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1).	250
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2).	251

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3).	253
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4).	254
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5).	256
Vanhat tanssit, 2 op (LIT).	257
Liikunnan aktiivisuuskurssi, 2 op (LIA).	258
7.16. Musiikki (MU).	259
Musiikki ja minä, 2 op (MU1).	261
Musiikki ja me, 2 op (MU2).	263
Musiikki ja maailma, 2 op (MU3).	264
Musiikki ja muut taiteet, 2 op (MU4).	265
Musiikkia meille, 2 op (MU5).	266
Yhteismusisointi, 2 op (MU6).	267
Musiikkipaja, 2 op (MU7).	268
Taideprojekti, 2 op (TA1).	269
7.17. Kuvataide (KU).	269
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	272
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	273
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	274
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	275
Piirustus ja maalaus, 2 op (KU5).	276
Koulukuvaus, 2 op (KUV).	276
Taideprojekti, 2 op (TA1).	276
7.18. Opinto-ohjaus (OP).	277
Minä opiskelijana, 2 op (OP1).	278
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2).	279
Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (Okt).	280
Tutor, 2 op (Tutor).	281
7.19. Lukiodiplomit (LD).	282
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	283
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4).	283
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6).	284
7.20. Integraatio-opintojaksot.	284
Taideprojekti, 2 op (TA1).	284
8. Säskylän seudun lukion yrittäjyyden ja liiketalouden opintokokonaisuus.	286
9. Liitteet.	288
9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	288
9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	288
9.3. Säskylän seudun lukion ohjaussuunnitelma.	295

9.4. Säskylän seudun lukion opiskeluhoitosuunnitelma.	296
9.5. Säskylän seudun lukion järjestyssäänöt.	309
9.6. Suunnitelma kurinpitokeinoista Säskylän seudun lukiossa.	311
9.7. Säskylän seudun lukion ja Säskylän yhteiskoulun tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	314
9.8. Toimintamalli lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyssä.	318
9.9. Koulukeskuksen kriisisuunnitelma.	319
9.10. Säskylän seudun lukion kieliohjelma.	325

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet, OPH-2263-2019

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden

koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltäviin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhoito
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Matematiikan oppimäärään vaihdossa pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi matematiikka oppiaineen alla esitytetyllä tavalla.

Muut suoritettut pitkän oppimäärän opinnot luetaan Säkylän seudun lukiossa paikallisiksi opintojaksoiksi.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenytyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia,

vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Säkylän seudun lukio huolehtii opiskelijoistaan, jokainen opiskelija kohdataan lukiossa yksilönä ja opettajat tuntevat oppilaansa. Opiskelijoita ohjataan ottamaan vastuuta omista opinnoistaan turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä. Säkylän seudun lukion tavoitteena on kyetä joustavasti huomioimaan kaikki opiskelijamme heidän lähtökohdistaan riippumatta. Säkylän seudun lukio edistää suvaitsevaista opiskeluilmapiiriä.

Tarjoamme opiskelijoillemme turvallisen ja tasa-arvoisen kasvu ympäristön ja varmistamme heille laajan yleissivistävän koulutuksen, jotta heillä olisi mahdollisimman hyvät jatkokoulutusmahdollisuudet. Säkylän seudun lukio toimii osana paikallista yhteisöä ja kulttuuriympäristöä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisulla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu erilaisissa tilanteissa ja paikoissa.

Opiskeluympäristöt tukevat oppimiskäsitystä, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta.

Säkylän seudun lukiossa on käytössä toimiva verkkoympäristö ja opiskeluympäristöinä käytetään koulukeskuksen ja liikuntatilojen lisäksi sähköisiä oppimisympäristöjä (esim. Google Classroom, Office 365, kustantajien sähköiset alustat). Hyödynnetään sekä lähialueiden luontoa että sidosryhmiä (esim. varuskunta, yritykset, Pyhäjärvi) oppimisympäristön monipuolistamiseen. Lukiossa on mahdollista suorittaa opintojaksoja sähköisten oppimisalustojen kautta, mikäli ko. opintojaksoa ei ole mahdollista opiskella lähiopetuksena. Jokaisella opiskelijalla on opintojensa ajan henkilökohtaisessa käytössään kunnan omistama kannettava tietokone.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiiriin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen,

niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Säkylän seudun lukio on yleislukio, jossa on mahdollisuus painottaa opintoja opiskelijan omien tavoitteiden mukaisesti. Lukiomme tarjoaa mahdollisuuden hankkia laaja-alaisen yleissivistyksen.

Koulumme kaikkia toimia ohjaa pyrkimys luoda ja säilyttää myönteinen, ahkera, oppimiselle suotuisa ja ihmisarvoa kunnioittava työilmapiiri. Sen elementtejä ovat kannustavuus ja suvaitsevaisuus, ohjaus itsenäiseen työskentelyyn, sekä eheyttäminen ja yhteenkuuluvuus. Jokaiselle opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus oppimiseen, opiskelurauhaan ja turvalliseen oppimisympäristöön. Yhteydenpito ja yhteistyö koulun ja kodin välillä on merkittävä osa lukiomme toimintakulttuuria.

Säkylän seudun lukion toimintakulttuurin perustana ovat:

- opetussuunnitelman säädökset ja määräykset
- lukuvuosittain syyslukukauden alussa laadittava ja opiskelijoille annettava opinto-opas, joka sisältää toimintakulttuurin käytänteet
- kunkin lukuvuoden alussa laadittava opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Säkylän seudun lukiossa koti ja huoltajat ovat tärkeä yhteistyökumppani opiskelijan hyvinvoinnin ja opintojen tukemisessa. Yhteistyö alkaa jo peruskoulun 9. luokalla lukion esittelyillä, jossa annetaan tietoa lukio-opiskelun mahdollisuuksista ja haasteista. Yhteistyö jatkuu koko lukion

ajan ja se järjestetään niin, että opiskelija saa tukea sekä opiskeluun että hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä ja mahdollisissa ongelmatilanteissa. Yhteistyö on avointa ja toista osapuolta kunnioittavaa. Keskeisenä asiana yhteistyössä on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan oman vastuullisuuden vahvistaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Yhteistyön muodot

- Wilma-järjestelmä on ensisijainen viestintäväline. Wilma-järjestelmässä huoltaja näkee mm. koulun huoltajille jaetut tiedotteet ja viestit, huollettavan poissaolot ja jaksotodistukset
- puhelin keskustelut ja henkilökohtaiset tapaamiset huoltajien ja ryhmänohjaajan, opettajien tai rehtorin kanssa
- huoltaja-illat, joissa keskustellaan opiskelijoiden opintoihin ja hyvinvointiin liittyvistä asioista sekä tiedotetaan ja kerrotaan ylioppilaskirjoituksiin liittyvistä asioista; huoltajailtojen yhteydessä huoltajilla on mahdollisuus keskustella ryhmänohjaajien ja muiden opettajien sekä rehtorin kanssa
- huoltajakyselyt, joissa kerätään palautetta lukion toiminnasta huoltajien näkökulmasta katsottuna
- lukion järjestämät juhlat
- koulun verkkosivuilla kerrotaan aikatauluista (yo-kirjoitukset, koeviikot, lomat jne.) sekä opiskeluun, opetussuunnitelmaan ja koulun käytänteisiin liittyvistä asioista
- lukion tapahtumista saa tietoa myös sosiaalisesta mediasta
- huoltajilla on myös mahdollisuus tulla seuraamaan opetusta
- ryhmänohjaaja on tärkeä yhdysside lukion ja huoltajan välillä opiskelijan opintojen etenemiseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Hänen tehtävänä on puuttua ajoissa opiskelijoiden lisääntyneisiin poissaoloihin, opintomenestyksessä tapahtuneisiin muutoksiin ja opiskeluvaikeuksiin.
- opinto-ohjaaja seuraa ryhmänohjaajan ohella opiskelijoiden opintojen etenemistä ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin
- opiskeluhuolto: opiskeluhuollon työntekijät esittäytyvät huoltaja-illoissa ja heidän yhteystietonsa ovat Wilmassa. Opiskeluhuolto tiedottaa toiminnastaan Wilman tiedotteissa. Tarvittaessa opiskelijan tueksi koostetaan monialainen opiskeluhuoltoryhmä. Myös huoltaja voi osallistua ryhmän tapaamiseen, jos opiskelija niin haluaa.

Huoltajailloista ja muista yhteistyön muodoista kerrotaan tarkemmin lukion vuosittaisissa lukuvuosisuunnitelmissa.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteita, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että

opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

KORKEAKOULUYHTEISTYÖ

Säkylän seudun lukion tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet siirtyä lukiosta korkeasteen opintoihin. Lukion ohjaustoiminta tukee opiskelijaa jatkosuunnitelman laatimisessa samoin eri oppiaineiden sisällöt ja niihin kytkeytyvä laaja-alainen osaaminen (erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen). Myös

Säkylän seudun lukion monipuolinen kielitarjonta mahdollistaa osaltaan opiskelijan siirtymistä korkeakouluopintoihin. Opiskelijaa kannustetaan hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan jatko-opinnoissa ja myöhemmin työelämässä.

Säkylän seudun lukion korkeakouluysteistyö voi olla esimerkiksi korkeakouluvierailuja tai vierailijoita (opettajia, opiskelijoita livenä tai virtuaalisesti) tai opiskelijavarjostusta niille opiskelijoille, jotka eivät vielä tiedä, mihin haluavat jatkaa lukion jälkeen ja esimerkiksi projekteja tai verkko-opintoja niille opiskelijoille, jotka jo tietävät kiinnostuksen kohteensa.

Myös opettajat hyödyntävät mahdollisia korkeakoulukontaktejaan omassa opetuksessaan.

TYÖELÄMÄVALMIUDET

Säkylän seudun lukion tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuus tutustua monipuolisesti työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin. Lukio painottaa yhteistyön, oma-aloitteisuuden ja vastuullisuuden merkitystä. Myös kieli- ja kulttuuritaidot sekä opiskelijan oman osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä. Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Säkylän seudun lukiossa työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa (esimerkiksi kielten oppitunneilla CV:n, työhaastattelujen ja työhakemuksen tekeminen tai eri ammattilaisten videohaastattelut, joissa he kertovat kielten merkityksestä työelämässä tai uratarinaviikko, jossa jokainen koulun opettaja esittelee yhdellä tunnillaan oman koulutus- ja urapolkunsaa) ja opintojen ohjauksessa. Myös paikallisten yritysten kanssa voidaan tehdä yhteistyötä (esim. kummiyritystoiminta, TET-jaksot tai päivän mittaiset työelämätempaukset integroituna osaksi opintojaksoa, kesärekrymessut). Yhteistyössä työelämän kanssa korostuvat vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja eettisyys –ja ympäristöosaaminen.

Säkylän seudun lukion kaikessa toiminnassa on tavoitteena kehittää työelämässä tarvittavia yhteistyö- ja tiimitaitoja, motivoitumista uuden oppimiseen sekä kykyä kehittää ja arvioida omaa osaamistaan (esimerkkinä voi olla tiimipedagogiikka, jossa lukiolaiset opiskelevat tiimeissä jakson ajan eri oppiaineita).

KANSAINVÄLINEN OSAAMINEN

Säkylän seudun lukio kannustaa opiskelijoitaan kansainvälisyyteen ja pyrkii eri oppiaineissa ja oppiaineiden välisessä yhteistyössä avartamaan opiskelijan maailmankuvaa.

Säkylän seudun lukio tarjoaa hyvät mahdollisuudet kielten opiskeluun joko lähiopetuksessa tai virtuaalisesti. Kotikansainvälisyys, esimerkiksi konserttivierailut ja vaihto-oppilaat sekä ulkomaille suuntautuvat opintomatkat laajentavat opiskelijan maailmankuvaa.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Lukion lukuvuosisuunnitelmassa määritellään tarkemmin, miten korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälinen toiminta toteutetaan vuosittain.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Säkylän seudun lukion ohjaussuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiovetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea

yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niistä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Nivelvaiheyhteistyö yläkoulusta lukioon on ensiarvoisen tärkeää. Tieto oppimiseen liittyvistä ongelmista pyritään saamaan jo ennen opintojen alkua. Tiedonsiirto yläkoulusta lukioon ja lukion sisällä tapahtuu opiskelijan ja huoltajan luvalla. Opintojen alkaessa erityisopettaja kartoittaa erityisopetuksen tarpeen ja nämä tiedot voi myös opiskelija lisätä itse omaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Erityisopettaja esittelee työnkuvan, tukitoimet ja opiskelijoiden oikeudet niihin lukion vanhempainillassa huoltajille ja ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille syksyn alussa.

Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille tehdään lukiseula. Seulan tehtävänä on etsiä mahdollisia oppimisen vaikeuksia. Erityisopettaja teettää lukiseulan lukuvuoden alussa. Seulan tulosten perusteella erityisopettaja jatkaa joidenkin opiskelijoiden kanssa yksilötesteillä.

Erityisopettaja antaa henkilökohtaista apua ja opastusta opiskelijoille, joilla on oppimisvaikeuksia tai haasteita opiskelussa. Erityisopettajaa voi lähestyä opiskelija itse tai ryhmänohjaaja, aineenopettaja, opiskelijahuollon jäsen tai opinto-ohjaaja opiskelijan luvalla. Erityisopettaja konsultoi aineenopettajia mahdollisista tukitoimista ja tekee tiivistä yhteistyötä aineenopettajien kanssa. Hän informoi opettajia siitä, ketkä opiskelijat tarvitsevat tukea opiskelussa ja minkälaisia mahdollisia erityisjärjestelyjä kussakin tapauksessa tarvitaan. Aineenopettajan vastuulla on osallistua opiskelijan tukemiseen ja tukimuotojen tarjoamiseen sekä kehittämiseen. Tukimuotoja voivat olla esimerkiksi ennakkoiva tukiopetus, äänikirjat, lisäaika kurssikokeissa, eriyttäminen, vaihtoehtoiset suoritustavat ja muut pedagogiset ratkaisut.

Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa sekä mahdolliset ylioppilastutkintoa varten kokeiltavat erityisjärjestelyt kirjataan opiskelijan oppimisen tuen suunnitelmaan. Opiskelijalla voi olla oppimisen tuen suunnitelma, vaikka hänellä ei olisi tarvetta hakea erityisjärjestelyjä ylioppilaskirjoituksia varten. Suunnitelma tehdään yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan, opettajien ja muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Erityisopettaja tekee yhteistyössä aineenopettajien kanssa lukilausunnon ja kirjoittaa hakemuksen erityisjärjestelyistä ylioppilaskirjoituksia varten. Erityisjärjestelyjen toimivuutta tulee arvioida jo lukio-opintojen aikana. Erityisopettaja ja aineenopettajat yhdessä opiskelijan kanssa sopivat erityisjärjestelyjen kokeilemisesta ja harjoittelusta.

Oppimisen tuen suunnitelmaa voi täydentää aineenopettaja tai erityisopettaja. Myös ryhmänohjaaja voi kirjata huomioitaan oppimisen tuen suunnitelmaan. Tärkeää kuitenkin on, että kaikki kirjaukset tehdään yhdessä opiskelijan kanssa tai opiskelijan suostumuksella. Lomakkeeseen kirjataan konkreettisia asioita siten, että ne hyödyttävät opiskelijan opiskelua käytännössä.

Tarvittaessa erityisopettaja laatii teematunteja ryhmänohjaajien vedettäväksi. Nämä teematunnit voivat käsitellä esim. oppimisstrategioita, opiskelutekniikoiden hallintaa tai opinnoissa jaksamista.

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhoolto toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoitoon huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoitoon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Opiskeluhoito Säkylän seudun lukiossa

Opiskeluhoito järjestetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti monialaisessa yhteistyössä sivistystoimen ja Säkylän sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoito on kaikkien lukiossa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä.

Toimivan opiskeluhoitotyön yksi perusedellytys on yhteistyö opiskelijan huoltajien kanssa. Säkylän seudun lukion opiskeluhoito ja sen peruserätykset ilmoitetaan kaikille huoltajille lukuvuoden alussa koottavassa lukuvuosiotiedotteessa. Opiskeluhoitoon huoltajien osallisuutta tuetaan ja edistetään monin eri tavoin, esimerkiksi eri teemaisten huoltajailtojen sekä kyselyjen kautta.

Opiskeluhoitohenkilöstö toimii opettajien tukena opiskeluhoitoon liittyvissä asioissa. Opiskeluhoitohenkilöstö ja opettajat arvioivat opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten ja/tai psyykkisten ongelmien tuen tarvetta ja toimivat yhdessä opiskelijan kanssa niiden korjaamiseksi. Opiskeluhoitoon henkilöstö tekee myös opetusyhteistyötä mm. äidinkielen, psykologian ja opinto-ohjauksen oppiaineissa.

Säkylän seudun lukion opiskeluhoitopalvelut koostuvat psykologi- ja kuraattoripalveluista sekä opiskeluterveydenhuollon palveluista. Koululla on lisäksi tarjolla koulupsykykarin ja etsivän nuorisotyön palveluja.

Lukion opiskeluhoitoryhmä vastaa opiskeluhoitotyön suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta, arvioinnista ja seurannasta. Opiskelijat pääsevät osallistumaan opiskeluhoitoon suunnitteluun ja kehittämiseen pääasiassa oppilaskunnan ja hyvinvointikyselyjen kautta, mutta ovat mukana mahdollisuuksien mukaan myös yleisessä päätöksenteossa opiskelijoiden arkea koskien.

4.3.1. Opiskeluhoitoon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhoitoon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoitoon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Opiskeluhoito on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhoitoon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhoitoon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevilla asioilla (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §).

Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoitojen palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoitojen psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhoitojen tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoitossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoitojen monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoitoryhmien toiminta on osa opiskeluhoitojen kokonaisuutta. Opiskeluhoitoryhmiä ovat 1) opiskeluhoitojen ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoitojen ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhoitoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhoitojen ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhoitojen yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoitojen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhoitojen palveluja tuottavat

tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyys, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on luonteeltaan ennalta ehkäisevää. Yhteisöllisen opiskeluhoollon keskeinen tehtävä on opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvoinnin, terveellisyys ja turvallisuuden edistäminen. Lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Säkylän seudun lukion opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta, arvioinnista ja seurannasta. Ryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, psykologi, koulukuraattori, koulupsyykkari ja etsivä nuorisotyöntekijä. Kokouksiin voidaan kutsua teemojen mukaan eri alojen edustajia, kuten ruoka- ja siivouspalveluista tai terveydenhuollosta. Kokouksissa käsitellään hyvinvointiin, turvallisuuteen, pedagogiaan sekä opiskelujen järjestämiseen liittyviä asioita. Ryhmä käsittelee myös lukion yleisiä asioita, kuten viihtyvyyttä, oppilaitosyhteisön jäsenten välistä vuorovaikutusta, informaation kulkua, opiskelijoiden osallisuutta ja heidän kuulemistaan, kiusaamis- ja päihdesuunnitelmien toteuttamista sekä oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä. Ryhmässä käsitellään myös ajankohtaisia kysymyksiä ja haetaan niihin ratkaisuja. Kokouksissa ei käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuoden aikana.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtainen opiskeluhoolto sisältää yksittäiselle opiskelijalle suunnatut

- opiskeluterveydenhuollon palvelut
- opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaiset yksilökohtaiset opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Terveydenhuoltopalveluiden osalta terveydenhoitaja on paikalla neljänä päivänä viikossa ja on muulloin tavoitettavissa puhelimitse. Pääasiassa terveydenhoitajan vastaanotto toimii ajanvarauksella, mutta opiskelija pääsee tarvittaessa vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Koululla on nimetty koululääkäri, joka ottaa opiskelijoita vastaan ajanvarauksella. Opiskeluterveydenhuollonpalvelut koskevat kaikkia lukio-opiskelijoita ja ovat maksuttomia. Terveystarkastukset tehdään ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille, joista jälkimmäinen on laajennettu terveystarkastus. Kutsunanalaisille säkyläläisille ja köyliöläisille opiskelijoille tehdään kutsuntaikäisten terveystarkastukset lukiossa.

Psykologin palvelut ovat käytettävissä vähintään yhtenä päivänä viikossa ja kuraattorin kolmena päivänä viikossa. Opiskelijan on pyydettäessä päästävä psykologin tai kuraattorin vastaanotolle viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä ja kiireellisissä tapauksissa seuraavana työpäivänä.

Psykologi ja/tai kuraattori arvioi asian kiireellisyyden. Aikaraja ei koske psykologin tekemiä testejä. Tarvittaessa opiskelija ohjataan muiden tarjolla olevien palveluiden pariin. Lukiolla on lisäksi tarjolla koulupsykykarin ja etsivän nuorisotyön palveluja muutamana päivänä viikossa. Lukiossa opiskeluhuollon työhön sisältyvä opiskelijamäärä on noin 150 opiskelijaa.

Kun on tarpeen selvittää yksittäisen opiskelijan tuen ja palveluiden tarvetta, kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Kokoon kutsumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli opiskelijasta on herännyt tai kenelle asiasta on ilmoitettu. Koolle kutsujan tehtävänä on arvioida kenen asiantuntemusta tapauksen käsittelyssä tarvitaan ja hyväksyttää ryhmän kokoonpano opiskelijalla. Ryhmän jäsenten läsnäolon on oltava ammatillisesti perusteltua. Koollekutsuja tai muu nimetty vastuuhenkilö kirjaa ryhmässä käsitellyt asiat ja päätökset opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoitokertomus säilytetään koululla lukitussa kaapissa. Yksilökohtaisen opiskeluhoitollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoitosta vastaaville viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoitollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta opiskelijalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen hoitajaltaan. Tietojen luovuttamisesta tulee tehdä merkintä opiskeluhoitokertomukseen. Mikäli opiskelijasta herännyt huoli on sellainen, jota ei kyetä yksilökohtaisella opiskeluhoitotyöllä helpottamaan tai lupaa yksilökohtaiseen opiskeluhoitokokoonntumiseen ei saada, tehdään asiasta tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Säkylän kunnan opiskeluhoitollon ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja ja ylilääkäri. Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa ja sitä johtaa sivistysjohtaja. Ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhoitollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän kokoonkutsujana toimii rehtori. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita eri aloilta.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan aina tapauskohtaisesti ja sen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Opiskelijan kirjallisella luvalla kokoonpanoon voi kuulua myös koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja.

4.3.2. Opiskeluhoitollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhoitollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoitollon koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoitollon sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitollon koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhoollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhoitolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhoitohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä
- toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden pähteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskeluhoollasuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet
- opiskeluhoollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhoollotokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhoollasuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- seurattavat asiat
- tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä
- seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Opiskeluhuollon suunnitelmat

Opiskeluhuoltoon kuuluvat suunnitelmat löytyvät opetussuunnitelman liitteistä.

Liitteet:

- Säkylän seudun lukion opiskeluhuoltosuunnitelma
- Säkylän seudun lukion ohjaussuunnitelma
- Järjestyssäännöt ja poissaolojen ja kiusaamiseen puuttumisen seuraamiskäytänteet (koulukuljetukset jne.)
- Kriisisuunnitelma (mm. tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen, suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Kurinpitokeinot Säkylän seudun lukiossa

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisen tarkoitettuna oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saamea vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään

luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltuihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Opintojakson alkaessa tavoitteet ja arvioinnin perusteet esitellään opiskelijoille. Tavoitteena on arvioinnin tuominen läpinäkyväksi opiskelijoille.

Arviointia tehdään monipuolisesti. Arviointitapoja voi olla esimerkiksi

- kurssin aikaiset testit
- kokeellinen työskentely ja sen raportointi
- opiskelutaitojen kehittymisen seuranta
- itsearviointi
- vertaisarviointi
- tutkielmat
- kirjoitelmat/esseet
- kirjalliset ja suulliset kokeet
- oppimispäiväkirja

Arviointi voi kohdistua myös

- yhdessäoppimisen taitoihin
- monipuolisiin tiedonhankintataitoihin
- opetuskeskusteluihin osallistumiseen
- työskentelyaktiivisuuteen

Arviointi voi olla sekä formatiivista että summatiivista. Palautetta opiskelijan taidoista voidaan antaa esimerkiksi oppitunneilla tai palautekeskusteluissa. Palautetta voidaan antaa myös kokeen palautuksen yhteydessä joko suullisesti tai kirjallisesti.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty

suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroin (4-10). Koulukohtaiset opintojaksot ja lukiodiplomit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Jos opintojakso järjestetään ja opiskelijan on mahdollista osallistua opetukseen, opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Osittain tai kokonaan itsenäinen opiskelu tulee kyseeseen, jos kaksi opiskelijan valitsemaa opintojaksoa menee päällekkäin tai opintojaksoa ei järjestetä koulussa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevista luvuista lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määrääjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Opiskelijan opintojen etenemistä seuraa aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja. Jokainen opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta. Opintosuoritukset ja niistä saadut arvosanat ovat nähtävissä Wilmassa sekä opiskelijalle että huoltajalle.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppi määrän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppi määrän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppi määrän mukaisesti suoritettut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppi määrän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppi määrän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppi määrästä, mutta ei molemmista.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;

2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täyttyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisääjän myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänskatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteenä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi

- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSMINISTERIEN

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmien sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatkoopintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueista opintojaksolla painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen tekstimaailman monimuotoisuuden ja moniäänisen opiskelun yhteydessä sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen käsiteltävien tekstien sisältöjen sekä mediaeettisten näkökulmien kautta. Opintojakson työtapoja ovat esimerkiksi ryhmäkeskustelu, viestinnällinen omakuva, (kommentoiva) referaatti, aineistopohjaisen kirjoittamisen perusteet, lukupäiväkirja, blogikirjoitus ja tekstianalyysi. Nämä työtavat vahvistavat laaja-alaista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi auttaa opiskelijaa saavuttamaan tavoitteensa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelystään. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset ja suulliset ja muut mahdolliset tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana sekä itsearviointi, mahdollisesti myös vertaisarviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroin 4 - 10.

Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen on päänsisäisen kaaoksen järjestämistä.

Kieli- ja tekstitietoisuuden kautta parempaan vuorovaikutukseen, 2 op (ÄI2ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sisältyvät opintojaksokohtaisiin oppiainetavoitteisiin. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi tietokirjan lukeminen, multimodaalisen tekstin analyysi, lukupäiväkirja, lukutaidon vastauksena, havainnollistamis- ja kielenhuoltoharjoitukset, oppimispäiväkirja, kirjoitustaidon koe, paneelikeskustelu, yhteiskirjoittaminen; videon, podcastin tai tietoisuuden tuottaminen, esitelmä, haastattelu tai puheenvuoro. Voidaan toteuttaa myös vierailuja työpaikoille, kirjastoon ja oppilaitoksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan formatiivista ja summatiivista arviointia painottaen opintojakson tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi, ja myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroin 4 - 10.

Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli, äidinkieli ja maailman kielet luovat pohjan ihmisten väliselle kommunikaatiolle.

Kirjallisuutta, tietoa, elämyksiä, lukutaitoa, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista keskeisiä tällä opintojaksolla ovat monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Laaja-alaista osaamista vahvistetaan esimerkiksi työtavoilla ja sisällöillä, jotka liittyvät opiskelijan monilukutaidon syventämiseen ja laaja-alaiseen tekstikäsitteeseen sekä tietoisuuteen tekstien ilmaisukeinoista ja konteksteista. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi lukutaidon vastauksien kirjoittaminen (aineistoina esim. novelli, runo, animaatio, sarjakuva, peli), kirjavinkkaus, luovan kirjoittamisen harjoitukset sekä teatteri-, museo- tai kirjastovierailut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös portfolio- ja vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus ja kertomukset kertovat meistä ihmisistä.

Tekstien tulkintaa ja vaikuttamista, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista opintojaksolla korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen taitoja sekä työelämävalmiuksia. Opiskelija motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Muita laaja-alaista osaamista tukevia työtapoja ovat esimerkiksi lukutaidon vastaustekstien kirjoittaminen, arvostelu, mielipidekirjoitus sekä vaikuttava puheenvuoro.

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielen avulla ollaan yhteydessä eri kulttuureihin, yhteiskuntaan ja globaaliin maailmaan.

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6, ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista keskeisiä ovat monitieteinen ja luova osaaminen, hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Tavoitteisiin pyritään esiintymis- ja keskustelutaitojen vahvistamisella ja perehtymällä ajankohtaisiin mediaeettisiin aiheisiin. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi mielipidekirjoituksen ja kirjoitustaidon vastauksien kirjoittaminen, tutkimustehtävä, puhe, väittely, blogi, podcast ja video. Jakson aikana työskennellään myös pari- ja ryhmätyöskentelynä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus ovat elämänhallinnan keskeisiä osa-alueita.

Kirjallisuuden konteksteja, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista huomioidaan erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Tavoitteet konkretisoituvat erityisesti tekstien erittelyyn liittyvässä identiteetti- ja maailmakuvakysymysten, yhteiskunnallisten kysymysten ja kulttuurikontekstien tarkastelussa. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi ryhmäkeskustelu, lukutaitovastaustekstin kirjoittaminen (tyyli, ajalliset kontekstit), teatteri-/draamaharjoitukset sekä kirjoitustaidon vastaustekstin kirjoittaminen (kaunokirjalliset aineistot).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia ja painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja pyrkii auttamaan saavuttamaan tavoitteet. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroin (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus ja tarinat ovat keskeinen osa ihmisyyttä.

Vuorovaikutuksen syventäminen, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot
- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista opintojaksolla painottuvat yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudet otetaan huomioon myös jakson kirjoitusaineistojen valinnassa. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi kirjoitustaidon vastauksien kirjoittaminen ja kielenhuolto-, tyyli- ja rakenneharjoitukset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia ja painotetaan opintojakson tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, kun pyritään kohti tavoitteita. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroin (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus on ihmisten välistä viestintää.

Kirjoitustaidon syventäminen (yo-kertaus), 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista opintojaksolla painotetaan yhteiskunnallista osaamista, eettisyyttä ja ympäristöosaamista, hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista. Näihin liittyvät tavoitteet liittyvät tekstien tuottamisessa ajattelu- ja aineistonkäyttöprosesseihin sekä yhteiskunnallisten ja eettisten ilmiöiden pohdintaan. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudet otetaan huomioon myös jakson kirjoitusaineistojen valinnassa. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi kirjoitustaidon vastauksien kirjoittaminen ja kielenhuolto-, tyyli- ja rakenneharjoitukset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia ja painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja pyrkii auttamaan opiskelijaa saavuttamaan tavoitteensa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisella palautteella, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroin (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten äidinkielen kirjoitustaidon kokeeseen.

Lukutaidon syventäminen (yo-kertaus), 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*

- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa äidinkielen lukutaidon kokeeseen.

Treeniä abeille, 2 op (Äi 12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa kuvan omista vahvuuksistaan ja kehittämisalueistaan äidinkielen taidoissa.
- Opiskelija vahvistaa lukutaidon ja kirjoitustaidon ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukutaidon vastaustekniikan harjoittelu
- Multimodaalisten media- ja asiatekstien sekä fiktiivisten aineistojen kriittinen lukutaito monipuolisten tekstien avulla
- Kirjoitustaidon yleisten periaatteiden hallinta, monipuolisten aineistojen tutkiminen, näkökulmien etsiminen ja tekstien laatiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja kulttuuri- ja yhteiskunnallinen osaaminen. Työtapoina ovat mm. itsenäinen työskentely, pari- ja ryhmätyöskentely; oppimisympäristönä sähköisten alustojen käyttö (mm. Äly).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijalle annetaan palautetta teksteistä sähköisessä oppimisympäristössä (mm. Äly) sekä suullisesti. Prosessikirjoittaminen ja parin kanssa kirjoittaminen ovat mahdollisia työtapoja. Tekstejä työstetään palautteen pohjalta.

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monipuolinen harjoittelu kielen, kirjoittamisen, lukemisen ja kuuntelemisen parissa kantavat pitkälle.

Kirjallisuutta ja kirjoittamista abeille, 2 op (Äi13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa ja monipuolistaa kirjoitetun yleiskielen hallintaa
- kielipin termien ja sääntöjen kertaaminen monipuolisten harjoitusten avulla.
- tutustua monipuolisesti kirjallisuuteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- suomen kielipin keskeisten käsitteiden kertaus, oikeakielisyysharjoituksia
- oman tekstin kielen tarkasteleminen ja huoltaminen
- erityylisten ja -tasoisten tekstien lukeminen tekstinhuollon näkökulmasta
- tutustuminen kirjallisuuden päälajeihin (proosa, lyriikka, draama ja satu)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista opintojaksolla painotetaan yhteiskunnallista osaamista, eettisyyttä ja ympäristöosaamista, hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista. Näihin liittyvät tavoitteet liittyvät tekstien tuottamisessa ajattelu- ja aineistonkäyttöprosesseihin sekä yhteiskunnallisten ja eettisten ilmiöiden pohdintaan. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudet otetaan huomioon myös jakson kirjoitusaineistojen valinnassa. Opintojakson yleisiä sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja voivat olla esimerkiksi kirjoitustaidon vastauksien kirjoittaminen ja kielenhuolto-, tyyl- ja rakenneharjoitukset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroin (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten äidinkielen kokeita varten.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäättään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kielyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-

kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaiaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myönteisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Ruotsin perusteiden kertaus, 2 op (RUB0)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan perusopetuksen B1-oppimäärän keskeisiä asioita.
- Tutustutaan erilaisiin oppimisstrategioihin ja pyritään löytämään opiskelijalle itselleen hyvä tapa opiskella kieltä.
- Vahvistetaan myönteistä suhtautumista ruotsin kieleen.
- Valmistaudutaan ruotsin kielen opintoihin lukiossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sanavaraston vahvistaminen
- Keskeisten rakenteiden kertaus
- Oman kieli-identiteetin vahvistaminen
- Kielen oppimista vahvistaviin opiskelustrategioihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rakentavan ja positiivisen palautteen avulla tuetaan opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään vahvuuksiaan. Erilaisten oppimisstrategioiden avulla pyritään tukemaan opiskelijan kuvaa minäpystyvyydestä ja luomaan käsitystä sinnikkään työskentelyn eduista.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla harjaannutaan kielellisessä viestinnässä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Kurssin hyväksytysti suorittaminen edellyttää kurssin aikaisten näyttöjen ja tehtävien hoitamista yhdessä sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämän opintojakson aikana valmistaudutaan lukion ruotsin kielen opintoihin kertaamalla keskeisiä rakenteita ja sanastoa. Lisäksi tutustutaan kielen opiskelutekniikoihin.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11/RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon B1.1.

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla harjaannutaan kielellisessä viestinnässä. Aihealueet ovat lähellä nuoren omaa elämää ja arkea (perhe, ystävät, vapaa-aika, koulu). Samalla harjoitellaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista erilaisten pari- ja ryhmätyötehtävien avulla. Opitaan tukemaan ja auttamaan paria tehtävien suorittamisessa. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta yhteisten tehtävien ja vertaisarvioinnin avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Rakentavan ja positiivisen palautteen avulla tuetaan opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään vahvuuksiaan. Erilaisten oppimisstrategioiden avulla pyritään tukemaan opiskelijan kuvaa minäpystyvyydestä ja luomaan käsitystä sinnikkään työskentelyn eduista. Opiskelija pohtii oman elämänsä tärkeitä asioita ja niiden vaikutusta omaan hyvinvointiinsa. Ryhmässä oppiminen ja parityöskentely luovat turvallisen oppimisilmapiirin, jossa virheet ovat sallittuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla opiskelija harjaantuu entisestään kielellisessä viestinnässä. Samalla hän oppii lisää vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista erilaisten pari- ja ryhmätyötehtävien avulla. Opiskelija oppii entistä paremmin tukemaan ja auttamaan paria tehtävien suorittamisessa. Opiskelija harjaantuu palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa yhteisten tehtävien ja vertaisarvioinnin avulla. Opiskelija oppii arvostamaan kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tiedonhankinnan välineenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumalla suomenruotsalaisiin, ruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin opiskelija ymmärtää paremmin, mitä Suomen kaksikielisyys tarkoittaa, ja kasvattaa tietojaan pohjoismaalaisuudesta ja Pohjolasta osana Eurooppaa. Opiskelija tutustuu ruotsinkielisiin medioihin ja harjaantuu käyttämään ruotsinkielisiä lähteitä, mikä vahvistaa hänen kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla harjaannutaan entisestään kielellisessä viestinnässä. Samalla harjoitellaan lisää vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista erilaisten pari- ja ryhmätyötehtävien avulla. Opitaan entistä paremmin tukemaan ja auttamaan paria tehtävien suorittamisessa. Harjaannutaan palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa yhteisten tehtävien ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä opintojaksossa vahvistetaan erityisesti kirjallista viestintää ja mielipiteen ilmaisua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan teksteihin, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia. Täten lisätään opiskelijan tietämystä ja ymmärrystä maailman monimuotoisuudesta ja itsestä osana sitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaisten tekstien avulla opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin olla mukana ja vaikuttaa yhteiskuntaan. Opintojakson aikana nostetaan esille ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita nuorten näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielet ovat väline- ja taitoaine, joten niiden opiskelu tarjoaa luontevasti erilaisia näkökulmia asioiden tarkasteluun. Ruotsin kielen opiskelu antaa mahdollisuuden päästä käsiksi monenlaisiin tietolähteisiin ja tietoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla harjaannutaan entisestään kielellisessä viestinnässä. Samalla harjoitellaan lisää vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista erilaisten pari- ja ryhmätyötehtävien avulla. Opitaan entistä paremmin tukemaan ja auttamaan paria tehtävien suorittamisessa. Harjaannutaan palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa yhteisten tehtävien ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä opintojaksossa harjoitellaan ruotsin kielen käyttöä erityisesti jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistetaan opiskelijan ruotsin kielen taitoa opiskelu- ja työelämään liittyvissä ja kansalaisaktiivisuutta vaativissa tilanteissa. Tutustutaan erilaisiin opiskelu- ja työmahdollisuuksiin, joita ruotsin kielen taito avaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin (esim. työhakemus, työhaastattelu) sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- **Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen**

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen
- puhumisen eri piirteet
- aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti ääntämistä ja suullista viestintää monipuolisten suullisten harjoitusten avulla. Opiskelija harjoittelee yleisimpiä viestintätilanteita, mielipiteen ilmaisua ja aktiivista kuuntelemista. Tuetaan opiskelijan minäpystyvyyttä selviytyä erilaisissa viestinnällisissä tilanteissa ruotsin kielellä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aihealueiden kautta opiskelija pohtii elämän tärkeitä asioita ja niiden vaikutusta hyvinvointiin. Rakentavan ja positiivisen palautteen avulla opiskelija ymmärtää vajavaisenkin kielitaidon arvon omassa elämässään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tuottaa opintojakson aikana jonkin valmistelua vaativan suullisen esityksen (esim. esitelmä tai puhe).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla harjaannutaan entisestään kielellisessä viestinnässä. Tässä opintojaksossa opiskelija syventää erityisesti taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävä elämäntapaa ja ihmisen vastuuta ympäristön hyvinvoinnista. Mietitään, miten toimia vastuullisesti. Pohditaan myös eettisyyttä ja vastuullisuutta sosiaalisen median käytössä ja sitä, mitä sananvapaus tarkoittaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen. Opiskelija laajentaa myös sosiaalisen median tuntemustaan ruotsin kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa, oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Yo-valmennus, 2 op (RUBV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu yo-kirjoituksiin.
- Opiskelija vahvistaa ja laajentaa ruotsin sanavarastoaan.
- Opiskelija kertaa keskeisiä ruotsin kielen rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisten rakenteiden kertaus
- Erilaisten tekstien tuottaminen
- Kuullunymmärtämisen harjoittelu
- Erilaisten tekstien ymmärtämisen harjoittelu
- Yo-kokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa ja kehittää vahvuuksiaan ruotsin kielen taitajana. Tämä kehittää edelleen kuvaa minäpystyvyydestä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri tieteen- ja tiedonalojen ilmiöihin ruotsin kielen kautta. Opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Opiskelijalle tarjotaan merkityksellisiä ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Kurssin hyväksytysti suorittaminen edellyttää kurssin aikaisten näyttöjen ja tehtävien hoitamista yhdessä sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämän opintojakson aikana valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla kielen eri osa-alueita monipuolisesti.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonala. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten

välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltäviä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden

kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistavat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestävämmät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

ENA1+2: Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan

- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäytyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii englannista äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä ja globaalina kielenä sekä tulee tietoiseksi erilaisista englannin kielen murteista ja aksenteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA3: Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää omaa hyvinvointiaan ilmaisemalla itseään luovasti vieraalla kielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA4: Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*

- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija luo valmiuksia vaikuttaa kansainvälisessä yhteiskunnassa ja tutustuu maailmanpoliittisiin aiheisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA5: Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Monitieteinen ja luova osaaminen**

Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen ilmiöihin vieraan kielen kautta ja haastaa itseään ratkomaan monitieteellisiä ongelmia käyttämällä vierasta kieltä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA6: Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)**Opintojakson moduulit**

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija luo valmiuksia vaikuttaa kansainvälisessä yhteiskunnassa ja tutustuu maailmanpoliittisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA7: Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu globaaleihin arvo- ja ympäristökysymyksiin vieraalla kielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENA8: Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson suullisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen suoritukseen. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

ENAK: Kielioppi ja kirjoittaminen, 2 op (ENAK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa tietämystään kaikenlaisista tekstilajeista
- opiskelija vahvistaa tietämystään englannin kieliopista

- opiskelija vahvistaa taitojaan kirjoittajana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tekstilajien ja niiden ominaispiirteiden tunnistaminen ja tuottaminen
- englannin kieliopin kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen ilmiöihin vieraan kielen kautta ja haastaa itseään ratkomaan monitieteellisiä ongelmia käyttämällä vierasta kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija kertoo ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia kirjoitetun englannin tekstityyppejä ja laajasti englannin kielioppia. Opiskelija harjaantuu esseekirjoituksessa yo-koetta varten.

ENAV: Yo-valmennus, 2 op (ENAV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa ja laajentaa englannin sanavarastoaan
- opiskelija tutustuu erilaisiin YO-kokeen tehtävätyyppeihin
- opiskelija kertoo keskeisiä englannin kieliopin teemoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuolinen englannin sanaston kertaus
- yo-koetehtävätyyppien opiskelu
- englannin kieliopin kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen ilmiöihin vieraan kielen kautta ja haastaa itseään ratkomaan monitieteellisiä ongelmia käyttämällä vierasta kieltä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa opiskelutovereidensa kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidoista ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana, sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija kertoo ja laajentaa monipuolisesti englannin kielen sanavarastoaan sekä harjoittelee erilaisia ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä kieliopin monipuolisen kertauksen lisäksi.

7.3.2. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittuja teemoja (perhe, ystävät, koulu) ja opiskelija käyttää saksan kieltä tavallisissa arjen kohtaamisissa. Hän puhuu ja ymmärtää lyhyitä lauseita ja kysymyksiä ja osaa kertoa itsestään perusasioita. Hän pystyy suullisen vuorovaikutuksen lisäksi ilmaisemaan itseään myös kirjallisesti asioista, jotka koskevat hänen omia tarpeitaan.

Hyvinvointiosaaminen

Rakentavan ja positiivisen palautteen avulla tuetaan opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään vahvuuksiaan. Erilaisten oppimisstrategioiden avulla pyritään tukemaan opiskelijan kuvaa minäpystyvyydestä ja luomaan käsitystä sinnikkään työskentelyn eduista.

Opiskelija pohtii oman elämänsä tärkeitä asioita ja niiden vaikutusta omaan hyvinvointiinsa. Ryhmässä oppiminen ja parityöskentely luovat turvallisen oppimisilmapiirin, jossa virheet ovat sallittuja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden nuorten vapaa-ajan viettoon, koulunkäyntiin ja perhe-elämään ja verrataan niitä omaan elämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arvioinnin perustana on suullinen palaute työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson aikana pidetään myös pieniä kirjallisia kokeita. Suullista kielitaitoa arvioidaan jatkuvan näytön perusteella.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monenlaista elämää, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pystyy toimimaan vuorovaikutustilanteissa, jotka käsittelevät hänelle tuttuja asioita ja pystyy seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja sekä ymmärtämään ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.

Opiskelija oppii arvostamaan kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tiedonhankinnan välineenä.

Kannustetaan opiskelijaa käyttämään tähän asti oppimaansa kielitaitoa myös koulun ulkopuolella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksankielisiin maihin ja saksankieliseen kulttuuriin ja opitaan vertailemaan niiden kulttuuria omaan kulttuuriimme.

Pohditaan saksan kielen levinneisyyttä ja asemaa maailmassa ja miten kielen eri variantit eroavat toisistaan.

Opiskelijaa rohkaistaan kansainvälisyyteen ja vahvistetaan opiskelijan kykyä toimia oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan kyky ymmärtää yksinkertaista puhetta ja keskustelua kehittyy harjoiteltaessa vuorovaikutuksen ylläpitoa esimerkiksi tavallisissa palvelutilanteissa. Opetellaan myös aktiivista kuuntelua. Myös tuttuja aiheita käsittelevien tekstien ymmärtäminen kehittyy.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii keinoja ilmaista tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä sekä pohtimaan hyvinvointiaan ja terveyteen vaikuttavia asioita eri elämänvaiheissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuria ja luovaa toimintaa, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteissa keskitytään luovaan toimintaan opiskelijoiden mielenkiinnon perusteella. Pohditaan esimerkiksi musiikin ja elokuvan merkitystä ja keskustellaan siitä. Harjoitellaan suullista esittämistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kohdekieltä tutustuessaan häntä kiinnostaviin kulttuuriaiheisiin (musiikki, elokuva, teatteri, kirjallisuus, muoti, ruoka, urheilu jne.). Hän huomaa, miten vähäinenkin kielitaito avaa uusia ovia ja avartaa maailmankuvaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman luovan tuotoksen itseään kiinnostavasta kulttuuriaiheesta kohdekielellä. Saksan kielen avulla on mahdollisuus päästä käsiksi monenlaisiin tietolähteisiin ja taidemuotoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tekee oman kohdekielisen luovan tuotoksen, joka arvioidaan.

Arviointi pohjautuu lisäksi muihin erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehitymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kieltä jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa ja korostetaan monipuolisen kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kannustetaan käyttämään saksan kieltä myös koulun ulkopuolella.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monipuolinen kielitaito lisää opiskelijan mahdollisuuksia jatko-opinnoissa ja työelämässä ja kehittää hänen ymmärrystään moniarvoisesta yhteiskunnasta

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii tulevaisuuttaan. Monipuolinen kielitaito lisää mahdollisuuksia ja uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin (esim. CV, työhakemus, työhaastattelu) sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoite on kasvattaa opiskelijan minäpystyvyyttä. Opiskelija opettelee tulkitsemaan tekstejä eri aihealueilta kykyjensä mukaisesti.

Opiskelija opettelee taitoja ottaa huomioon toinen osapuoli vuorovaikutustilanteessa. Vertaisarvioinnin avulla opiskelija oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä yhteiskunnan eri osa-alueilta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät monenlaisia maailmanlaajuisia aiheita kohdekiellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät esimerkiksi ilmastonmuutosta, kulutustottumuksia, arvoja ja asenteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielet ovat väline- ja taitoaine, joten niiden opiskelu tarjoaa luontevasti erilaisia näkökulmia asioiden tarkasteluun. Saksan kielen opiskelu antaa mahdollisuuden päästä käsiksi monenlaisiin tietolähteisiin ja tietoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pystyy tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja pystyy osallistumaan keskusteluun, jonka aiheena ovat hänelle tärkeät asiat ja osaa kirjoittaa elinympäristönsä tärkeistä asioista sekä osaa hankkia tietoa tuttuja aiheita käsittelevistä teksteistä.

Pohditaan yhdessä, mitä opiskelustrategioita voidaan käyttää esimerkiksi tekstin ymmärtämisessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan asumisen ja elinympäristön merkitystä ihmisen hyvinvoinnille ja tasa-arvoiselle asemalle yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävää elämäntapaa ja ihmisen vastuuta ympäristön hyvinvoinnista sekä etsitään tietoa ja mietitään, miten toimia vastuullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin ja kerrataan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita.

Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja kielitaidon yhteiskunnallista merkitystä yleensä. Kielitaito antaa eväitä ja keinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pohtii, mitä kaikkea hän jo osaa sanoa, kirjoittaa, lukea, tulkita ja ilmaista kohdekielellä. Opintojakson tarkoitus on vahvistaa vuorovaikutustaitoja. Opiskelija ymmärtää, että kielen opiskelu on jatkumo ja opiskelu jatkuu lukio-opintojen jälkeen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaito on avain kansainvälisyyteen ja luonteva tapa oppia ymmärtämään eri kulttuureja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin ja kerrataan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita.

7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppiminen ja ryhmähengen luominen. Ryhmällä yhteinen tavoite oppia uusi kieli. Parityöskentely on tärkeä osa oppimista.

Opiskelija oppii tavallisia arkielämän fraaseja ja osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa kielten oppimistaan ja monipuolisen kielitaidon merkitystä. Harjoitellaan yhdessä erilaisia kielen oppimisstrategioita. Ryhmässä toimiminen ja yhdessäoppiminen lisää opiskelijan hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimista arvioidaan mahdollisimman monipuolisesti esimerkiksi oppimistehtävien, kokeiden ja osasuoritusten avulla. Suulliseen kielitaitoon rohkaistaan alusta lähtien ja suullisen kielitaidon näytöt ovat tärkeitä arvioinnissa. Arviointi kohdistuu myös työskentelytaitoihin ja opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää osaamistaan ja kiinnostustaan monin eri tavoin. Myös uuden kielen oppimiseen liittyvät strategiat ja opiskelutaitojen kehittyminen ovat osa arviointia.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arkielämää, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli-identiteetin rakentaminen. Opiskelija rohkaistuu käyttämään saksan kieltä vuorovaikutustilanteissa, joissa käsitellään häntä itseään koskevia arkielämän asioita.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan minäpystyvyys lisääntyy kielitaidon kasvamisen myötä. Rohkeus käyttää vähäistäkin kielitaitoa kasvaa. Ryhmässä toimiminen ja yhdessä oppiminen lisäävät opiskelijan hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimista arvioidaan mahdollisimman monipuolisesti esimerkiksi oppimistehtävien, kokeiden ja osasuoritusten avulla. Suulliseen kielitaitoon rohkaistaan alusta lähtien ja suullisen kielitaidon näytöt ovat tärkeitä arvioinnissa. Arviointi kohdistuu myös työskentelytaitoihin ja opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää osaamistaan ja kiinnostustaan monin eri tavoin. Myös uuden kielen oppimiseen liittyvät strategiat ja opiskelutaitojen kehittyminen ovat osa arviointia.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan lisää arkisesta elämästään (koulunkäynti, vapaa-aika, perhe) yksinkertaisin lausein. Hän pystyy suullisen vuorovaikutuksen lisäksi ilmaisemaan itseään myös kirjallisesti asioista, jotka koskevat hänen omia tarpeitaan.

Hyvinvointiosaaminen

Rakentavan ja positiivisen palautteen avulla tuetaan opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään vahvuuksiaan. Erilaisten oppimisstrategioiden avulla pyritään tukemaan opiskelijan kuvaa minäpystyvyydestä ja luomaan käsitystä sinnikkään työskentelyn eduista.

Opiskelija pohtii oman elämänsä tärkeitä asioita ja niiden vaikutusta omaan hyvinvointiinsa. Ryhmässä oppiminen ja parityöskentely luovat turvallisen oppimisilmapiirin, jossa virheet ovat sallittuja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden nuorten vapaa-ajan viettoon, koulunkäyntiin ja perhe-elämään ja verrataan niitä omaan elämään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arvioinnin perustana on suullinen palaute työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson aikana pidetään myös pieniä kirjallisia kokeita. Suullista kielitaitoa arvioidaan jatkuvan näytön perusteella.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Monenlaista elämää, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pystyy toimimaan vuorovaikutustilanteissa, jotka käsittelevät hänelle tuttuja asioita ja pystyy seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja sekä ymmärtämään ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.

Opiskelija oppii arvostamaan kielitaitoa ja hyödyntämään sitä tiedonhankinnan välineenä.

Kannustetaan opiskelijaa käyttämään tähän asti oppimaansa kielitaitoa myös koulun ulkopuolella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksankielisiin maihin ja saksankieliseen kulttuuriin ja opitaan vertailemaan niiden kulttuuria omaan kulttuuriimme.

Pohditaan saksan kielen levinneisyyttä ja asemaa maailmassa ja miten kielen eri variantit eroavat toisistaan.

Opiskelijaa rohkaistaan kansainvälisyyteen ja vahvistetaan opiskelijan kykyä toimia oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittämisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelijan kyky ymmärtää yksinkertaista puhetta ja keskustelua kehittyy harjoiteltaessa vuorovaikutuksen ylläpitoa esimerkiksi tavallisissa palvelutilanteissa. Opetellaan myös aktiivista kuuntelua. Myös tuttuja aiheita käsittelevien tekstien ymmärtäminen kehittyy.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii keinoja ilmaista tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä sekä pohtimaan hyvinvointiaan ja terveyteen vaikuttavia asioita eri elämänvaiheissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus**Kulttuuria ja luovaa toimintaa, 2 op (SAB36)****Opintojakson moduulit**

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kohdekieltä tutustuessaan häntä kiinnostaviin kulttuuriaiheisiin (musiikki, elokuva, teatteri, kirjallisuus, muoti, ruoka, urheilu jne.). Hän huomaa, miten vähäinenkin kielitaito avaa uusia ovia ja avartaa maailmankuvaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman luovan tuotoksen itseään kiinnostavasta kulttuuriaiheesta kohdekielellä. Saksan kielen avulla on mahdollisuus päästä käsiksi monenlaisiin tietolähteisiin ja taidemuotoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteissa keskitytään luovaan toimintaan opiskelijoiden mielenkiinnon perusteella. Pohditaan esimerkiksi musiikin ja elokuvan merkitystä. Harjoitellaan suullista esittämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija tekee oman kohdekielisen luovan tuotoksen, joka arvioidaan.

Arviointi pohjautuu lisäksi muihin erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehitymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kieltä jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa ja korostetaan monipuolisen kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Kannustetaan käyttämään saksan kieltä myös koulun ulkopuolella.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monipuolinen kielitaito lisää opiskelijan mahdollisuuksia jatko-opinnoissa ja työelämässä ja kehittää hänen ymmärrystään moniarvoisesta yhteiskunnasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii tulevaisuuttaan. Monipuolinen kielitaito lisää mahdollisuuksia ja uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin (esim. CV, työhakemus, työhaastattelu) sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoite on kasvattaa opiskelijan minäpystyvyyttä. Opiskelija opettelee tulkitsemaan tekstejä eri aihealueilta kykyjensä mukaisesti.

Opiskelija opettelee taitoja ottaa huomioon toinen osapuoli vuorovaikutustilanteessa. Vertaisarvioinnin avulla opiskelija oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä yhteiskunnan eri osa-alueilta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät monenlaisia maailmanlaajuisia aiheita kohdekiellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät esimerkiksi ilmastonmuutosta, kulutustottumuksia, arvoja ja asenteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielet ovat väline- ja taitoaine, joten niiden opiskelu tarjoaa luontevasti erilaisia näkökulmia asioiden tarkasteluun. Saksan kielen opiskelu antaa mahdollisuuden päästä käsiksi monenlaisiin tietolähteisiin ja tietoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehitymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso vastaa opintojaksoa SAB27.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pystyy tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja pystyy osallistumaan keskusteluun, jonka aiheena ovat hänelle tärkeät asiat ja osaa kirjoittaa elinympäristönsä tärkeistä asioista sekä osaa hankkia tietoa tuttuja aiheita käsittelevistä teksteistä.

Pohditaan yhdessä, mitä opiskelustrategioita voidaan käyttää esimerkiksi tekstin ymmärtämisessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan asumisen ja elinympäristön merkitystä ihmisen hyvinvoinnille ja tasa-arvoiselle asemalle yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestäväää elämäntapaa ja ihmisen vastuuta ympäristön hyvinvoinnista sekä etsitään tietoa ja mietitään, miten toimia vastuullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso vastaa opintojaksoa SAB27.

Kerrataan ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso vastaa opintojaksoa SAB28.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja kielitaidon yhteiskunnallista merkitystä yleensä. Kielitaito antaa eväitä ja keinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pohtii, mitä kaikkea hän jo osaa sanoa, kirjoittaa, lukea, tulkita ja ilmaista kohdekielellä. Opintojakson tarkoitus on vahvistaa vuorovaikutustaitoja. Opiskelija ymmärtää, että kielen opiskelu on jatkumo ja opiskelu jatkuu lukio-opintojen jälkeen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaito on avain kansainvälisyyteen ja luonteva tapa oppia ymmärtämään eri kulttuureja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin opintojakson aikaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista palautetta työskentelytaidosta ja kielitaidon kehittymisestä. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään tavoitteiden asettamisessa oppimisprosessin aikana sekä pohdittaessa tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso vastaa opintojaksoa SAB28.

Kerrataan ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

7.3.4. Vieras kieli, ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan arkielämän asioista yksinkertaisin lausein suullisesti ja kirjallisesti sekä reagoimaan vuorovaikutustilanteissa kuulemaansa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii lisää omista vahvuuksistaan. Hän oppii ottamaan vastaan rakentavaa palautetta ja toimii rakentavasti pari- ja ryhmätyöskentelyssä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ranskankielisten maiden nuorten vapaa-ajan viettoon, koulunkäyntiin ja perhe-elämään ja pohditaan kulttuurieroja Suomen ja Ranskan sekä muiden ranskankielisten maiden välillä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vapaa-aika, arkielämä ja ranskan kieli.

Monenlaista elämää, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ranskankielisiin maihin ja ranskankielisten maiden kulttuuriin ja opitaan vertailemaan niiden kulttuuria omaan kulttuuriimme.

Pohditaan ranskan kielen levinneisyyttä ja asemaa maailmassa. Pohditaan historiallisia syitä kielen leviämiseen ja kielen asemaa nykymaailmassa myös tasavertaisuuden näkökulmasta. Huomioidaan miten kielen eri variantit eroavat toisistaan.

Opiskelijaa rohkaistaan kansainvälisyyteen ja asioiden pohtimiseen monesta eri näkökulmasta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan ranskan kieleen globaalista näkökulmasta.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan mielipiteitään kohdekielellä sekä pohtimaan hyvinvointiaan ja terveyteen vaikuttavia asioita eri elämänvaiheissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan palvelutilanteissa kohdekielellä ja luetun ymmärtäminen kehittyy.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetellaan kertomaan omasta elämästä ja hyvinvoinnista ranskan kielellä.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet*Perustaso 3**Moduulin tavoitteena on, että opiskelija*

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt*Perustaso 3*

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Opiskelija tutustuu ranskankieliseen kulttuurimaailmaan ympäri maailmaa. Frankofonian kautta opiskelija oppii lisää ranskankielisten kulttuurimaailmojen monimuotoisuudesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ranskankieliseen kulttuurimaailmaan ja tekee oman luovan tuotoksen kohdekielellä kiinnostuksensa mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuria ja luovaa toimintaa ranskankielisessä maailmassa.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB25)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet*Perustaso 4**Moduulin tavoitteena on, että opiskelija*

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt*Perustaso 4*

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kieltä jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa ja korostetaan monipuolisen kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii tulevaisuuttaan. Monipuolinen kielitaito lisää mahdollisuuksia ja uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ranskan kieli opinnoissa ja työelämässä.

Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija opettelee tulkitsemaan tekstejä eri aihealueilta. Hän oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta vertaisarvioinnin avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä yhteiskunnan eri osa-alueilta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät ranskankielistä maailmaa. Opiskelijan kyky tarkastella maailmaa monista eri näkökulmista kehittyy.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät esimerkiksi ympäristöaiheita, arvoja ja asenteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ajankohtaisia asioita ranskan kielellä.

Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija havaitsee asumisen ja elinympäristön merkityksen ihmisen hyvinvoinnille ja tasa-arvoiselle asemalle yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija miettii kestävä elämäntapaa ja ihmisen vastuuta ympäristön hyvinvoinnista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pohditaan ympäristöteemoja ja globaaleja ongelmia ranskankielisen maailman näkökulmasta.

Kielitaito ja kansainvälisyys, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja kielitaidon yhteiskunnallista merkitystä yleensä. Kielitaito antaa eväitä ja keinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaito on avain kansainvälisyyteen ja luonteva tapa oppia ymmärtämään eri kulttuureja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Avaimia kansainvälisyyteen ja kommunikointiin ranskan kielellä.

7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3) (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tunneilla tehdään paljon puheharjoituksia pari- ja ryhmätöinä. Opiskelija oppii huomioimaan puhekumppaninsa ja edesauttamaan kommunikaation onnistumista eri tavoin. Opetellaan kommunikaation tukemista tilanteissa, kun opeteltavan kielen taidot ovat kehittymässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan monipuolisen kielitaidon merkityksen ja oppii käyttämään hyväkseen olemassaolevaa kielitaitoaan uuden kielen opettelussa. Hän huomaa, mitkä kielennoppimisen tavat ovat hänelle toimivia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan ranskan kieleen.

Arkielämää, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa kertoa itsestään arkipäivän tilanteissa. Hän oppii ranskan kielen kohteliaisuussääntöjä ja kulttuurieroja, jotka liittyvät kielen käyttämiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Oman kieli-identiteetin rakentaminen. Opiskelija rohkaistuu käyttämään ranskan kieltä arkielämän vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ensimmäiset askeleet ranskan kieleen arkielämän tilanteissa.

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opiskelija oppii kertomaan arkielämän asioista yksinkertaisin lausein suullisesti ja kirjallisesti sekä reagoimaan vuorovaikutustilanteissa kuulemaansa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii lisää omista vahvuuksistaan. Hän oppii ottamaan vastaan rakentavaa palautetta ja toimii rakentavasti pari- ja ryhmätyöskentelyssä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ranskankielisten maiden nuorten vapaa-ajan viettoon, koulunkäyntiin ja perhe-elämään ja pohditaan kulttuurieroja Suomen ja Ranskan sekä muiden ranskankielisten maiden välillä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vapaa-aika, arkielämä ja ranskan kieli.

Monenlaista elämää, 2 op (RAB34)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet*Perustaso 1*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt*Perustaso 1*

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Tutustutaan ranskankielisiin maihin ja ranskankielisten maiden kulttuuriin ja opitaan vertailemaan niiden kulttuuria omaan kulttuuriimme.

Pohditaan ranskan kielen levinneisyyttä ja asemaa maailmassa. Pohditaan historiallisia syitä kielen leviämiseen ja kielen asemaa nykymaailmassa myös tasavertaisuuden näkökulmasta. Huomioidaan miten kielen eri variantit eroavat toisistaan.

Opiskelijaa rohkaistaan kansainvälisyyteen ja asioiden pohtimiseen monesta eri näkökulmasta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan ranskan kieleen globaalista näkökulmasta.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan mielipiteitään kohdekielellä sekä pohtimaan hyvinvointiaan ja terveyteen vaikuttavia asioita eri elämänvaiheissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan palvelutilanteissa kohdekielellä ja luetun ymmärtäminen kehittyy.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan kertomaan itsestä, omasta elämästä ja hyvinvoinnista ranskan kielellä.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu ranskankieliseen kulttuurimaailmaan ympäri maailmaa. Frankofonian kautta opiskelija oppii lisää ranskankielisten kulttuurimaailmojen monimuotoisuudesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ranskankieliseen kulttuurimaailmaan ja tekee oman luovan tuotoksen kohdekielellä kiinnostuksensa mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuria ja luovaa toimintaa ranskankielisessä maailmassa.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kieltä jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa ja korostetaan monipuolisen kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii tulevaisuuttaan. Monipuolinen kielitaito lisää mahdollisuuksia ja uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ranskan kieli opinnoissa ja työelämässä.

Lue ja tulkitse tekstejä, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija opettelee tulkitsemaan tekstejä eri aihealueilta. Hän oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta vertaisarvioinnin avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä yhteiskunnan eri osa-alueilta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät ranskankielistä maailmaa. Opiskelijan kyky tarkastella maailmaa monista eri näkökulmista kehittyy.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana luetaan ja tulkitaan tekstejä, jotka käsittelevät esimerkiksi ympäristöaiheita, arvoja ja asenteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ajankohtaisia asioita ranskan kielellä.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteutukseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

MAY1 Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta prosenttilaskennan periaatteet
- osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa
- syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan
- kerta potenssin laskusäännöt
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommattakin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmi-en esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hah-mottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digi-ajassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistu-vaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämaiseen asenteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hah-mottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii soveltamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digi-ajassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

3D-Geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*

- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarviointiin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Läpi matematiikan opintojen opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

YO-kertaus, 2 op (MAAV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan yo-kokeita varten

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaa lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Esimerkiksi lukujonoilla pystytään mallintamaan monia yhteiskunnan ongelmatilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden

mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB3 Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Tehdään pari- ja ryhmätöitä. Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden

mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutkitaan ja mallinnetaan erilaisia ympäristöön liittyviä ongelmia eksponenttifunktioiden avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelussa käytetään paljon erilaisia tilastoja, jotka opettavat monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB6 Talousmatematiikka, 2 op (MAB67)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkitaan valuuttakursseihin ja globaaliin talouteen liittyviä ongelmia.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa omaan uraan ja taloudenhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

MABV Kertaus, 2 op (MABV)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan opintojaksojen sisältöjä. Käydään läpi jokaisen opintojakson tärkeimmät asiat ja harjoitellaan siihen liittyvien tehtävien tekemistä. Harjoitellaan yleisimpiä ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Lasketaan tehtäviä paljon yhdessä ja sitä kautta vuorovaikutusosaaminen kehittyy.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarviointiin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan lyhyen matematiikan opintojaksojen sisältöjä. Käydään läpi jokaisen opintojakson tärkeimmät asiat ja harjoitellaan siihen liittyvien tehtävien tekemistä. Harjoitellaan yleisimpiä ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestäväns tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestäväns elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväns tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdintoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta

- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu biologian sekä tieteen kieleen ja käsitteistöön. Opiskelija ymmärtää luonnontieteiden tutkimuksellisuuden sekä tavan tuottaa tietoa havaintojen pohjalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla

- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla
- itse- ja vertaisarvioinnilla

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologia on kokeellinen luonnontiede. Opintojaksossa tutustutaan biologisen tiedon tuottamiseen, elämän tunnuspiirteisiin sekä evoluution kulkuun ja sitä ohjaileviin mekanismeihin.

Ekologia ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI2/BI3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyskannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastomuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys
- toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu luonnon monimuotoisuuden eri tasoihin sekä oppii ymmärtämään ja arvostamaan biodiversiteettia toimivan ekosysteemin ja ihmisen olemassaolon mahdollistajana. Opiskelijan käsitys luonnon tarjoamista ekosysteemipalveluista avartuu.

Opiskelija tutustuu ihmisen toiminnan vaikutuksiin erilaisisten ympäristöongelmien synnyssä ja ehkäisemisessä. Opiskelija tutustuu kiertotalouteen ja ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa ilmastomuutoksen hillitsemisessä, biodiversiteetin säilyttämisessä sekä kestävän elämäntavan ylläpitämisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu tieteellisen kieliasun rakenteisiin ja käyttöön. Opiskelija harjoittelee oman opiskelunsa säätelyä, aikatauluttamista sekä lähdekritiikkiä. Oppilas motivoituu syventämään tietojään omien havaintojensa ja tutkimuksiensa pohjalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnitteleamalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla
- itse- ja vertaisarvioinnilla

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ekosysteemien rakennetta ja toimintaa. Ihmisen toiminta saattaa muuttaa ekosysteemien toimintaa aiheuttaen ympäristöongelmia. Opintojakson keskiössä on

oppia ymmärtämään näitä prosesseja ja sitä kautta herättää ajatuksia kestävän elämäntavan merkityksestä.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelyminen sukupuusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perinnöllisen monimuotoisuuden käsittäminen auttaa opiskelijaa ymmärtämään ja hyväksymään elämän moninaisuutta. Tämä kasvattaa tunne- ja empatiataitoja.

Opiskelija työskentelee muiden opiskelijoiden kanssa etsien tietoa erilaisista lähteistä ja harjoittelee yhdessä oppimisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla
- itse- ja vertaisarviointilla

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perinnöllisyys on elämän perusta. Opintojaksossa tutustutaan solujen toimintaan ja lisääntymiseen. Periytyvän mekanismit ovat keskeinen osa opintojaksoa.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudokset, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu ihmiselimistön perustoimintoihin ja oppii ymmärtämään ja arvostamaan puhtaan ympäristön, ravinnon ja elintapojen vaikutusta omaan hyvinvointiinsa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla
- itse- ja vertaisarvioinnilla

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään monipuolisesti ihmiselimistön toimintaa aina molekyyalitasolta elimistöjen väliseen toimintaan ja kehon tasapainotilan ylläpitämiseen saakka.

Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Bioteknikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteknikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Bioteknikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu biologian monipuolisiin mahdollisuuksiin erilaisissa työelämän ammateissa. Opiskelija kykenee ottamaan kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin bioteknologian saralla. Opiskelija ymmärtää omat mahdollisuutensa vaikuttaa itseään koskevan biologisen tiedon digitaaliseen tallentamiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija joutuu pohtimaan biotekniikan sovelluksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja havaitsee, että ongelmia voi lähestyä erilaisista näkökulmista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Biologisen tiedon lisääntyessä opiskelija oppii suhtautumaan kriittisesti geeniteknologiaa soveltaviin mediassa esiin tuleviin kysymyksiin ja aiheisiin sekä tutustuu tieteen etiikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla
- itse- ja vertaisarvioinnilla

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologiaa sovelletaan useilla eri aloilla. Opintojaksossa käsitellään erilaisia biotekniikan osa-alueita ja tutustutaan biotekniikassa käytettäviin perusmenetelmiin. Pohditaan biotekniikan sovelluksiin ja menetelmiin liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Kokeellinen biologia, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii biologian kokeellisessa työskentelyssä tarvittavia perustaitoja.
- Opiskelija harjoittelee hypoteesin tekemistä, tulosten analysointia ja raportointia.
- Opiskelija syventää jo opittuja taitoja sekä oppii löytämään yhtymäkohtia teorian ja kokeellisten tulosten välillä.
- Opiskelija tutustuu erilaisiin menetelmiin, joilla biologista havaintotietoa voidaan tuottaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaiset kokeelliset menetelmät voivat vaihdella riippuen kurssin ajankohdasta ja saatavasta materiaalista.
- Kokeellinen työskentely ja laboroinnit
- Mikroskopiointi
- Tulosten analysointi ja raportointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkimuksellisuuden kautta opiskelijan taidot luovaan työskentelyyn, tiedonhankintaan ja luonnontieteelliseen ajatteluun kasvavat. Opiskelija oppii käyttämään entistä paremmin biologista käsitteistöä sekä ymmärtää kokeellisuuden välttämättömyyden luonnontieteellisen tiedontuottamisen pohjana. Tutkimusraporttien laatimisen myötä opiskelijan kriittinen sekä monitieteinen ajattelukyky harjaantuvat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen kurssilla ja työselostusten tai muiden näyttöjen hyväksyty suorittaminen arvioidaan suorituserkinnällä S.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kokeellisuus ja havaintojen tekeminen on kaiken biologisen tiedon taustalla. Opintojaksossa perehdytään biologian kokeelliseen työskentelyyn ajankohdan ja saatavien materiaalien mahdollistamissa puitteissa. Opintojaksossa voidaan mm.

- Tutkia erilaisia soluja, solukoita ja kasvien rakenteita.
- Tutkia yhteyttämistä ja soluhengitystä.
- Tutkia solukalvon toimintaa, diffuusiota ja osmoosia.
- Tutkia eläinten anatomiaa ja rakenteita.
- Tutkia eläinten käyttäytymistä.
- Tutkia ympäristön monimuotoisuutta tai ympäristön tilaa erilaisin indikaattorein.
- Tutkia entsyymien toimintaa.
- Tutkia vesistöjen tilaa.
- Kasvattaa kasveja.
- Tehdä mikrobikasvatuksia.
- Opintojaksoon saattaa sisältyä myös vierailuja tai retkiä.

Paikalliset opintojaksot (BI1 ja BI2/BI3) sekä opintojakso BI4 tulee olla suoritettuina ennen työkurssin suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti opiskellen.

Biologian valmennus, 2 op (BIV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja syventää aikaisempia biologisia tietoja sekä käsitteiden käyttöä.
- Opiskelija oppii yhdistämään aikaisempien opintojaksojen sisältöjä suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja voi tarkentaa aikaisempaa osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö määräytyy pitkälti opiskelijoiden toiveiden mukaisesti ja siinä tavoitellaan yksilöllistä opintopolkua omien tavoitteiden ja mielenkiintojen suhteen.
- Tähtäimenä on biologian ylioppilaskokeen suorittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologisten tietojen ja taitojen kertaaminen ja syventäminen ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen pohdiskeluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimista arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa suhteessa opiskelijan tavoitteisiin. Opintojaksosta ei anneta arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian valmennus on tarkoitettu biologian ylioppilaskokeeseen valmistautuville opiskelijoille. Opintojakson tavoitteena on syventää opittuja tietoja ja taitoja sekä hahmottaa biologisia prosesseja laajempina ja toisiinsa liittyvinä kokonaisuuksina.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä

- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomedian tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisilla menetelmillä. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan opintojakson aikana aktiivisesti seuraamat ajankohtaiset uutiset laajentavat opiskelijan vieraiden kulttuurien tuntemusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää luonnonprosessien vaikutukset ihmisten elinolosuhteisiin. Opiskelija tunnistaa ympäristömuutosten aiheuttamia riskejä ja varautumiskeinoja. Opiskelija oppii arvioimaan oman toimintansa vaikutusta ilmastonmuutokseen. Opiskelija tunnistaa luonnonmonimuotoisuuden liittyviä riskejä ja osaa toimia niitä ehkäisevästi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista ja kirjallista palautetta työskentelytaidoista ja maantieteellisen osaamisen kehittymisestä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan esimerkiksi seuraavilla tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitellessä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan maantieteeseen tieteenalana ja perehdytään ympäristön ja ihmiskunnan muutoksiin. Keskeisiä aiheita ovat ilmastonmuutoksen syyt ja seuraukset ja niihin reagoiminen, sekä muuttuviin ympäristöoloihin sopeutuminen. Väestönkasvun vaikutuksiin ja hyvinvoinnin jakaantumiseen maapallolla perehdytään mm. ajankohtaisia uutisia seuraamalla.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*

- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan luonnonmaantieteellistä ilmiöistä ja ymmärtää luonnonympäristöjen suojelemisen merkityksen ihmisen toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista ja kirjallista palautetta työskentelytaidoista. Maantieteellisen osaamisen kehittymistä seurataan itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan esimerkiksi seuraavilla tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla

- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy luonnonmaantieteellisten ilmiöiden käsittelyyn. Syvennetään maapallon planetaarisista liikkeistä seuraavia ilmiöitä sekä vesi-, ilma- ja kivikehän rakenteen tuntemusta.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson työskentelytavat edistävät opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan taustoittaa ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita maantieteellisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin sekä kokeisiin. Opintojakson aikana annetaan suullista ja kirjallista palautetta työskentelytaidoista. Vertaisarvioinnin ja itsearvioinnin avulla opiskelija seuraa maantieteellisen osaamisensa laajentumista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan esimerkiksi seuraavilla tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitteillä
- pienempien kokonaisuuksien väliteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään ihmismaantieteen ilmiöiden osaamista perehtymällä mm. alueiden väestörakenteeseen, kulttuuripiirteisiin sekä luonnonvarojen käyttöön. Ihmiskunnan tulevaisuuteen vaikuttavat innovaatiot, liikkuminen ja globalisaatio sekä niihin liittyvät riskit ovat jakson keskeistä sisältöä.

Geomedia -tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa tunnistaa vahvuuksiaan opiskelijana ja hyödyntää opiskelutaitojaan monipuolisesti opintojakson aikana. Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan ja vastuun ottamista omasta ja muiden työskentelystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan roolia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan tutkielman, esitelmän tai vaikuttamisprojektin avulla. Opintojakson aikana annetaan suullista ja kirjallista palautetta työskentelytaidoista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10.

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan esimerkiksi seuraavilla tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään geomedian käytön taitoja, perehdytään erilaisten tietolähteiden käyttöön sekä maantieteellisen tutkimuksen tekoon. Aluesuunnittelu ja vaikuttaminen oman alueen kehittämiseen tulevat tutuiksi.

Maantieteen kertaus, 2 op (GEV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valmistaudutaan maantieteen ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan Ge1-Ge4 -moduulien keskeisiä sisältöjä. Opiskelijat voivat vaikuttaa opintojakson sisältöön ehdottamalla kerrattavia teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana kerrataan maantieteellisten ilmiöiden teoriaa ja syvennetään ilmiöiden yhteyttä muihin tieteenaloihin. Geomediataitojen vahvistaminen edistää opiskelijan monipuolista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu erilaisiin kirjallisiin ja suullisiin näyttöihin. Opintojakson aikana annetaan suullista ja kirjallista palautetta työskentelytaidoista ja maantieteellisen osaamisen kehittymisestä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (suoritettu).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kerrataan Ge1-Ge4 moduulien keskeisiä sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin vastaustekniikkaa ja geometaitoja vahvistamalla.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkittamista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkittamalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen

keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka ja ympäristö, 2 op (FY12)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitleminen ja toteutus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mittaaminen sekä tulosten kerääminen ja esittäminen graafisesti tutustuttavat opiskelijan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fysiikalla on keskeinen merkitys tieteelliseen maailmankuvaan nojautuvan kulttuurin kehittämisessä. Moduulin aikana vahvistetaan opiskelijan taitoa hahmottaa, miten luonnontieteellinen maailmankuva rakentuu kokeellisuuden pohjalta ja millaisia kulttuurisia rakenteita tämä edellyttää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastomuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*

- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpöenergia*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen vahvistuu, kun opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologisia taitoja käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*

- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Turvallisuuskäsitteitä voidaan tarkastella esimerkiksi liikenteessä yhteiskunnan ja yksilön näkökulmista. Liikenneturvallisuuden kannalta keskeistä on ymmärtää renkaiden ja tien välisen kitkan sekä ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan. Newtonin lakien avulla on mahdollista ymmärtää turvavöiden ja -tyynyn merkitys törmäystilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tasaista ja tasaisesti kiihtyvää suoraviivaista liikettä voidaan tutkia liikeanturin avulla, jolloin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- momentti ja kappaleen kiertyminen

- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiikkyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija voi tutustua tiedonhankintaan ja tiedon esittämiseen tieto- ja viestintäteknologian avulla esimerkiksi mittaamalla, analysoimalla ja vertailemalla äänten taajuusspektrejä. Mekaaniseen värähtelyyn ja ääneen liittyvissä tutkimuksissa opiskelija harjaantuu käyttämään jaksollisen liikkeen fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä sekä mallintamaan värähtelyilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarviointiin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*

- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutkiessaan kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdessään sähköopin perusmittauksia opiskelija oppii huomioimaan sähköturvallisuutta. Sisäistäessään sähköturvallisuuden merkityksen opiskelija ymmärtää, mitkä sähkötyöt voi tehdä itse ja mihin tarvitaan ammattilaisen osaamista. Tällä turvataan sekä opiskelijan omaa että toisten hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*

- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Keskeisten sisältöjen (generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla) hallitseminen mahdollistaa sähköenergian tuotantoon liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen. Kannan ottamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin voidaan harjoitella esimerkiksi analysoimalla ja vertailemalla sähköenergian tuotantoon ja siirtoon liittyviä ajankohtaisia artikkeleita

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Aine , säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*

- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Säteilyn kvantittumisen avulla on mahdollista selittää termisen säteilyn absorptio kasvihuonekaasuihin ja siten syventää opiskelijan ymmärrystä kasvihuoneilmiöön liittyvistä fysikaalisista mekanismeista. Keskeisten sisältöjen omaksumisen myötä opiskelijan on mahdollista osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisten lähteiden säteilystä sekä tulkita käytyä keskustelua fysiikan näkökulmasta ja faktoihin pohjautuen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

YO-kertaus, 2 op (FYV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan yo-kokeita varten

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu fysiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojaksolla voidaan ohjata opiskelijoita itse- ja vertaisarvioinnin sekä arviointikeskusteluiden pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti

- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1/KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa

- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuuskohdat.
- Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävä elämäntavan edistämässä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävä elämäntavan edistämässä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä ja ympäristön kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksen kokeelliset osuudet ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Vuorovaikutusosaaminen kehittyy esimerkiksi ryhmässä työskentelemällä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu atomimallien historialliseen kehittymiseen. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän tieteellisen maailmankuvan kehitykseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu hiilen yhdisteiden mallintamiseen sekä spektrien tulkitsemiseen (kuvaajien tulkinta). Erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja. Monilukutaidon kehittyminen ja tieto- ja viestintäteknologian käyttö tukevat monitieteistä osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa

- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kemiallisten reaktioiden moninaisuuteen ja merkitykseen elinympäristössämme. Opiskelija kykenee ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin kemian saralla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnitteleamalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu merkittävien metallien valmistus- ja jalostusprosessien ympäristövaikutuksiin sekä metallien kierrätykseen ja kiertotalouden periaatteisiin.

Opiskelija ymmärtää omia vaikutusmahdollisuuksiaan ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja kestävä elämäntavan ylläpitämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu laskennallisten ja graafisten mallien käyttämiseen sekä oppii esittämään tutkimustuloksia tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä taitojen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- havainnoimalla opiskelijan työskentely- ja soveltamistaitoja (sekä kokeellinen että kirjallinen työskentely)
- käsitetesteillä
- pienempien kokonaisuuksien välitesteillä
- kokeellisen työskentelyn raporteilla
- arvioimalla jakson aikana tehtyjen tehtävien laatua ja määrää
- jaksokokeella
- arvioimalla opiskelijan antamia suullisia näyttöjä (esim. raportin esittely, aiheen alustus)
- opiskelijan suunnittelemalla ja toteuttamalla tutkimuksella tai projektilla

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Kemian valmennus, 2 op (KEV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valmistaudutaan kemian ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kemian pakollisten kurssien sisältöjä.
- Harjoitellaan erilaisiin yo-kokeiden tehtävätyyppeihin vastaamista ja aineistojen käyttämistä.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa osaamistaan mallintamisessa, aineistojen käsittelyssä ja tulkitsemisessa. Erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja. Monilukutaidon kehittyminen ja tieto- ja viestintäteknologian käyttö tukevat monitieteistä osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistaudutaan kemian ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla pääasiassa pakollisten lukion kemian mooduulien sisältöjä. Lisäksi harjoitellaan yo-kokeisiin vastaamista ja käydään läpi yo-kokeissa esiintyviä tehtävätyyppejä.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkipäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasioita mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteiden ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä

kokonaisuusjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofisessa keskustelussa harjoitellaan toisten väitteiden tulkitsemista suopeasti. Opiskelija opettelee tarkastelemaan toisten väitteitä olettamalla, että niiden alkuperäinen käyttöyhteys oli sellainen, jonka valossa väitteet olisivat mahdollisimman järkeviä ja tosia. Argumentointi ja päättelyketjujen tarkastelu kehittävät monipuolisesti vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkastellaan eri oppiaineissa esitettyjä väitteitä ja niihin esitettyjä perusteluita. Opiskelija harjaantuu esittämään väitteille perusteluja. Harjoitellaan johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteita suullisesti ja kirjallisesti. Filosofian työtapojen soveltaminen, kuten käsitteiden luokittelu ja määrittelemine sekä ajatuskokeiden käyttö.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on muodostaa käsitys filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin ja oppia arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantua esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä.

Keskeistä sisältöä mm. mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa. Johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna. Keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin
- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- moraalien luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalien tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pyritään tunnistamaan ihmisen vastuu muusta luonnosta ja hahmottamaan syväekologian vaihtoehtoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Järkiperäinen eettinen ajattelu perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen, jota voi pitää kaiken yhteiskunnallisen ajattelun lähtökohtana. Etiikan opetus rohkaisee yhteiskunnallisten epäkohtien tunnistamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Etiikan opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin. Osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron. Osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta.

Keskeisiä sisältöjä

- moraalinen luonne normijärjestelmänä; moraalinen, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalista tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- Etiikan soveltaminen ihmissuhteissa, ympäristökysymyksissä ja yhteiskunnassa.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofiassa tarkastellaan laajasti yhteiskunnan eri puolia: yhteiskuntajärjestystä, valtaa, vapauksia, tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta, oikeuksia, poliittisia ihanteita, hyvinvointia ja taloutta. Moduulissa pohditaan muun muassa, mistä mainituissa asioissa on kyse ja miten ne voitaisiin oikeuttaa.

Moduulissa käsitellään myös ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi teknologian kehitykseen, sukupuoleen tai ympäristöön. Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntafilosofiassa käsitellään vaihtoehtoisia käsityksiä hyvinvoinnista ja sen tuottamisen tavoista. Pyritään ymmärtämään demokraattisen järjestelmän vahvuudet yhteiskunnallisen hyvinvoinnin tuottamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksossa perehdytään joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin ja opitaan soveltamaan niitä ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Sisältö

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Monimutkaisten ongelmien käsitteleminen kehittää opiskelijoissa epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija osaa erottaa mielipiteet tosiasioväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasioväittämät, osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen, oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Sisältö

- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Valmennus, 2 op (FIV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan filosofian keskeisiä sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kahden pakollisen ja kahden valtakunnallisen syventävän moduulin sisältöjä ja harjoitellaan erityyppisiin yo-tehtäviin vastaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Pyritään hahmottamaan laajoja kokonaisuuksia ja eri tieteiden välisiä yhteyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan kahden pakollisen ja kahden valtakunnallisen syventävän moduulin sisältöjä ja harjoitellaan erityyppisiin yo-tehtäviin vastaamista.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus

sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojensa oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisen ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psykykinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psykykinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää muiden toiminnan taustalla olevia motiiveja ja ajatuksia, jolloin hän kykenee monimutkaisempaan vuorovaikutukseen ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii ja ymmärtää oman toimintansa sekä ajatuksiensa taustalla olevia syitä ja motiiveja. Opiskelija tiedostaa myös omien ajatuksiensa ja elintapojensa vaikutuksen psykologiseen hyvinvointiin ja opiskeluun.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää, että psykologialla on paljon yhteyksiä eri tieteenaloihin luonteensa takia. Opiskelija ymmärtää, että ajatteluun vaikuttavat psykologisten tekijöiden lisäksi sosiaaliset ja biologiset tekijät, jolloin vastaan tulevat luonnontieteet sekä sosiaalitieteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttamat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakson aikana on tarkoitus perehtyä siihen, mitä psykologia on, kuinka ihmisen käyttäytymistä ja ajattelua voi tarkastella erilaisista näkökulmista sekä tehokkaan opiskelun tarkastelu psykologian näkökulmasta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisoinnin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti

- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään eri ikävaiheisiin kuuluvia piirteitä ja ajatusmalleja. Opiskelija ymmärtää miksi hänen ajatuksensa olivat erilaisia peruskoulun aikana ja miksi pienet lapset käyttäytyvät eri tavalla. Opiskelija omaa siis perustavan ymmärryksen lapsien ajattelun piirteistä ja näinollen pystyy parempaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Kaiken kaikkiaan jakson aikana opiskelija oppii ymmärtämään, mikä on sopivaa vuorovaikutusta eri ikäisten kanssa suhteessa heidän kehitykseensä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy eritoten nuoruuden ikävaiheessa omaan hyvinvointiinsa - hän ymmärtää, miksi nuoruuteen kuuluu identiteetin etsintä ja miksi sen etsiminen voi aiheuttaa riemua, mutta myös väliillä ahdistusta. Opintojakson aikana tutustutaan myös erilaisiin nuoruudelle tyypillisiin ongelmiin, jolloin nuori saa vertaistukea ja ymmärrystä omille ongelmilleen. Ikävaiheille tyypillisten ongelmien ymmärtäminen ja oman itsensä tarkastelu eri ikävaiheissa lisää itsetuntemusta ja itsearmollisuutta, joka on tärkeä omalle hyvinvoinnille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttamat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian 2. opintojakson päätemoina on tarkastella kuinka ihminen kehittyy vauvana, lapsuudessa, nuoruudessa ja aikuisuudessa. Jakso käsittelee siis kehityspsykologian teemoja ja kuinka kehityspsykologista tutkimusta voidaan tehdä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy aivojen toimintaan ja ymmärtää yleisimpiä aivotoiminnan häiriöitä ja myös erilaisia muistisairauksia. Opiskelija ymmärtää kuinka omat valinnat vaikuttavat aivoihin ja tätä kautta omaan kokemukseen hyvinvoinnista ja jaksamisesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan erilaisiin neurotieteisiin ja opiskelijan on tarkoitus huomata, kuinka biologia ja terveystieto linkittyvät aiheeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttavat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Välikokeet hermosolun ja aivojen toiminnasta
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Tietoa käsittelevä ihminen -jakson tavoitteina on ymmärtää kuinka ihmisen tiedonkäsittely, muisti ja havaitseminen toimivat. Jaksoon sisältyy myös hermosolun toiminnan tarkasteleminen sekä aivojen päärakenteiden opiskelu.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

Opiskelija ymmärtää mielenterveyteen ja syrjäytymiseen liittyviä yhteiskunnallisia ongelmia sekä erilaisia ratkaisukeinoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana perehdytään emootioihin ja mielialoihin, siihen miten ne ilmenevät ja mistä ne johtuvat. Opiskelija osaa hallita ja ymmärtää tunteitaan, eli hänen tunnetaitonsa kehittyvät, joka on tärkeä osa taitavaa vuorovaikuttamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää erilaisia tekijöitä, jotka voivat heikentää hänen mielenterveyttään sekä tekijöitä, jotka voivat suojata tai edesauttaa mielenterveyttä. Opiskelija ymmärtää mielenterveyden myös liukuvana käsitteenä eikä "joko-tai" käsitteenä. Opintojaksolla pyritään myös ymmärtämään omia tunteita ja niiden voimakkaita heilahduksia nuoruudessa, jolloin opiskelija ymmärtää itseään paremmin ja tuntee, mitkä keinot ovat hänelle parhaita hyvän mielenterveyden edistämiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin mielenterveyshäiriöihin ja niihin suhtautumiseen. Opiskelija ymmärtää lieviä ja vaikeammista mielenterveyshäiriöistä kärsiviä ihmisiä, syitä häiriöihin ja ymmärtää erilaisia eettisiä kysymyksiä, jotka liittyvät heidän hoitoonsa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttamat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Vapaehtoinen elokuvan tai kirjan analysointi nimenomaan mielenterveyden näkökulmasta
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Tunteet ja mielenterveys opintojakson tavoitteena on tunteiden muodostumisen ja vaikutuksien ymmärtäminen psykologian näkökulmasta. Lisäksi toisena tärkeänä teemana jaksolla on mielenterveyshäiriöihin tutustuminen. Tavoitteena on ymmärtää mitä erilaisia syitä, oireita ja hoitokeinoja kuhunkin häiriöön liittyy.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)**Opintojakson moduulit**

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tuntee itsensä paremmin perehdyttyään kurssilla käsiteltäviin teorioihin, jotka käsittelevät persoonallisuuden muodostamista. Opiskelija ymmärtää paremmin, miksi hänestä on tullut sellainen kuin hän on ja miten hän voi halutessaan ohjata itseään tiettyyn suuntaan. Opiskelija ymmärtää myös erityisesti, että kyvykkyys ei synny pelkän lahjakkuuden kautta, vaan taitavaksi tuleminen vaatii myös harjoittelua ja vaivannäköä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija ymmärtää, mitkä tekijät muovaavat persoonallisuutta ja hän ymmärtää omien valintojensa vaikutukset muiden toimintaan. Opiskelija siis tiedostaa persoonallisuuden muodostumisen eettiset näkökulmat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttavat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään erityisesti persoonallisuuspsykologiaan sekä älykkyyden, luovuuden ja lahjakkuuden käsitteisiin.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- Opiskelija ymmärtää ryhmäkäyttäytymisen psykologista taustaa
- Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- Opiskelija ymmärtää erilaisia johtamistyyliä ja niiden eroja
- Opiskelija tutustuu aggressiivisuuden ja yksinäisyyden psykologisille mekanismeille ja taustasyille
- Opiskelija ymmärtää kulttuurin merkityksen ja vaikutuksen yksilön ja ryhmän toiminnalle
- Opiskelija kertoo aikaisempien opintojaksojen keskeisimpiä asioita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ryhmän toiminta ja ryhmädynamiikka, sekä erilaiset ryhmäilmiöt
- Sosiaalipsykologian klassikkotutkimuksiin tutustuminen (Tajfel & Turner, Sherif, Milgram)
- Ohikulkijan ilmiö

- Roolit ja johtajuus ryhmätoiminnassa
- Ensivaikutelmat, stereotypiat, ennakkoluulot
- Asenteiden ja suostuttelun psykologiset mekanismit
- Yksinäisyys ja aggressio psykologisina ilmiöinä
- Kollektiivinen ja individualistinen kulttuuri sekä kulttuuri-identiteetti
- Aikaisempien opintojaksojen keskeisten asioiden kertaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää erilaisia laajoja sosiaalisia ilmiöitä, jotka liittyvät yhteiskunnan toimintaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana perehdytään vuorovaikutukseen, ryhmän toimintaan, suostutteluun sekä johtajuuteen. Nämä kaikki edesauttavat opiskelijan taitavaa ryhmässä toimimista ja opiskelija osaa myös tarkastella itseään ryhmän jäsenenä ja osaa reflektoida hänelle ominaista roolia ryhmässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy aggressioon ja yksinäisyyteen sosiaalipsykologisina ilmiöinä ja hän oppii ymmärtämään omaa toimintaansa paremmin. Opiskelija huomaa myös kuinka yksinäisyyden tunne luo lisää todennäköisyyttä syrjäytymiselle ja yksinäisyydelle, jolloin hän osaa tietoisesti katkaista tekijöitä, jotka lisäävät yksinäisyyttä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää erilaisten kulttuurien ja ympäristöjen vaikutusta yksilön käyttäytymiseen ja toimintaan sekä ymmärtää erilaisuutta sekä niiden syitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Opiskelijan palauttavat välitehtävät opintojakson aikana
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan osoittama osaaminen ja soveltamiskyky teorioiden osalta oppituntien aikana
- Loppukoke

Opintojakson vapaa kuvaus

Sosiaalipsykologian opintojaksolla tutustutaan erilaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin, kuten ryhmädynamiikkaan, ennakkoluuloihin ja yksinäisyyteen. Lisäksi opintojakson aikana on tarkoitus valmistautua ylioppilaskokeisiin kertaamalla aikaisempien jaksoiden keskeisiä asioita ja harjoittelemalla ylioppilasvastauksen kirjoittamista.

7.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksia. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista

- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä

- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Historiallisesti katsoen muutos on maailmassa aina läsnä, eikä itsessään hyvä tai paha asia. Tarkastellaan väestön ja ilmaston muutoksia - kriisien jälkeen uusi nousu. Tarkastellaan ratkaisuja ongelmiin (esim. työolot) ja sopeutumiskeinoja eri aikoina.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon

- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti

Sisältö

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päätyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Perhdytään informaatiovaikuttamiseen eri aikakausina ja arvioidaan tiedon luotettavuutta lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Asettuminen menneisyyden ihmisten asemaan vahvistaa kykyä asettua toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen ratkaisujaan hänen oman aikansa lähtökohdista (historiallinen empatia).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat.

Keskeinen sisältö

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päätyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Tarkastellaan suomalaisuuden syntyä ja historian käyttöä osana suomalaisen identiteetin rakennusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian ja yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan (Muutos ja jatkuvuus). Tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan kehitystä ja muutosta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia

Sisältö

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa

- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sananvapauden merkitys korostuu erilaisia historiallisia ja nykypäivän yhteiskuntia vertailemalla. Tarkastellaan sananvapauden kehitystä eri aikoina. Perehdytään mahdollisuuksiin ilmaista poliittisia mielipiteitä eri aikoina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa.

Sisältö

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- antiikin kulttuurien yleispiirteet
- demokratian ja tieteellisen ajattelun synty
- keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa
- reformaatio ja tiedon vallankumous
- valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen
- 1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset

Kohti nykyaikaa

- taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen
- tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat
- demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat
- tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- sukupuoliroolien murros

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisiin esihistorian kohteisiin Sammallahdenmäellä ja Eurassa

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*

- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Selvitellään suomalaisten, saamelaisten ja muiden vähemmistöjen kulttuuriperintöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Númeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen.

Sisältö

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Maailmankulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Tutkitaan suhtautumisen muuttumista Euroopan ulkopuolisiin kulttuureihin ja globaalistuvaan maailmaan. Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittinen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen esim. eurosentrisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä.

Sisältö

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Yritykset ja henkilöt, jotka muuttivat maailmaa, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuu maailmaa muuttaneiden ihmisten henkilöhistoriaan.
- Ymmärtää mitä syy-seuraussuhteita tiettyjen aikakausien läpimurroilla on ollut.
- Oppii ymmärtämään kansainvälisyyden merkityksen yritystoiminnassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yritystoiminnan ajallisen kontekstuaalisuuden hahmottuminen. Yrittäjiksi päätyneiden ihmisten moninaiset taustat. Aikakausille tyypillisten asioiden ymmärtäminen. Kansainvälisyyden mukanaan tuoma muutos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ja lisää osaamistaan liiketoiminnan globaalista ja kulttuurisidonnaisesta toimikentästä. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia lähdeaineistoja ja medioita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Opiskelija harjoittelee aikasidonnaisten tapahtumien liittämistä toisiinsa ja hänen kykynsä ymmärtää tätä hetkeä sekä historian murroskohtia paranee.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana käydään läpi historian merkkihenkilöiden elämäntarinoita ja suuryritysten kehityskulkuja.

Historian valmennus, 2 op (HIV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion historian moduulien sisältöjä. Harjoitellaan yo-kokeisiin vastaamista ja erilaisten aineistojen analysointia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyödynnetään ja arvioidaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä opitaan ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa. Pyritään parantamaan monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan etupäässä pakollisten lukion historian moduulien sisältöjä. Harjoitellaan yo-kokeisiin vastaamista ja erityyppisten yo-kokeissa esiintyvien aineistojen analysointia.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen

herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hahmotetaan omia mahdollisuuksia vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskuntaoppi vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävä elämäntavan. Oppiaineena yhteiskuntaoppi painottaa kestävä kehityksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja poliittisten päätösten yhteyttä kestävä yhteiskunnan rakentamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta

Sisältö

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimustyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää yksilön omaa hyvinvointia. Perehdytään verotukseen, säästämiseen ja oman talouden ymmärtämiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Hahmotetaan talouskasvun mahdollisuudet ja rajat sekä talouden ympäristövaikutukset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita

Sisältö

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjäyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävä talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastomuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdytään eurooppalaisen yhdentymisen historiaan ja globaaliin kehitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan globalisaation syntyä, hyötyjä ja haittoja sekä vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälistä sopimukseen perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa

Sisältö

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastomuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuushat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- **Vieraillaan käräjäoikeuden istunnossa**

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan oikeustieteellisen kielen ja käsitteistön käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on mm., että opiskelija

- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

Sisältö

Oikeusjärjestyksen perusteet

- juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuus oikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

Nuori yrittäjyys -innovaatioleiri, 2 op (YH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat virittäytyvät yrittäjyyden ja liiketalouden opintokokonaisuuden suorittamiseen.
- Innovaatioleiri ryhmäyttää opiskelijoita ja samalla tutustuttaa nuorkauppakamarin toimintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Pyhäjärvisen nuorkauppakamarin kanssa. Innovaatioleiri tukee opiskelijoiden omien vahvuuksien löytämistä ja työelämätaitoja.

Leirillä harjoitellaan viestintä ja vuorovaikutustaitoja sekä lisätään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kesken.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat tutustuvat toisiinsa ja suunnittelevat mahdollisia opintopolkujaan opintokokonaisuuden suorittamista varten.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan leirin aikana. Samalla hänelle tähdentyy itsestään huolehtimisen tärkeys ja sen merkitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Johdatus yrittäjyyteen, 2 op (YH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ymmärtää mitä yrittäjyys pitää sisällään.
- Oppii tekemään analyyseja yrityksen kannattavuudesta.
- Tutustuu erilaisiin yrittäjyyden muotoihin.
- Tuntee keskeisimmät yritysmuodot ja niiden erot.
- Osaa tehdä yrityksen perustamisilmoituksen ja hoitaa lupa-asioita.
- On tietoinen yrityksen velvollisuuksista ja riskeistä.
- Ymmärtää kirjanpidon merkityksen ja tietää eri tapoja järjestää yrityksen laskutus.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrityksen perustamisen perusteet, erilaiset yrittäjyysmuodot, yrittäjyyden riskit ja mahdollisuudet.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat harjoittelevat monilukutaitoa tutustumalla erilaisiin medioihin ja samalla kehittävät omaa ongelmanratkaisutaitoaan.

Yritysidean kehittäelyssä opiskelijat tutustuvat tiedonvälityksen alati muuttuvaan kenttään ja käsittelevät sitä, miten tämä vaikuttaa heidän liiketoimintaansa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään tauottaa omaa tekemistään ja huolehtia itsestään. Samalla opiskelija harjoittelee keinoja hallita suurempia asiakokonaisuuksia, hillitä stressiä ja hän saa varmuutta siitä, miten kohdata muuttuva maailma.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Markkinointi, mainonta ja yhteiskunta, 2 op (YH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ymmärtää yritysten merkityksen yhteiskunnassa.
- Tietää keskeisimmät linjat yritystoiminnan kehittymisestä Suomessa.
- Tutustuu erilaisiin rahoitusmalleihin.
- Harjoittelee liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman tekemistä.
- Ymmärtää kansainvälistymisen mukana tulevia muutoksia yritystoiminnassa.
- Harjoittelee yrityksen markkinointia ja mainoskampanjan tekemistä.
- Ymmärtää kestävä kehityksen merkityksen yrityksen toiminnassa ja julkikuvassa.
- Tiedostaa brändäyksen merkityksen yritystoiminnalle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yritystoiminnan kehittyminen Suomessa. Kansainvälisen liiketoiminnan lisääntyminen. Markkinoinnin merkitys yritystoiminnalle. Yritysten markkinoinnin ja mainonnan harjoittelu. Kestävä kehityksen merkitys yrityksen julkikuvalle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää omaa monilukutaitoaan opintojakson aikana tutustumalla erilaisiin medallisen ilmaisun ja markkinoinnin muotoihin. Samalla hänen käsityksensä ilmaisunvapaudesta kehittyy ja hän ymmärtää paremmin mitä mahdollisuuksia digitalisaatio ja teknologia luovat yrityksen markkinointiin liittyen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys erilaisista työkuultuureista syvenee ja hän tutustuu erilaisiin kansainvälisiin työkuultuureihin. Opiskelija syventää omaa osaamistaan ja ymmärrystään yhteiskunnan moninaisuudesta ja vahvistaa toimintakykyään erilaisten kulttuurien parissa työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Johtamisen teoriaopinnot, 2 op (YH8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuu erilaisiin johtamismalleihin.
- Oppii käyttämään ja ymmärtämään erilaisia perusteluita johtamisen eri käytännöille.
- Ymmärtää itsensä johtamisen lähtökohdat ja merkityksen.
- Oppii kehittämään omaa minäkäsitystään johtamisesta.
- Tutustuu henkilöstöjohtamisen keskeisiin osa-alueisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustuminen erilaisiin johtamismalleihin ja niiden keskeisten eroavaisuuksien ymmärtäminen. Johtamiseen liittyvät ristipaineet. Itsensä johtaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu opintojakson aikana erilaisiin johtamismalleihin ja pohtii niiden tehokkuutta erilaisten ihmisten kanssa työskennellessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää johtajuuteen liittyvien riskien ottamisen välttämättömyyden ja oppii refleктоimaan omaa toimintaansa ympäröivään yhteiskuntaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Johtajuuden teoriaopinnot toteutetaan yhteistyössä vierailevien luennoitsijoiden kanssa.

Johtamisen käytäntö, 2 op (YH9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Saa käytännön harjoitteita erilaisista muuttuvista johtamistilanteista.
- Löytää omia stressinhallintamekanismeja.
- Oppii kanavoimaan ja säätämään omaa paineensietokykyä.
- Pääsee harjoittelemaan käytännössä johtajuuden teoriaopintojen sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Johtajuuden harjoittelu käytännössä. Oman johtajuuden hahmottuminen. Stressinhallintamekanismien parantaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat harjoittelevat erilaisten johtamismallien toteuttamista käytännössä. Oppilaat saavat ja antavat vertaispalautetta muilta opintojakson suorittajilta sekä samalla reflektovat omaa suoriutumistaan ja johtamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan yhteistyössä MPK:n ja Porin prikaatin kanssa.

Opintojakso suoritetaan viikonloppuleirinä keväisin.

Yrittäjyyden mediaportfolio / vuosi yrittäjänä, 2 op (YH10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat harjoittelevat pienimuotoista yrittäjyyttä Nuori yrittäjä -ohjelman vuosi yrittäjänä -ohjelman parissa tai he seuraavat valitsemaansa yrittäjyyden alaa vuoden ajan erilaisissa medioissa koostaen aiheesta esityksen.
- Opintojakson aikana opiskelijoille selviää mitä yrittäjyyden pyörittäminen on käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yritystoiminnan käytännön harjoituksia. Oman yrittäjyyden etsiminen. Yritystoiminnan monimuotoisuuden hahmottuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii luomaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa yritystään. Mikäli opiskelija seuraa yritystä tietyn ajan niin hän oppii ymmärtämään neljännesvuosikatsausten merkityksen yrityksen yhteiskunnalliselle asemalle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija huomioi ympäristön ja eettisen päätöksenteon kehittäessään mahdollista omaa pienyritystään. Seuratessaan yritystä opiskelija selvittää miten hänen seuraamansa yritys huomioi ympäristöasiat esimerkiksi omassa markkinoinnissaan ja tiedottamisessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Yrittäjyys-TET, 2 op (YH11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija suorittaa viikon mittaisen harjoittelun sähkyläläisen yrityslinjan kanssa yhteistyötä tekevän yrityksen palveluksessa. Harjoittelun tarkoituksena on tutustua yrityksen liiketoimintaan, markkinointiin ja lisätä ymmärrystä yrityksen erilaisiin työtehtäviin päätyneiden henkilöiden urapoluista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ennakkotehtävien avulla työpaikkaansa, pitää harjoittelujakson aikana oppimispäiväkirjaa ja raportoi TET-jakson erillisessä esittelytilaisuudessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tarkoitus on kehittää opiskelijoiden itseilmaisua ja keskustelutaitoa erilaisissa työtehtävissä työskentelevien henkilöiden kanssa. Samalla vuorovaikutustaitoja sekä argumentaatiota harjoitellaan opintojakson päätteeksi tehtävän yritysesityksen muodossa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija reflektoi opintojakson aikana erilaisia työelämäpolkuja ja hänelle hahmottuu moninaisia yhteiskunnallisia polkuja toisistaan poikkeaviin työtehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Yhteiskuntaopin valmennus, 2 op (YHV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan yhteiskuntaopin yo-kirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan yhteiskuntaopin moduulien sisältöjä. Harjoitellaan erilaisiin yo-kokeiden tehtävätyyppeihin vastaamista ja erilaisten aineistojen käyttämistä ja analysointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Monitieteinen ja luova osaaminen**

Harjaannutaan eri yhteiskuntatieteiden tarjoamien aineistojen monipuoliseen käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan yhteiskuntaopin kurssien keskeisiä sisältöjä. Harjoitellaan aineistojen käyttöä ja erityyppisten yo-vastausten laadintaa.

Ambassador School, 2 op (Amb)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Pyritään tutustumaan tarkemmin Euroopan unionin toimintaan oppilaslähtöisesti toteuttamalla erilaisia EU-aiheisia projekteja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Euroopan parlamentin Ambassador School -hankkeen tarkoituksena on lisätä koulujen tietoisuutta Euroopan unionista ja tuoda nuoria lähemmäs unionin toimintaa ja poliittista keskustelua. Käytännön toteutus on vapaasti valittavissa, ja oppilaat voivat yhdessä opettajan kanssa esimerkiksi kutsua europarlamentaarikon vierailulle, pitää EU-aiheisen teemapäivän tai järjestää työpajoja materiaalien pohjalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

Kannustetaan opiskelijaa yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Euroopan parlamentin Ambassador School -hankkeen tarkoituksena on lisätä koulujen tietoisuutta Euroopan unionista ja tuoda nuoria lähemmäs unionin toimintaa ja poliittista keskustelua. Toteutustapa on järjestää oppilaiden valintojen mukaan erilaisia EU-aiheisia projekteja.

7.13. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntietämisen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyaikassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää miten uskonto vaikuttaa yhteiskuntaan ja sen pohjarakenteisiin. Lisäksi opiskelija tiedostaa miten uskonto vaikuttaa hänen omaansa ja ympäröivän yhteiskunnan ajatteluun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan Lähi-idän uskontojen perinteisiin sekä ylipäätään uskontoon ilmiönä. Opiskelija ymmärtää Lähi-idän uskontojen vaikutuksia menneisyydessä ja nykypäivänä sekä niiden yhteisiä piirteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Laaja-alaisen ymmärryksen osoittaminen jakson aikana käsitellyistä ilmiöistä
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon ensimmäisellä opintojaksolla perehdytään siihen, mitä uskonnolla ylipäätään tarkoitetaan ja miten erilaisia uskontoja voidaan luokitella. Tämän jälkeen tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteisiin sekä historiaan. Tavoitteena on ymmärtää, mikä näitä kolmea yhdistää ja kuinka ne ovat vaikuttaneet länsimaalaiseen kulttuuriin.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntauksat ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyyden ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*

- kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää miten kristinusko on vaikuttanut yhteiskunnan erilaisiin rakenteisiin ja kuinka vahvasti ja eri tavoilla se vaikuttaa ympäri Eurooppaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eri kristinuskon suuntauksiin ja siihen kuinka kristinusko ilmenee eri valtioissa ja kulttuureissa. Opiskelija ymmärtää eri kulttuurien omaleimaisuutta ja taustalla olevia syitä ajattelulle sekä toiminnalle. Ennen kaikkea opiskelija ymmärtää kuinka läpitunkeva vaikutus kristinuskolla on ollut halki Euroopan historian.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Laaja-alaisen ymmärryksen osoittaminen kristinuskon kehityskaarista jakson aikana
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko -opintojakson aikana perehdytään kristinuskon historiaan ja suuriin jakolinjoihin. Tärkeimpinä teemoina ovat jakaantuminen katoliseen, ortodoksiseen ja protestanttiseen kirkkoon. Lisäksi näiden suuntauksien vaikutuksia tarkastellaan ympäri maailmaa.

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä

- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää miten eri maailmanuskonnot vaikuttavat kussakin kulttuurissa ympäröivään yhteiskuntaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla perehdytään monien eri kulttuurien uskonnolliseen perinteeseen, joka auttaa ymmärtämään ihmisten toimintaa ja ajattelua eri puolilla maailmaa. Opiskelija ymmärtää miksi joissakin kulttuureissa tietyt arvot ovat korostettuja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan mm. vodouhun, hindulaisperäisiin uskontoihin, taolaisuuteen, kungfutselaisuuteen ja shintolaisuuteen. Opiskelija ymmärtää minkälainen käytös ja vuorovaikutus kunkin uskonnon piirissä on sopivaa ja mitä perustapoja näihin kuuluu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Opiskelijan oppitunneilla osoittama ymmärrys eri maailmanuskonnoista
- Perehtyminen omavalintaiseen maailmaanuskontoon
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan erilaisia luonnonuskontoja sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja. Keskeisenä tavoitteena on kehittää kykyä ymmärtää eri uskontoja ja nähdä suuria linjoja erilaisten uskontojen välillä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää miten muinaissuomalaiset uskonnot sekä kristinuskon ovat vaikuttaneet suomalaiseen kulttuuriin menneisyydessä ja nykypäivänä. Opiskelija myös huomaa piilokulttuurisia merkityksiä, joita ei huomata arkipäivässä uskonnollisiksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintjakson aikana opiskelija huomaa, kuinka Suomi on maallistunut, mutta toisaalta myös miten kirkko ja valtio edelleen tekevät hyvin paljon yhteistyötä. Opiskelija ymmärtää, miksi Suomessa evankelisluterilaista kirkkoa kutsutaan kansankirkoksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää erilaisia kristinuskon suuntauksia Suomessa ja osaa toimia eri suuntauksien edustajien kanssa. Opiskelija kykenee myös kypsään ja taitavaan uskontodialogiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Oma tutkimus jostakin Suomessa olevasta uskonnollisesta järjestöstä, esimerkiksi haastattelu koskien suomalaisia mormoneja tai wiccoja.
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon neljännellä opintojaksolla perehdytään muinaissuomalaisten uskoon, siihen kuinka kristinuskon saapui Suomeen, kuinka reformaatio muutti yhteiskuntaa ja miten uskonto vaikuttaa nykypäivän Suomessa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*

- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kuinka uskonto on vaikuttanut eri puolilla maailmaa taiteeseen ja populaarikulttuuriin - opiskelija osaa poimia uskonnollista symboliikkaa kuvataiteesta, kirjallisuudesta, musiikista ja elokuvista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelija huomaa myös kuinka tärkeitä erilaiset taidesuuntaukset ovat uskonnon esittämisen kannalta. Opintojaksoon liittyy siis olennaisesti myös taidehistorian piirteitä, koska ne ovat sidoksissa uskonnollisen taiteen kehitykseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Opiskelija perehtyy johonkin populaarikulttuurin teokseen ja analysoi sen uskonnollisia näkökulmia
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään uskonnon suhteeseen taiteeseen ja populaarikulttuuriin. Tavoitteena on ymmärtää kuinka valtavasti erilaisia uskonnollisia viitteitä nykypäivän kulttuuri on vaikka niitä ei jatkuvasti huomata. Jakson teemoja ovat muun muassa elokuvat, arkkitehtuuri, kuvataide ja musiikki.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaisia tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa

- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla perehdytään millä eri tavoilla uskontoa kuvataan erilaisissa medioissa ja taidemuodoissa ympäri maailmaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija huomaa, mitä erilaisia lähestymistapoja uskonnon tarkasteluun on eri tieteiden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi (4-10), joka muodostuu seuraavista asioista:

- Erilaiset välitehtävät
- Harjoitusesseet
- Opiskelija suorittaa jakson aikana kahden viikon mittaisen media-analyysin
- Loppukoe

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon kuudennella opintojaksolla tarkastellaan median ja uskonnon suhdetta sekä kuinka uskontoa tutkitaan eri tieteenaloilla.

7.14. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä

eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävästä kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiantietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveysvoimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveysvoimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveysvoimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teorat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystuskomusmalli, muutosvaihemalli
- terveystuskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit
- mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan
- opiskeluhuvinvointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa tuetaan opiskelijan hyvinvointiosaamista kehittämällä terveystkäyttämisen osa-alueiden tuntemusta ja niiden vaikutusmekanismien ymmärtämistä. Opiskelijan itsetuntemus kehittyy, kun opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan, mitkä terveystkäyttämisen osa-alueet tukevat ja mitkä kuluttavat opiskelijan terveyden eri osa-alueita.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan monipuolisten opetusmenetelmien avulla, mm. pari- ja ryhmätyöt erilaisia työtapoja käyttäen.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveystietoisuudelle ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
- terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- kestävä kehitys ja terveys
- ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- työhyvinvointi

Mielihyvä ja riippuvuus

- riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
- keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin sekä kestävä kehityksen eri osa-alueiden ja terveyden edistämisen vuorovaikutukseen. Opiskelijaa kannustetaan arvioimaan oman toimintansa vaikutuksia erilaisissa ympäristöissä kestävä kehityksen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin näkökulmista

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan terveystiedon aihekokonaisuuksiin eri tieteenaloihin liittyvää tietoa käyttäen ja yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa sekä muodostamaan näin itselle uutta tietoa.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoitoon ja omahoitoon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arvioidaan terveyteen vaikuttavien tekijöiden ja yhteiskunnallisten olosuhteiden, yhteiskuntapolitiikan ja yksilöitä kuormittavien terveyshaittojen yhteyksiä Suomessa sekä globaalisti, erilaiset kulttuurit huomioiden.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan globaaleja terveystekijöitä ja niihin vaikuttamista. Arvioidaan terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti.

Terveystiedon valmennus, 2 op (TEV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan terveystiedon ylioppilaskokeeseen.
- Opiskelija oppii tunnistamaan erilaisia tehtävätyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan erilaisiin yo-kokeiden tehtävätyyppeihin vastaamista ja aineistojen käyttämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla kehitetään laaja-alaista ja luovaa osaamista eri tyyppisiin ylioppilaskokeen tehtäviin vastaamalla.

7.15. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suoriutskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuva vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäättelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (L1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (L1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Paikallinen lisäys

- Sääntöjen noudattaminen, vastustajan kunnioittaminen, fair play, kannustaminen
- Positiivisen ja turvallisen työskentelyilmapiirin luominen
- Käy tunneilla säännöllisesti
- Työskentelee tavoitteiden suunnassa aktiivisesti ja asiallisesti
- Tavoitteiden mukaisessa toiminnassa näkyä kehittymistä

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu **vuorovaikutusosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja ja tavoitteiden toteutumista pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla erilaisilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely (pallo/-mailapeliin syöttöharjoitukset), ryhmätyöskentely (erilaiset pelinomaiset harjoitteet ja -drillit sekä joukkue- ja pienpelit) sekä yksilötyöskentely (heitto-, hyppy- ja juoksuharjoitukset).

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla myös **hyvinvointiosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja ja tavoitteiden toteutumista pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla erilaisilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely (pallo/-mailapeliin syöttöharjoitukset), ryhmätyöskentely (erilaiset pelinomaiset harjoitteet ja -drillit sekä joukkue- ja pienpelit) sekä yksilötyöskentely (heitto-, hyppy- ja juoksuharjoitukset).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakso keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa eteenpäin auttavaa ja motivoivaa palautetta kohti opintojakson tavoitteita sekä jatkuvaa seurantaa, ei dokumentoitavaa palautetta.

Opiskelijan oppimista ja osaamisen kehittymistä pyritään tukemaan esim. erilaisissa liikuntatehtävissä ja liikuntamuodoissa antamalla palautetta koko opintojakson aikana.

Tunnin aikaista palautetta kohdistetaan opintojakson fyysisen osaamiseen, kuten esimerkiksi laaja-alaiseen hyvinvointiosaamiseen ja liikuntataitoon. Opintojaksolla keskitytään myös laaja-alaisen osaamisen vuorovaikutusolottuvuuteen, jossa sosiaalisen vastuuntuntoisuus, toisen kunnioittaminen ja yhdessä toimiminen ovat keskiössä. Laaja-alaisen osaaminen näkyy vastuunottamisen ja vaikuttamiseen kohdistuvana kannustamisena ja palautteena. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn koko jakson aikana.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4 -10.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Paikallinen lisäys

- Mittaa omaa fyysistä kuntoa ja analysoi tuloksia. Asettaa itselleen realistisen ja konkreettisen tavoitteen ja seuraa tavoitteen saavuttamista.
- Liikkuu omaan kuntotasoon nähden riittävällä teholla
- Positiivisen ja turvallisen työskentelyilmapiirin luominen
- Käy tunneilla säännöllisesti
- Työskentelee tavoitteiden suunnassa aktiivisesti ja asiallisesti
- Tavoitteiden mukaisessa toiminnassa näkyy kehittymistä

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista korostuu tällä opintojaksolla **hyvinvointiosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja ja tavoitteiden toteutumista pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla erilaisilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely (fyysisten peruskunto-ominaisuuksienarviointi) sekä yksilötyöskentely (oman säännöllisen liikunnan ja terveyden edistämisen suunnittelu).

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu myös **vuorovaikutusosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja ja tavoitteiden toteutumista pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla erilaisilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely (fyysisten peruskunto-ominaisuuksienarviointi) sekä yksilötyöskentely (oman säännöllisen liikunnan ja terveyden edistämisen suunnittelu).

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla huomioidaan myös **yhteiskunnallinen osaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja ja tavoitteiden toteutumista pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla erilaisilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely (fyysisten peruskunto-ominaisuuksien arviointi) sekä yksilötyöskentely (oman säännöllisen liikunnan ja terveyden edistämisen suunnittelu).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä pyritään tukemaan jatkuvan palautteen ja avoimen dialogin avulla. Palautetta kohdistetaan opintojakson fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin, kuten esimerkiksi fyysisien ominaisuuksien arvioinnin kehittymiseen tai perusteltujen liikuntavalintojen kehittymiseen liittyen. Opintojaksolla painottuvia laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan jaksossa formatiivisen arvioinnin keinoin, kuten esimerkiksi oppilaan itsearviointina tai opettajan arviointina. Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn koko jakson aikana. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4 - 10.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittämällä itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu **hyvinvointiosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi vierailut uusiin lajeihin ja liikkumisen mahdollisuuksiin tutustuttaessa sekä hyvinvointisovellusten hyödyntämiseen tutustuminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu myös **vuorovaikutusosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi vierailut uusiin lajeihin ja liikkumisen mahdollisuuksiin tutustuttaessa sekä hyvinvointisovellusten hyödyntämiseen tutustuminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu lisäksi myös **monitieteinen ja luova osaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi vierailut uusiin lajeihin ja liikkumisen mahdollisuuksiin tutustuttaessa sekä hyvinvointisovellusten hyödyntämiseen tutustuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä pyritään tukemaan palautteen ja ohjaamisen avulla. Palautetta kohdistetaan opintojakson fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Opintojaksolla painottuvia laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan oppimisen aikaisen palautteen ja dialogin kautta. Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn koko jakson aikana. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4 - 10.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*

- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat oppivat tiedostamaan ja käyttämään lähiluontoa ja -ympäristöä fyysisen ja psyykkisen toimintakykynsä lisäämiseksi
- Opiskelijat oppivat liikkumaan luonnossa aktiivisesti ja turvallisesti sekä arvostamaan kotikunnan ja maakunnan tarjoamia luontoliikuntamahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Lähiluonnon ja -ympäristön käyttö liikkunnassa (esim. Säkylän Pyhäjärvi, Porsaanharju, Kuhankuonon retkeilyalue))
- Kurssilla toteutetaan yhdessä projektiluontoisesti esim. vaellus-, pyöräily- ja/tai melontaretki opiskelijoiden toiveista ja vuodenajasta riippuen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu **hyvinvointiosaamisen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi video- tai tunnistustehtävä käsiteltäviin sisältöihin liittyen, parityöskentely tai ryhmätyöskentely sopii retkeilyyn luontokohteissa, joissa tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja/tai kuormittavia liikuntamuotoja ja oppii eettisesti kestävään kulutukseen sekä harjaantuu luontoliikunnassa noudattamaan jokamiehen-oikeuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu lisäksi **eettisyys ja ympäristöosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi video- tai tunnistustehtävä käsiteltäviin sisältöihin liittyen, parityöskentely tai ryhmätyöskentely sopii retkeilyyn luontokohteissa, joissa tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja/tai kuormittavia liikuntamuotoja ja oppii eettisesti kestävään kulutukseen sekä harjaantuu luontoliikunnassa noudattamaan jokamiehen-oikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakso keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa eteenpäin auttavaa ja motivoivaa palautetta kohti opintojakson tavoitteita sekä jatkuvaa seurantaa , ei dokumentoitavaa palautetta.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä pyritään tukemaan palautteen ja ohjaamisen avulla. Palautetta kohdistetaan opintojakson fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Opintojakson laaja-alaisen osa-alueiden, kuten hyvinvointiosaamisen

ja eettisyys ja ympäristöosaamisen kehittymistä arvioidaan formatiivisesti. Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn koko jakson aikana. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4 - 10.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu **hyvinvointiosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi yksilötyöskentely (mietti, kuinka voisi edistää terveyttään vapaa-ajallaan) ja parityöskentely (parivenyttely ja muu kehonhuolto). Osa opintojakson sisällöistä voidaan opiskella myös opiskelijoiden vertaisopettajuuden keinoin, mikä tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu myös **vuorovaikutusosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esimerkiksi valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi yksilötyöskentely (mietti, kuinka voisi edistää terveyttään vapaa-ajallaan) ja parityöskentely (parivenyttely ja muu kehonhuolto). Osa opintojakson sisällöistä voidaan opiskella myös opiskelijoiden vertaisopettajuuden keinoin, mikä tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakso keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa eteenpäin auttavaa ja motivoivaa palautetta kohti opintojakson tavoitteita sekä jatkuvaa seurantaa, ei dokumentoitavaa palautetta.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä esimerkiksi yleisen vireyden ja jaksamisen arvioinnissa ja parantamisessa. Palautetta kohdistetaan opintojakson fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin.

Hyvinvointiosaamisen ja vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisia kokonaisuuksia arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi siten, että opiskelijan ymmärrys liikunnan vaikutuksista lisääntyy ja, että esimerkit tuodaan esille heidän omassa arkielämässään. Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn koko jakson aikana. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4 - 10.

Vanhat tanssit, 2 op (LIT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittämällä itseään pitkäjänteisesti.
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittämällä itseään pitkäjänteisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä projektiluonteisesti toteutettava liikunta: Vanhojenpäivän tanssit ja niiden esitystilaisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu **vuorovaikutusosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely ja ryhmätyöskentely musiikkiliikunnassa huomioiden globaalit musiikkiliikunnan muodot, tanssien rytmisissä liikkumisen ja ilmaisun taidot sekä tanssikulttuuriin kuuluvat kohteliaisuussäännöt.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tällä opintojaksolla korostuu lisäksi myös **globaali- ja kulttuuriosaaminen**. Näitä laaja-alaisia taitoja pyritään vahvistamaan käsiteltävien sisältöjen lisäksi esim. valituilla työtavoilla. Opintojaksolle erityisen hyvin soveltuvia työtapoja ovat esimerkiksi parityöskentely ja ryhmätyöskentely musiikkiliikunnassa huomioiden globaalit musiikkiliikunnan muodot, tanssien rytmisissä liikkumisen ja ilmaisun taidot sekä tanssikulttuuriin kuuluvat kohteliaisuussäännöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen työskentelyyn ja osallistumiseen sekä yrittämiseen ja pyrkimykseen ilmaista itseään kehollisesti erilaisin tanssityylein ja rytmein. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on erityisesti edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin keskeisenä sisältönä on yhdessä toteutettavat vanhojenpäivän tanssit.

Liikunnan aktiivisuuskurssi, 2 op (LIA)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on edistää ja kehittää opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja motorisia liikuntataitoja sekä vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan ja kehitetään tavoitteellisesti omia liikunnan- ja kehonhallinnan taitoja erilaisin liikuntamuotoihin. Opintojakso koostuu pääosin itsenäisestä suorituksesta ja harjoittelusta esim. musiikkiliikuntasalissa, liikuntasalissa ja urheilukentillä sekä muilla lähiliikuntapaikoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sisällöt liittyvät erilaisiin yksilö- ja ryhmäliikunnan muotoihin (esim. tanssiliikunnassa, omassa urheilu-/kilpailulajissa) ja niissä huomioidaan opiskelijoiden erityistarpeita, kiinnostusta ja toiveita. Opintojaksoon sisältyy laaja-alaisena kokonaisuutena **vuorovaikutusosaamisen**, jossa kehitetään osallisuuden kokemusta, sekä opiskelijan yksillöiseen, että yhteiseen päämäärään pyrkimistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sisällöt liittyvät erilaisiin ja erilaisiin yksilö- ja ryhmäliikunnan muotoihin (esim. tanssiliikunnassa, omassa urheilu-/kilpailulajissa) ja niissä huomioidaan opiskelijoiden erityistarpeita, kiinnostusta ja toiveita. Opintojaksoon sisältyy laaja-alaisena kokonaisuutena myös **yhteiskunnallisen osaamisen painotus**, jossa kehitetään osallisuuden kokemusta, sekä opiskelijan yksilölliseen, että yhteiseen päämäärään pyrkimistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla ohjataan ja kannustetaan sekä yksilölliseen että yhteiseen päätöksentekoon ja aktiivisen osallistumiseen suunnittelu- ja harjoitteluvaiheessa, joka tukee vuorovaikutusosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaista kokonaisuutta.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan ja kehitetään tavoitteellisesti omia liikunnan ja kehonhallinnan taitoja erilaisin liikuntamuodoin. Opintojakso koostuu pääosin itsenäisestä suorituksesta ja harjoittelusta. Opintojaksolla ohjataan ja kannustetaan sekä yksilölliseen että yhteiseen päätöksentekoon ja aktiivisen osallistumiseen suunnittelu- ja harjoitteluvaiheessa.

7.16. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omaehtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä*

elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevista kysymyksistä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Musiikki ja minä, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii vähitellen tunnistamaan vahvuutensa ja näin lisäämään itsetuntemustaan. Opiskelija huomaa myös sinnikkyuden merkityksen harjoittelussa. Opiskelija harjaantuu myös ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita. Opiskelija ymmärtää turvallisen ääniympäristön merkityksen ja musiikin positiiviset vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä muiden kanssa musisoidessaan opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojansa. Toimiessaan vuorovaikutuksessa osana ryhmää opiskelija oppii havainnoimaan toimintaa ympärillään ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta erilaisista soitto- ja laulutehtävistä. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Summatiivisessa arvioinnissa painotetaan musiikillisen osaamisen kehittymistä, oppimisprosessia, työskentelyn tuloksia ja mahdollisten tietopohjaisten sisältöjen osaamista. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista arvioidaan keskusteluilla ja itsearvioinnilla omista prosesseista ja tuotoksista.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan summatiivisesti 4-10. Opintojakson päätteeksi pidetään henkilökohtainen arviointikeskustelu.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Musiikki ja me, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mielluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään musiikin kulttuurisista piirteistä ja merkityksistä. Opiskelija oppii havainnoimaan ja arvostamaan opiskelijoiden omien musiikkikulttuureiden sekä erilaisten suomalaisten musiikkikulttuureiden moninaisuutta. Opiskelija uskaltaa olla oma-aloitteinen ja huomaa mahdollisuutensa vaikuttaa asioihin. Opiskelija tutustuu myös musiikkialan ammatteihin ja ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa tällä alueella.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan yhteismusisoinnissa sekä itselleen mielluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa. Monipuolisien työtapojen kautta opiskelija syventää itsetuntemustaan, empatiakykyään ja vuorovaikutustaitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta erilaisista soitto- ja laulutehtävistä. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Summatiivisessa arvioinnissa painotetaan musiikillisen osaamisen kehittymistä, oppimisprosessia, työskentelyn tuloksia ja mahdollisten tietopohjaisten sisältöjen osaamista. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista arvioidaan keskusteluilla ja itsearvioinnilla omista prosesseista ja tuotoksista.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan summatiivisesti 4-10. Opintojakson päätteeksi pidetään henkilökohtainen arviointikeskustelu.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Musiikki ja maailma, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten musiikkikulttuurien avartumisen myötä opiskelija myös tuntee kiinnostusta musiikkikulttuurien omaleimaisuutta ja alkuperäisyyttä kohtaan sekä ymmärtää niiden arvon musiikin monimuotoisuuden säilyttäjänä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija avartaa näkemyksiään erilaisista musiikkikulttuureista sekä niiden merkityksestä yhteiskuntaan. Musiikin erilaiset tekemisen tavat ja aiheet auttavat näkemään myös mahdollisia ristiriitoja. Opiskelijan ymmärrys omasta ja muiden maiden kulttuureista syvenee. Moninaisuuden kunnioitus edistää myös erilaisten ryhmien välistä dialogia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta erilaisista soitto- ja laulutehtävistä. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Summatiivisessa arvioinnissa painotetaan musiikillisen osaamisen kehittymistä, oppimisprosessia, työskentelyn tuloksia ja mahdollisten tietopohjaisten sisältöjen osaamista. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista arvioidaan keskusteluilla ja itsearvioinnilla omista prosesseista ja tuotoksista.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan summatiivisesti 4-10. Opintojakson päätteeksi pidetään henkilökohtainen arviointikeskustelu.

Musiikki ja muut taiteet, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää, miten moninaisissa yhteyksissä musiikilla pyritään vaikuttamaan ja miten musiikki on tärkeä osa erilaisia taiteen, terapian ja viestinnän muotoja. Myös

tietoisuus musiikkiin liittyvistä ammateista lisääntyy. Erilaisten esimerkkien kautta opiskelija saa kuvan mahdollisuuksistaan vastuullisena yhteiskunnallisena toimijana ja musiikillisena kansalaisaktivistina.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin monitieteellisyyttä ja luovaa toiminnallisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija kehittää empatiataitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta erilaisista soitto- ja laulutehtävistä. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Summatiivisessa arvioinnissa painotetaan musiikillisen osaamisen kehittymistä, oppimisprosessia, työskentelyn tuloksia ja mahdollisten tietopohjaisten sisältöjen osaamista. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista arvioidaan keskusteluilla ja itsearvioinnilla omista prosesseista ja tuotoksista.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan summatiivisesti 4-10. Opintojakson päätteeksi pidetään henkilökohtainen arviointikeskustelu.

Musiikkia meille, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistellaan musiikkiesityksiä koulun tilaisuuksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuorolaulu

- Bändimusiisointi
- Oma ohjelmisto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikkiesitykset vaikuttavat niin esiintyjien kuin yleisön hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Esiintyminen kehittää vuorovaikutustaitoja ja kykyä asettua toisen asemaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esiintyminen opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työ määrää. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijat järjestävät musiikkiohjelmia koulun tilaisuuksiin. Opintojaksolle voi osallistua laulajana (kuoro), soittajana (house band) tai omalla ohjelmistolla. Opintojakso kestää koko lukio-opiskelun ajan ja se suoritetaan osallistumalla pääasiassa välituntisin pidettäviin harjoituksiin sekä esityksiin.

Yhteismusiisointi, 2 op (MU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan yhteismusiisointia eli laulamista ja soittamista.
- Harjoitellaan ohjelmistoa yhdessä valituista musiikkityyleistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monipuolista yhteismusiisointia opiskelijoiden vahvuudet ja toiveet huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusiisointi kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteismusisointi tarjoaa onnistumisen elämyksiä ja vaikuttaa hyvinvointiin. Mahdolliset esiintymiset antavat mahdollisuuden tarjota elämyksiä ja hyvinvointia myös muille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Musisoidaan yhdessä osallistujien lähtökohdat ja toiveet huomioiden. Osallistujille tarjotaan mahdollisuus esiintyä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa. Ryhmä kokoontuu kerran viikossa klo 14.45-16.00 yhteensä 18 kertaa lukuvuoden aikana.

Musiikkipaja, 2 op (MU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tekemään oman musiikkikappaleen
- Opiskelija tutustuu teknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin musiikin tekemisessä
- Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin tekemisen eri työvaiheita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehdään omaa musiikkia teknologiaa hyödyntäen
- Kurssi voi sisältää myös musisointia
- Tutustutaan eri työtapoihin tehdä omaa musiikkia
- Keskeiset työtavat säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman musiikin tekemisessä käytetään monia eri työtapoja (soittaminen, laulaminen) sekä hyödynnetään teknologiaa. Sanoitusten tekeminen kehittää oppilaan kielellisiä valmiuksia. Musiikin tekeminen eli säveltäminen ja sanoittaminen on monitasoinen ja -vaiheinen luova prosessi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Oman musiikin tekeminen ja esittäminen on kulttuuriosaamista parhaimmillaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikilla voi vaikuttaa ja ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä S

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetellaan tekemään musiikkia eli sävelletään ja sanoitetaan. Musiikkiteknologia on keskeinen väline. Kurssilla syntyvää materiaalia voidaan myös musisoida, tallentaa ja esittää yhdessä.

Taideprojekti, 2 op (TA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.17. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävä elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskelu ympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia

ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteesta ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulokinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa

- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

- Mahdollinen yhteistyö lähiseudulla toimivien tahojen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista

- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

- Mahdollinen yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita
- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Paikallinen lisäys

- tutkii kuvataidetta osana taiteidenvälistä kulttuuria (esim musiikki, videotaide, pelit)

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla

- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun
- syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja
- tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen

- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Piirustus ja maalaus, 2 op (KU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Erilaisten maalaustekniikoiden
- Välineiden hallinta
- Värioppi: Värien käytön hallinta, värien sekoittaminen
- Oma visuaalinen tarinankerronta
- Opittujen työkalujen soveltaminen omaan työkentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Akryylimaalaus
- Vesivärimaalaus
- Pastellimaalaus

Koulukuvaus, 2 op (KUV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Muotokuvauksen perusteet
- Rajaus, sommittelu
- Kuvattavan kohteen ohjaaminen
- Valokuvausvälineistön käyttöönotto ja hallitseminen
- Ryhmien kuvaaminen: Henkilöiden ohjaaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Säkylän yhteiskoulun ja Säkylän seudun lukion koulukuvien valokuvaaminen, valitseminen sekä laittelemine ja hinnoittelu. Kurssi suoritetaan kahden lukuvuoden aikana (2. ja 3. opiskeluvuosi)

Taideprojekti, 2 op (TA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.18. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutus- ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista** ja **vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan

- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen

- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittää opiskelussa tarvittavia taitoja. Mikäli tarvetta ilmenee, hän hakee lisäapua ja neuvontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli suoritetaan 1. ja 2. opintovuotena.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjäyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pohtii ja kehittää toimintaansa yhdessä muiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulia suoritetaan osittain lukion toisena vuotena, mutta pääpaino 3. vuotena.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjäyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen

Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (Okt)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen toiminta lukion opiskelijakunnassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti opiskelijakunnan hallituksen jäsenenä yhteisön toimintaan. Opiskelijakunnan hallitus järjestää vuosittain syys- ja kevätkokoukset ja kokoontuu pitkin vuotta aina tarvittaessa. Opiskelijakunnan hallitus järjestää erilaista toimintaa opiskelijoille ja osallistuu koko koulun kehittämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijakunnan hallituksessa toimiminen kehittää monipuolisesti yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu aktiivisesti opiskelijakunnan hallituksen jäsenenä yhteisön toimintaan. Opiskelijakunnan hallitus järjestää vuosittain syys- ja kevätkokoukset ja kokoontuu pitkin vuotta aina tarvittaessa. Opiskelijakunnan hallitus järjestää erilaista toimintaa opiskelijoille ja osallistuu koko koulun kehittämiseen.

Tutor, 2 op (Tutor)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutor-opiskelija auttaa muita opiskelijoita opintoihin liittyvissä kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutor-opiskelijoiksi valitut osallistuvat erilaisiin lukion esittelytilaisuuksiin kuten vanhempainiltoihin ja peruskoululaisille pidettäviin lukioesittelyihin. Tutorit osallistuvat myös uusien lukiolaisten perehdyttämiseen ja ohjaamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutor-opiskelija harjaantuu esiintymään ja harjaantuu ryhmien ohjaamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutor-opiskelijoiksi valitut osallistuvat erilaisiin lukion esittelytilaisuuksiin kuten vanhempainiltoihin ja peruskoululaisille pidettäviin lukioesittelyihin. Tutorit osallistuvat myös uusien lukiolaisten perehdyttämiseen ja ohjaamiseen.

7.19. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

7.20. Integraatio-opintojaksot

Taideprojekti, 2 op (TA1)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
- Opiskelija ymmärtää ja oppii laajan kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu projektin ideoinnista, suunnittelusta ja toteutuksesta yksin tai yhdessä ryhmän jäsenenä.

- Musiikkiprojekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi konsertti, tieteellinen tutkimus, äänite, uusmediaprojekti, musiikkijournalismiin liittyvä työ tai tuotannollinen projekti.
- Monitaiteellinen projekti yhdistelee elementtejä kahdesta tai useammasta taidemuodosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittavat tulevaisuuden taidot kasvattavat opiskelijaa yhteiskunnallisena toimijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi suorittaa joko yhden aineen näkökulmasta (kuvataide tai musiikki) tai monialaisena taideprojektina.

8. Säkylän seudun lukion yrittäjyyden ja liiketalouden opintokokonaisuus

Opintokokonaisuus:

Säkylän seudun lukion yrittäjyyden ja liiketalouden opintokokonaisuus tarjoaa opiskelijoille erinomaiset taidot yrittäjyydestä, johtamisesta ja omien vahvuuksien löytämisestä. Opintokokonaisuus toteutetaan yhteistyössä Säkylän ja Satakunnan paikallisten toimijoiden kesken. Opintokokonaisuus koostuu 26 opintopisteestä. Liiketalouden opintokokonaisuus aloittaa toimintansa lukuvuoden 2022 alussa.

Tavoitteet:

Opintokokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa ja kehittää opiskelijan itseluottamusta, sinnikkyyttä, tahdonvoimaa ja tulevaisuudenuskoa. Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen toimijuuteen, vastuullisuuteen, vuorovaikutustaitojen lisäämiseen ja tiimityöskentelyyn. Harjoitusten ja opintojaksojen avulla saavutetaan parempi ammatillinen osaaminen, työelämätaitojen lisääntyminen, uteliaisuus ja osallisuus ympäröivää yhteiskuntaa kohti ja parempi kyky itsensä johtamiseen.

Opiskelija oppii ymmärtämään oman henkisen pääomansa merkityksen ja sen kehittämisen tarpeellisuuden omia tavoitteita asettaessaan.

Opiskelijavalinta:

Opintokokonaisuuden kursseja voi valita suoritettavaksi kuka tahansa Säkylän seudun lukion opiskelijoista. Osa opintojaksoista on sellaisia, joiden tekeminen tähtää koko opintokokonaisuuden suorittamiseen ja ne voi suorittaa vain osana kokonaisuutta. Näitä ovat: Yrittäjyys TET ja johtamisen käytännön harjoitus sekä yrittäjyyden mediaportfolio / vuosi yrittäjänä.

Sisältö:

Yrittäjyyden ja liiketalouden opintokokonaisuuden suorittaminen edellyttää, että opiskelija suorittaa yhteensä 26 opintopistettä saadakseen todistuksen opintokokonaisuuden suorittamisesta. Osa opintopisteistä tulee Säkylän seudun lukiossa suoritettavista opintopisteistä ja osa tulee paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyössä sovituista suoritteista ja opintojaksoista.

Opintojaksojen suoritusjärjestys:

Opintojakso	Tunnus	Laajuus op	vuosi
Nuori yrittäjyys - innovaatioleiri	YH5	2	1
Johdatus yrittäjyyteen	YH6	2	1
Markkinointi, mainonta ja yhteiskunta	YH7	2	1
Yritykset ja henkilöt, jotka muuttivat maailmaa	HI7	2	2
Johtamisen teoriaopinnot	YH8	2	1
Johtamisen käytäntö	YH9	2	1
Yrittäjyyden mediaportfolio / vuosi yrittäjänä	YH10	2	1-2
Yrittäjyys-TET	YH11	2	2

Vapaavalintaiset opinnot:

Yhteiskuntafilosofia	FI3	2	2
Talousmatematiikka	MAA9 tai MAB6	2	2
Maailman kulttuurit kohtaavat	HI6	2	3
Ympäristö ja kestävä elämäntapa	ENA7	2	3
Viesti ja vaikuta puhuen	ENA8 tai RUB16 tai SAB (puhe)	2	3
Vuorovaikutus	ÄI9	2	3

Kauppätieteiden korkeakoulukurssi AMK tai yliopisto	2 op	1-2
---	------	-----

Opintojaksojen tarkemmat tavoitteet ja sisällöt ko. oppiaineiden kohdalla.

9. Liitteet

9.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

9.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja.	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydin sisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista.	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.
Kehittyvä peruskielitaito		Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempossa yksinkertaisesta puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista.
Toimiva peruskielitaito		Opiskelija osaa kiertää tai korvata		Opiskelija ymmärtää yhteisen	Opiskelija käyttää melko

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteesta käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppanin kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti monikompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa huomioon kontekstuaalisen vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsennehty ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitkäkhön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.
--	--	--	--	--	---

9.3. Säskylän seudun lukion ohjaussuunnitelma

Lukion ohjaus muodostaa kokonaisuuden, jonka avulla tuetaan opiskelijaa opintojen eri vaiheissa koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla tuetaan oppilaan valmiuksia tehdä jatko-opintoja ja tulevaisuutta koskevia päätöksiä. Ohjauksella tuetaan oppilaan kykyä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kykyä hyödyntää itselleen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjaus on vuorovaikutuksellinen ja tavoitteellinen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen toimija.

Lukioaikana opiskelija saa ohjausta ja tukea omien opintojensa ja valintojensa tueksi. Opiskelija ymmärtää opintojen aikaisten valintojen merkityksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiin. Opiskelijaa kannustetaan tunnistamaan omat vahvuutensa ja mielenkiinnon kohteensa. Opiskelijaa kannustetaan suunnittelemaan omia valintojaan ja tuetaan ottamaan vastuuta omista valinnoistaan. Säskylän seudun lukiossa ohjaukseen osallistuu opinto-ohjaajan lisäksi koulun jokainen työntekijä tukemalla opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä. Ohjausta toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä. Opiskelijaa kannustetaan ja tuetaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan.

Opiskelijat laativat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaaja tukevat opiskelijaa suunnitelman tekemisessä. Opettajat ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijoiden etenemistä opinnoissa sekä ohjaavat ja kannustavat opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua laajasti eri työelämä- ja jatko-opintomahdollisuuksiin lukio-opintojen aikana.

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Nivelvaiheen ohjaus tarkoittaa siirtymistä luokka-asteelta toiselle, kouluasteelta toiselle tai työelämään. Lukiossa nivelvaihe voi tarkoittaa myös esimerkiksi siirtymistä ammatilliseen koulutukseen tai vaihto-opiskelua. Nivelvaiheiden ohjaus toteutetaan mm. yhteistyössä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa.

Säskylän seudun lukiossa ohjauksella edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoita kannustetaan yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet.

Esteettömyydellä tarkoitetaan fyysistä saavutettavuutta, esim. kynnykset ja hissit. *Saavutettavuus* tarkoittaa esimerkiksi saatavilla olevaa tietoa verkkopalveluissa. *Yhdenvertaisuudella* tarkoitetaan opiskelijoiden kohtelemista samanarvoisesti ja oikeudenmukaisesti. *Sukupuolittainen ohjaus* luo tasavertaiset edellytykset eri sukupuolien jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksille.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaus on kaikkien lukiossa työskentelevien tavoitteellista työtä. Ohjauksessa oleellista on yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjauksella tuetaan opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä ja vahvistetaan opiskelijan itsetuntemusta ja -ohjautuvuutta. Opiskelijan valmiudet selvittää muuttuvissa elämäntilanteissa kehittyvät ja opiskelija oppii arvioimaan valintojensa merkityksiä lukio- ja jatko-opintojen kannalta. Säskylän seudun lukiossa ohjauksella edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Ohjauksen järjestäminen, toimijat ja työnjako

Ohjausta järjestetään tilanteeseen sopivalla tavalla joko yksilö-, luokka- tai pienryhmäohjauksena tai näiden yhdistelmänä. Ohjausta toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä.

Ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Säkylän seudun lukio tarjoaa tietoa lukio-opiskelusta ja mahdollistaa tutustumisen opiskeluun perusopetuksen oppilaille, huoltajille, opinto-ohjaajille ja opettajille. Lähettävä ja vastaanottava oppilaitos toimivat yhteistyössä siirryttäessä peruskoulusta lukioon.

Lukion alussa opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintatapoihin. Yhteistyötä tehdään opiskelijoiden, ryhmänohjaajien, erityisopettajan ja opiskelijahuollon kanssa. Tukea tarvitsevat opiskelijat pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti tarvittavan tuen piiriin.

Koko lukio-opintojen ajan opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksia tutustua työelämään ja jatko-opintoihin. Säkylän seudun lukion opiskelijat ovat oikeutettuja jatko-ohjaukseen vuoden ajan. Jatko-ohjauksessa tuetaan nuoria selkeyttämään tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

Säkylän seudun lukion ohjauksessa hyödynnetään eri työtapoja ja oppimisympäristöjä. Opinto-ohjaus voi tapahtua kontaktiohjauksena tai etänä. Ohjaus voi olla henkilökohtaista, luokkamutoista tai pienryhmässä tapahtuvaa.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Ohjausta tehostetaan tekemällä yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi työelämän edustajien ja oppilaitosten kanssa. Moniammatillinen yhteistyö on osa ohjausta erityisesti siirtymä- ja nivelvaiheissa, mutta myös ohjauksen opintojaksoilla.

Ohjaustoiminnan arviointi

Säkylän seudun lukiossa ohjaustoiminnan arviointi on jatkuva prosessi. Arviointi perustuu palautteisiin, joita saadaan mm. opintojaksojen palautteista ja erilaisista kyselyistä. Ohjaustoimintaa arvioidaan yksittäisen opiskelijan, työyhteisön ja yhteistyöverkostojen tasoilla.

9.4. Säkylän seudun lukion opiskeluhuoltosuunnitelma

KOULUKOHTAINEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Säkylän seudun lukion opiskeluhuollon suunnitelma on osa lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Se on tehty uudistuneen opiskeluhuoltolain (714/2018) perusteella. Tarkemman määräyksen laissa määritellyistä asioista on tehty opetushallituksen määräyksen perusteella. Koulukohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021 alkaen.

Opiskeluhuollon kokonaisuudella tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

Suunnitelmassa käytetyissä käsitteissä opiskeluhuollon ohjausryhmällä tarkoitetaan laajempaa ryhmää, jonka tehtävänä on opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi. Koulukohtaisella opiskeluhuoltoryhmällä tarkoitetaan Säkylän seudun lukiossa toimivaa monialaista opiskeluhuoltoryhmää, jonka tehtävä on vastata koulun opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijan tuen tarpeen selvittämisestä ja tuen järjestämisestä huolehtii yksilökohtainen opiskeluhuoltoryhmä.

Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Säkylän seudun lukiossa opiskelee noin 150 opiskelijaa. Opiskeluhuollon kokonaistarvetta on tarkasteltu Kouluterveyskyselyn sekä käytettyjen opiskeluhoollon palvelujen perusteella.

Opiskelijoiden opiskeluhoitopalveluihin sisältyy opiskeluterveydenhuolto, kuraattori ja -psykologipalvelut, etsivä nuorisotyö ja erityissairaanhoidon palvelut. Opiskeluhoollon kaikki palvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien opiskelijoiden saatavilla.

- **Opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen, työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö**

Opiskeluhoollon palvelut on järjestetty Säkylän seudun lukiossa seuraavasti:

Terveystenhoitaja on koululla neljänä päivänä viikossa (ma, ke, to ja pe). Terveystenhoitaja on koulussa klo 7.30-15.30 ja vastaanotto toimii ajanvarauksella (klo 11.00-11.30 on vastaanotto ilman ajanvarausta). Lukiolaisten sairaanhoito toteutetaan joko koululla tai Säkylän terveyskeskuksen lääkärinvastaanotolla. Lääkärin vastaanotolle ajanvaraus tapahtuu aina terveystenhoitajan kautta.

Terveystenhoitaja tekee määräaikaiset terveystarkastukset THL:n suositusten mukaisesti. Terveystenhoitajan tarkastus tehdään kaikille 1. vuoden opiskelijoille ja lääkärintarkastukset 2. vuosikurssin opiskelijoille. Lääkärintarkastus tehdään myös 2. vuosikurssin kutsuntaikäisille paikkakuntalaisille opiskelijoille.

Koulutapaturmien ensiapu annetaan koululla ja tarvittaessa jatkohoito Säkylän terveysasemalla. Osa henkilökunnasta on käynyt SPR:n ensiapukoulutuksen ja huolehtivat ensiavusta, ellei terveystenhoitaja ole paikalla.

Kuraattori on koululla tavattavissa kolmena päivänä viikossa (ke, to, pe) ja tarvittaessa kuraattoria voi konsultoida muuna aikana puhelimitse tai Wilman kautta. Keskustelu kuraattorin kanssa on järjestettävä viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä tai kiireellisissä asioissa samana tai seuraavana päivänä. Asian kiireellisyyden arvioi kuraattori.

Psykologi on tavattavissa koululla yhtenä päivänä viikossa. Psykologin vastaanotolle pääsee varaamalla ajan joko oma-aloitteisesti tai koulun henkilökunnan kautta. Keskustelu psykologin kanssa on järjestettävä viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä ja kiireellisissä asioissa joko samana tai seuraavana päivänä. Asian kiireellisyyden arvioi psykologi.

Psyykkari on koululla tavattavissa muutamana päivässä viikossa. Muuten tavoitettavissa puhelimen ja Wilman kautta sekä sosiaalisen median palveluista.

Etsivä nuorisotyöntekijä on tavoitettavissa koulupäivisin puhelimen ja Wilman välityksellä.

Mielenterveys- ja terapiapalveluihin pääsee lääkärin ohjaamana. Mielenterveyspalveluja saadaan Harjavallan nuorisopsykiatrian poliklinikalta.

Hammashuollon palvelut tarjotaan Säkylän terveyskeskuksessa sijaitsevassa hammashoitolassa. Oikaisuhoito tapahtuu myös hammashoitolassa.

Kehitysvammapalvelut hoidetaan Satakunnan sairaanhoitopiirin kehitysvammanhuollon sekä kunnan sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä.

- **Opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin tai kouluyhteisöön**

Opiskeluhoollon palveluja kohdennetaan opiskelijoihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yksilökohtaisen tuen tarvetta arvioi yksilökohtainen opiskeluhoolloryhmä.

Opiskeluhoollon kehittämisestä ja seurannasta vastaa rehtori yhdessä koulukohtaisen monialaisen opiskeluhoolloryhmän kanssa.

Yhteisöllinen opiskeluhoollto ja sen toimintatavat

- **Opiskeluhuollon ohjausryhmä**

Säkylässä opiskeluhuollon ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja ja ylilääkäri. Opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa. Opiskeluhuollon ohjausryhmää johtaa sivistysjohtaja.

- **Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä**

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Koulukohtaiseen opiskeluhoitoryhmään lukiossa kuuluvat rehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, koulupsyikkari ja etsivä nuorisotyöntekijä.

Kokoonkutsujana ja puheenjohtajana toimii rehtori. Asioiden valmistelu tehdään ryhmän jäsenten yhteistyönä. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuodessa.

- **Yhteistyö koulun ulkopuolisten nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa**

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä tekee yhteistyötä kunnan sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat perheneuvola, nuorten psykiatrian poliklinikka ja kriisikeskus ”Ankkur Paik” Raumalla.

Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijoita jatko-opintoihin ja tulevaisuuden urasuunnitelmien kanssa.

Kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia koskevissa tarkastuksissa koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää edustavat rehtori ja kouluterveydenhoitaja yhteistyössä Säkylän kunnan työsuojelun, työ- ja opiskeluterveydenpalvelujen sekä Pyhäjärvisuudun ympäristötoimiston kanssa.

- **Järjestyssäännöt**

Yleistä

Alla esitetyt järjestyssäännöt koskevat kaikkea koulukeskuksen tiloissa ja piha-alueella tapahtuvaa toimintaa ja koulunkäyntiin liittyviä tilaisuuksia ja matkoja. Koulun piha-alue rajoittuu Rantatiehen ja koulua ympäröivien asuntojen tonttien rajoihin.

Koulukeskuksen tiloja voidaan oppituntien lisäksi käyttää erilaisten yhteisöjen järjestämiin tilaisuuksiin. Järjestävä yhteisö vastaa järjestyksenpidosta omassa tilaisuudessaan sekä mahdollisesti siellä aiheutetuista vahingoista.

Koulussa noudatettava järjestys perustuu yleisesti voimassaolevaan lainsäädäntöön ja erityisesti koululaitoksen toimintaa sääteleviin lakeihin, asetuksiin ja kouluhallinnon antamiin ohjeisiin.

- Kaikissa koulun tiloissa noudatetaan siisteyttä ja järjestystä.
- Kouluyhteisön jäsenet käyttäytyvät toisiaan kohtaan asiallisesti ja oikeudenmukaisesti.
- Hyvien tapojen mukaisesti ulkovaatteet ja ulkokengät riisutaan ala-aulan naulakoihin ennen luokkiin tai ruokalaan menoa. Sisätiloissa ollaan ilman päähinettä.
- Vaatteissa olevat tekstit eivät saa loukata ketään henkilöä, kansanryhmää, rotua tai kansallisuutta.
- Oppitunnit alkavat täsmällisesti työjärjestyksen mukaisesti. Opettaja ilmoittaa oppitunnin päättymisestä.
- Opiskelijan tulee käydä koulua säännöllisesti, saapua oppitunneille täsmällisesti ja suorittaa koulutyöhön liittyvät tehtävät moitteetta. Poissaolosta on ilmoitettava kouluun välittömästi ja poissa-olon syy on selvitettävä. Yli viikon poissaoloihin antaa luvan rehtori, tätä lyhempiin poissaoloihin ryhmäohjaaja.
- Matkapuhelimet /musiikkilaitteet / tms. pidetään oppituntien/yhteisten tilaisuuksien aikaan äänettöminä. Oppitunneilla niitä käytetään vain opetustarkoitukseen.
- Matkapuhelimen tai muiden viestintävälineiden käyttö toista loukkaavaan viestintään on kielletty. Toisesta otettua kuvaa ei jaeta verkossa ilman lupaa.
- Mainitaan lähteet, kun kopioidaan tai lainataan tekstiä ja kuvia internetistä tai kirjoista.

- Koulun omaisuutta käsitellään huolellisesti. Mahdollisesta vahingosta on välittömästi ilmoitettava. Tekijä on korvausvelvollinen tahallisesti tai tuottamuksellisesti välineille tai kiinteistölle aiheuttamastaan vahingosta.
- Kulkuvälineet säilytetään niille varatuilla paikoilla.
- Ruokalassa käyttäydytään hyvien tapojen mukaisesti ja huolehditaan siisteydestä. Ruokajonossa jokainen opiskelija odottaa vuoroaan. Ruokailuvälineet viedään niille kuuluvaan paikkaan ja noudatetaan myös muita keittiöhenkilökunnan antamia ohjeita.
- Tupakan ja tupakan kaltaisten tuotteiden ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö sekä päihtyneenä oleminen on kielletty koulun alueella, kaikissa koulunkäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa sekä koulun järjestämällä matkoilla/retkillä.
- Muiden laissa kiellettyjen, vaarallisten tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden, kuten veitsien, ampuma-aseiden, voimakkaiden laserosoitimien sekä vastaavien esineiden tuonti kouluun on kielletty.

• Yhteiset käytänteet ja rangaistukset

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitörajoituksia. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. ([30.12.2020/1217](#))

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. (Lukiolaki, 26§, 10.68.2018/714)

• Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Poissaolon syy on ilmoitettava ryhmänohjaajalle tai ko. aineen opettajalle saman päivän aikana. Kokeesta poissaolo tulee ilmoittaa ennen kokeen alkua. Poissaolot kirjataan Wilma-järjestelmään. Luvallisia poissaoloja ovat sairaus, kutsunnat ja autokoulun näyttökokeet. Luvattomia poissaoloja ei sallita. Luvattomat poissaolot johtavat joko opettajan määräämiin lisätehtäviin tai kurssisuorituksen mitätöintiin.

• Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmia ennaltaehkäistään muistuttamalla turvallisuutta edistävästä säännöistä syyslukukauden alussa, pitämällä kirjaa tapaturmista, ohjeistamalla opettajia ja opiskelijoita turvallisuuteen toiminnassa. Tapaturman sattuessa koululla annetaan ensiapu ja opiskelija toimitetaan tarvittaessa jatkohoitoon terveyskeskukseen. Koulun henkilökunta päivittää säännöllisesti ensiaputaitonsa.

Koulutapaturmista tehdään aina vahinkoilmoitus terveydenhoitajalle ja vakuutusyhtiölle. Terveydenhoitaja tilastoi kaikki tapaturmat ja koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä käsittelee ne lukukauden lopussa.

• Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Lukion järjestyssäännöissä kielletään tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö. Mikäli opiskelija jää kiinni tupakanpoltosta ja alkoholin käytöstä koulun alueella ja tapahtuneesta ilmoitetaan huoltajille ja viranomaisille. Päihteiden käytöstä ilmoitetaan poliisille ja sosiaaliviranomaisille (lastensuojeluilmoitus). Päihdekasvatusta järjestetään lukuvuosittain.

- **Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa**

- Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kaikilla kouluyhteisön jäsenillä on oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen ja turvalliseen työympäristöön. Kiusaamista ehkäistään päivittäisessä työskentelyssä kannustamalla opiskelijoita erilaisuuden hyväksymiseen ja suvaitsevaisuuteen. Oleellista ennaltaehkäisyssä on nollatoleranssin periaate ja kiusaajan vastuuttaminen.

Kiusaamiseen on puututtava heti ja selvitettävä ketä kiusataan, kuka kiusaa, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat nähneet tilanteen. Tapahtumien kulku käydään läpi asianosaisten ja mahdollisten silminnäkijöiden kanssa. Osapuolten kanssa sovitaan kiusaamisen lopettamisesta ja päätetään seurannasta. Samassa yhteydessä harkitaan, onko tarpeen tiedottaa kiusaamisesta laajemmin, esimerkiksi luokan, ryhmän tai koko yhteisön tasolla. Kiusaamisesta tiedotetaan asianosaisten vanhemmille. Tapahtumien kulku, päätökset ja seuranta kirjataan ja arkistoidaan opiskeluhuollon aineistona. Vakavissa kiusaamistapauksissa myös rehtori osallistuu asian selvittelyyn. Tarvittaessa myös koulun yksilöllinen opiskeluhuoltoryhmä käsittelee ja hoitaa kiusaamistapauksia.

Häirintä voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna tai puheena, joka sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta. Häirintä voi myös ilmetä ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Häirintä ei tarvitse olla jatkuvaa eikä se välttämättä kohdistu heikompaan. Häirintä voidaan määritellä toiminnaksi, joka ei ole kiusaamista eikä väkivaltaa, jolloin se on toiseen henkilöön kohdistuvaa häirintää.

Sukupuolista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esim. halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen ja teot, jotka saavat tuntumaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi.

Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värittyneet vitsit, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskettaminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintä voi myös tapahtua puhelimen tai netin välityksellä. Sukupuolinen häirintä muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

Jokaisella on oikeus ihmisarvoon ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Loukkaavaa käytöstä ei koulussamme hyväksytä, vaan siihen puututaan välittömästi. Loukkaavana käytöksenä pidetään nimittelyä, kieltäytymistä työskentelemästä toisen kanssa, eristämistä ja toisen henkilön vähättelemistä. Rasististen viestien lähettäminen on erittäin loukkaavaa käytöstä. Jatkuvasta rasistisesta käytöksestä koulu tekee ilmoituksen poliisille. Rasistiset merkit ja eleet ovat kiellettyjä koulussa.

Väkivallalta on tarkoituksellista henkistä tai fyysistä itseän, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua voiman tai vallan käyttöä.

Väkivaltatilanteet

Tarvittaessa otetaan yhteyttä työsuojeluvaltuutettuun ja hankitaan lääkärintodistus.

Mikäli väkivallan tekijänä on koulun työntekijä, vararehtorin tai rehtorin on puututtava asiaan välittömästi. Tapahtumien kulku selvitetään haastattelemalla sekä opiskelijoita että työntekijää. Myös huoltajia kuullaan. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista asiantuntija-apua.

Kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa tulee varmistaa sekä teon tekijän, että teon kohteena olevan osalta yksilöllinen tuki ja tarvittava hoito ja jälkiseuranta. Ensisijaisesti ryhmänohjaaja sekä yksilöllinen opiskeluhuoltoryhmä huolehtivat jälkiseurannasta ja viranomaisyhteistyön järjestämisestä.

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus pyytää opiskelijaa poistumaan luokasta tai muusta tilanteesta, jossa opetusta järjestetään tai koulun järjestämästä tilaisuudesta. Opettaja voi opiskelijaa poistaessaan käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina

opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai häirinnän vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. (LL 26b§, 2003)

- **Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa**

- Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen:

Kriisitilanteiden ehkäisyssä kiinnitetään huomiota opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointiin. Tärkeää on asioiden ennakoiminen ja etukäteissuunnittelu. Koulun työilmapiiriin tulee olla suvaitseva, myönteinen ja välittävä. Opiskelijoiden, huoltajien ja henkilökunnan osallisuudesta huolehditaan kriisitilanteiden ehkäisemiseksi. Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävä on paneutua kriisitilanteiden ennaltaehkäisemiseen ja niihin varautumiseen.

Koululle laaditaan järjestyssäännöt ja yhteiset toimintaohjeet. Järjestyssäännöistä tiedotetaan opiskelijoita, huoltajia ja henkilökuntaa.

Koulun turvallisuudesta pidetään huolta säännöllisillä turvallisuustarkastuksilla. Nopeat tilojen ja laitteiden korjaukset ovat tarpeen tapaturmien ehkäisemiseksi.

Koulun turvallisuuskansio päivitetään vuosittain. Turvallisuuskansiossa olevat ohjeet ja vastuunjako käydään läpi koulun alkaessa henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa. Henkilökunnalle on annettu ohjeet uhkatilanteissa toimimiseen. Opiskelijoiden kanssa pidetään työturvallisuustunnit ensimmäisellä tunnilla niissä, oppiaineissa, joissa on työturvallisuuteen liittyvää ohjeistusta.

Varhaisen välittämisen malli sekä hyvän työkäyttäytymisen ohjeet antavat henkilökunnalle myös pohjaa kriisitilanteiden ennaltaehkäisyyn.

Toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa:

Koulukiusaaminen

Koulukiusaaminen voi aiheuttaa äkillisen kriisin. Tämän vuoksi sen ennalta ehkäiseminen mm. myönteisen kouluilmapiiriin vaaliminen, on tärkeää. Koulukiusaamista on esim. jatkuvasti toistuva toisen nimittely, naljailu, uhkailu, fyysinen väkivalta, puhelin- tai sähköpostihäirintä, häirintä sosiaalisessa mediassa tai muu vastaava toiminta, jossa uhri kokee itsensä turvattomaksi. Kiusaaminen voi ilmetä esim. kielteisinä eleinä, äänensävyinä, olankohautuksina, tervehtimisestä kieltäytymisenä, juoruiluna, naurunalaiseksi tekemisenä, ryhmän ulkopuolelle jättämisenä, ulkonäön arvostelunä, tönimisenä ja potkimisena. Myös rasistinen käyttäytyminen voidaan tulkita koulukiusaamiseksi.

Koulun suvaitsevainen ilmapiiri ja aikuisten myönteinen esimerkki toiminnassaan ennaltaehkäisee kiusaamista. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnittelemisesta.

Kiusaamista ei saa sallia ja siihen on puututtava heti. Tämän vuoksi kiusaaminen tulee saattaa ai-kuisten tietoon, jotta siihen päästään puuttumaan. Koulun tulee olla kiusaamistapauksissa yhteydessä sekä kiusatun että kiusaajan kotiin.

Toiminta kiusaamistapauksessa:

Rehtori tai ryhmänohjaaja selvittää tapausta kuulemalla eri osapuolia, mikäli kiusaaja on opettaja tai muu aikuinen, rehtorin työparina toimii sosiaalityöntekijä. Tapahtuma kirjataan, otetaan yhteyttä kiusatun ja kiusaajan kotiin ja järjestetään jatkoseuranta eli sovitaan kiusaajan ja kiusatun kesken tapaaminen, jossa keskustellaan, onko kiusaaminen jatkunut tai kirjallisella seurantalomakkeella.

Tapaturmat, onnettomuudet ja sairauskohtaukset

Tapaturma-, onnettomuus- ja sairauskohtaustilanteissa (koulussa tai koulumatkalla):

- annetaan hätäensiapu paikan päällä
- hälytetään tarvittaessa sairaankuljetus ja poliisi 112
- ilmoitetaan tarvittaessa kouluterveydenhoitajalle
- otetaan yhteys kotiin

- sovitaan, kuka koulun aikuisista keskustelee silminnäkijöiden kanssa
- vakavan onnettomuuden sattuessa kutsutaan koolle kriisiryhmä

Ensiapusuunnitelma:

- Tee tilanearviointi
- Anna hätäensiapu: avaa hengitystiet, elvytä tarvittaessa, tyrehdytä suuret verenvuodot
- Suorita jatkotoimenpiteet, esim. haavojen sitominen
- Järjestä kuljetus
- Jos opiskelijalle on sattunut jotain, ota aina yhteys opiskelijan huoltajaan

Psyykinen hyvinvointi

Tavoitteena on tukea opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia ja oppimiskykyä, sekä pyrkiä mielenterveysongelmien ennaltaehkäisemiseen ja varhaiseen tunnistamiseen. Tarvittaessa opiskelijoita ohjataan psykologin, kuraattorin, psyykkarin ja terveydenhoitajan palveluihin. Asioissa toimitaan yhteistyössä opiskelijan sekä huoltajien kanssa yksityisyyden suoja huomioiden. Pääasiassa hoidon ja psyykkisen tuen tarvetta arvioidaan ja suunnitellaan opiskeluterveydenhuollon vastaanotolla, josta tarvittaessa ohjataan muihin palveluihin.

Fyysiset väkivaltatilanteet

Fyysisissä väkivaltatilanteissa on tärkeä tehdä tilanearviointi ja tarvittaessa soittaa paikalle poliisi.

Väkivaltaisen ihmisen kohtaamisessa seuraavista ohjeista saattaa olla apua:

- ole kohtelias ja ystävällinen
- syvenny asianomaisen sanomaan
- vältä arvovaltaa
- pidä etäisyys
- pidä katsekontakti
- älä anna epätodellista kuvaa ja toivoa (realismi)
- säilytä oma rauhallisuus
- anna henkilön puhua
- oikaise virhetulkinnat ja perustele
- selvitä epäselvät asiat
- tee kysymyksiä
- pyri saamaan henkilö istumaan
- älä kosketa
- älä esitä henkilökohtaisia vaatimuksia
- jätä ovi auki
- ota mukaan työtoveri
- ota uhkaus todesta
- pyri saamaan oppilaat turvaan
- pyri saamaan apua muilta aikuisilta
- anna väkivaltaisesti käyttäytyvälle perääntymismahdollisuus

Tilanteen jälkiselvittely

- tilanne selvitetään työparina rehtorin johdolla
- tilanne kirjataan
- osapuolten kuulemisen ja selvittelyn tavoitteena on estää väkivaltaisen tilanteen uusiminen, tarvittaessa kutsu huoltajat mukaan neuvotteluun
- jos opettaja on joutunut käyttämään voimakeinoja, tilanteesta tulee tehdä kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle
- väkivaltatilanteesta ilmoitetaan huoltajalle
- jatkoseuranta
- tarvittaessa otetaan yhteyttä työsuojeluvaltuutettuun

Häiritsevän opiskelijan poistaminen opetuksesta, koulun tilaisuudesta tai koulualueelta:

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus määrätä häiritsevä opiskelija poistumaan luokkatilasta tai muusta opetustilasta tai koulun tilaisuudesta. Mikäli opiskelija ei noudata poistumismääräystä ja koettaa tehdä vastarintaa, rehtori tai opettaja voi opiskelijaa poistaessaan käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai häirinnän vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. (LL 26b§, 2003)

Rehtorilla tai opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä jäljellä olevan koulupäivän ajaksi.

Rehtori ja opettaja voivat em. tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Opiskelijan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Jatkotoimenpiteet:

- tieto huoltajalle
- kirjallinen selostus tapahtuneesta rehtorille tai sivistyslautakunnalle
- tarvittaessa yhteydenotto poliisiin
- Koulu-uhkauksiin liittyvä ohjeistus on erillisenä ohjeena.

Päihteiden ja huumaaavien aineiden käyttö

Tupakointi ja nuuskaaminen

Tupakkalaki 10§ (698/2010)

Tupakkatuotetta tai tupakointivälinettä ei saa elinkeinotoiminnassa myydä eikä muutoin luovuttaa henkilölle, joka on kahdeksantoista vuotta nuorempi.

Tupakkalaki 11§ (698/2010)

Tupakkatuotteiden maahantuonti ja hallussapito on kielletty alle 18-vuotiaalta.

Tupakkalaki 12§ (698/2010)

Tupakointi on kielletty oppilaitosten opiskelijoille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä niiden pääasiassa kahdeksantoista vuotta nuoremmille tarkoitetuilla ulkoilualueilla.

Koulussa, koulualueella ja sen välittömässä läheisyydessä, kouluaikana tai koulunkäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa ei saa tupakoida, eikä käyttää tai pitää hallussaan päihteitä tai huumeita.

Päihteet

Jos opiskelija on päihtyneenä tai huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulussa:

Keskusteltuaan oppilaan kanssa opettaja arvioi työparin kanssa tilanteen ja ilmoittaa viranomaisille ja kouluterveydenhoitajalle.

Huoltajille tiedottaminen tapahtuneesta ja lastensuojeluilmoitus, jos kyseessä on alaikäinen opiskelija.

Jos opiskelijalla epäillään olevan päihde- tai huumeongelma, hänet ohjataan terveydenhuoltohenkilöstö hoitoon, jotta tarvittavat tukitoimet voidaan aloittaa mahdollisimman pian. Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Koulu ilmoittaa huumeiden kaupittelusta poliisille.

Omaisuusrikokset

Koulun, opiskelijoiden tai henkilökunnan omaisuuden vahingoittaminen, näpistäminen sekä ilkivallanteko ovat kiellettyjä. Jos omaisuusrikos tulee esille, se tulee selvittää:

Kuulemalla asianosaisia, huoltajat tarvittaessa paikalla

- Korvata aiheutetut vahingot
- sovitaan jatkosta ja seurannasta
- huoltajille ilmoitetaan

- tarvittaessa annetaan asian tutkiminen poliisin tehtäväksi

Opiskelijan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). (30.12.2013/1268)

Kuolemantapaus

Suruviesti voi kohdata kouluyhteisöä oppilaan tai aikuisen kuolemantapauksessa. Sureva tarvitsee aikaa, tilaa ja mahdollisuuden keskustella menetyksestään.

Muista: kunnioita omaisten toiveita, muistohetki, valokuva pöydälle, suruliputus, älä peittele surua, kynttilä, suojele surevia uteliailta.

Suruviestin saavuttua kouluun

- rehtori kutsuu henkilökunnan koolle ja sovitaan tarvittavista toimenpiteistä
- tarkistetaan kuolemantapaukseen liittyvät tiedot ennen kuin asiasta tiedotetaan
- sovitaan kuka ottaa yhteyttä omaisiin ja kuullaan omaisten toive asian käsittelystä
- ollaan yhteydessä terveydenhuoltohenkilöstöön ja kriisiryhmään
- tiedotetaan opiskelijoille ja työyhteisölle
- suruliputus, hiljainen hetki, kynttilät
- sovitaan hautajaisiin osallistumisesta ja omaisten muistamisesta
- henkilökunnan ja opiskelijoiden voinnin jatkoseuranta

JOHTAMISEN PERIAATTEET, YHTEISTYÖ SEKÄ TYÖN- JA VASTUUNJAKO

Äkillisien kriisien, uhka- ja vaaratilanteiden aikana johtamisen kokonaisvastuu on rehtorilla, kunnes johtamisvastuun ottaa muu viranomainen, esim. pelastus- tai poliisiviranomainen. Kun johtovastuu on siirtynyt toiselle viranomaiselle, rehtori ja muun koulun henkilökunnan tehtävänä on toimia avustavissa tehtävissä.

Johtajuus kriisitilanteissa

- koulun sisäinen johto rehtori-vararehtori
- johtamisen yhteistyö (koulu-pelastustoimi-poliisi)
- riittävät sijais- ja varajäsenjärjestelmät
- johtamisen tuki
- työpari-ajattelu
- koulun muu henkilöstöyhteistyö
- koulun iltakäyttö

Tiedotus

- kuulutus

Vastuualueet

- rehtori ja vararehtori vastaavat oman yksikkönsä johtamisesta
- turvallisuusvastaavat vastaavat pelastussuunnitelman päivittämisestä, harjoitusten suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä henkilökunnan turvallisuusasioihin perehdyttämisestä
- jokainen opettaja huolehtii
 - omalta osaltaan turvallisuudesta
 - rikkinäisten/puuttuvien toimintaohjeiden ja pohjapiirrosten korjaamisesta omassa opetustilassaan
 - huolehtii riskien poistamisesta

KOULUN TURVAORGANISAATIO

Turvallisuuspäällikkö rehtori vastaa turvallisuusasioista

Turvallisuuspäällikön sijainen on vararehtori

Turvallisuusvastaavat vastaavat oman vastualueensa turvallisuudesta ja ehkäisevien toimien valvonnasta

Ensiapuryhmään kuuluvat terveydenhoitaja, liikunnanopettajat ja muut soveltuvat henkilöt.

KOULUN KRIISIVALMIUSRYHMÄ

Kriisivalmiusryhmä organisoii toimintaa kriisitilanteissa

Ryhmään kuuluvat: rehtori, terveydenhoitaja, psykologi, (ryhmänohjaajat)

- huolehtii ensisijaisista tuen tarpeista, välitön henkinen tuki kriisin alkuvaiheessa
- arvioi koulun ulkopuolisen avun tarpeen ja hoitaa yhteydenpidon esim. poliisi, srk
- huolehtii kriisitilanteen jatkohoidosta ja välittää tarvittaessa koulun ulkopuolista kriisiapua niille, joita tapahtuma on koskettanut eniten
- vastaa vuosittain kriisitoimintamallin päivityksen ja riittävän perehdyttämiseen liittyvistä kysymyksistä
- huolehtii kriisitilanteissa toteutettuja toimien arvioinnista ja kriisisuunnitelmaan tarvittavien muutoksien tekemisestä
- koordinoi eri toimintamalleihin perehdyttämistä
- toimii kriisityön asiantuntijana koulu yhteisössä

Sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen periaatteet

Erilaisissa kriisitilanteissa tiedottamisen tulee olla asiallista. Tiedottamisen tulisi lisätä turvallisuudentunnetta. Koulu suojelee opiskelijoita ja henkilöstöä kriisitilanteissa turhalta uutisoinnilta.

Tiedottamisen päävastuu on rehtorilla. Rehtori huolehtii tiedottamisesta ryhmänohjaajalle, huoltajalle, koulukohtaiselle opiskeluhoitoryhmälle ja tarvittaessa koulun ulkopuolisille tahoille sekä tiedotusvälineille.

Myös vararehtori ja ryhmänohjaajat voivat huolehtia tiedottamisesta rehtorin kanssa näin sovittuaan.

Koulun sisäinen tiedottaminen:

Rehtori tiedottaa henkilökunnalle ja opiskelijoille koulun sisäisesti yhteisissä palavereissa, kuulutuksilla, ilmoitustaululuilla ja sähköposti- sekä tekstiviesteillä sekä Wilmassa.

Hätätapauksissa kuulutus koulun omalla koodilla.

Asiallisen tiedottamisen tarkoituksena on huhujen välttäminen ja turvallisuuden lisääminen

Yhteydenotto kotiin:

- Kerrotaan, mitä on tapahtunut ja miten asia on hoidettu
- Kysytään, miten huoltajat haluavat asiassa meneteltävän
- Sovitaan jatkotoimenpiteistä

Ulkopuolisille tahoille tiedottaminen:

- poliisiin otetaan yhteyttä, jos tilanne ei ole hallittavissa ilman poliisin apua tai tarvitaan poliisitutkinta
- poliisi vastaa tiedottamisesta, kun on mukana tilanteessa sekä tutkinnan aikana
- huoltajat tai rehtori päättävät tekevätkö he rikosilmoituksen
- tiedotusvälineille annetaan vain yleisluontoisia tietoja (yksilönsuoja ja salassapitovelvollisuus muistettava!)

Lastensuojelulain 25§:n mukainen ilmoitusvelvollisuus huomioitava opetustoimessa:

Lastensuojeluilmoitus lastensuojeluviranomaiselle, jos tehtävässä saa tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä

Poliisille ilmoitettava, kun tehtävässä tietoon tulleiden seikkojen perusteella on syytä epäillä lapsen kohdistunutta rikoslain (39/1889) 20 luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa (seksuaalirikos)

Psykososiaalinen tuki ja jälkihoito

Äkillisissä kriiseissä psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestämisvastuu on kunnan sosiaali- ja terveystoimella.

Kriisitalanteissa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimii henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien tukena.

Kriisisuunnitelmaan perehdyttäminen ja suunnitelmasta tiedottaminen

Kriisisuunnitelma käydään läpi uuden työntekijän perehdyttämisen yhteydessä. Rehtori tiedottaa suunnitelmasta sisäisesti henkilökunnalle ja koulukohtaiselle opiskeluhoitoryhmälle kouluvuoden alkaessa suunnittelupäivänä ja opiskelijoille ensimmäisenä koulupäivänä. Rehtori tiedottaa kriisi-suunnitelmasta sivistyslautakunnalle elo-syyskuun kokouksen yhteydessä. Huoltajat saavat suunnitelmasta tietoa vanhempainilloissa sekä Wilma -tiedotteena.

Toimintavalmiuksien harjoittelu

Koululla on pelastautumisharjoitus kerran lukuvuodessa yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Henkilökunnan kanssa kerrataan lukuvuoden alussa poistumistiet, alkusammutusvälineet sekä varapoistumisreitit ja kokoontumispaikat.

Koulun turvallisuussuunnitelma käydään läpi henkilökunnan kanssa syksyn suunnittelukokouksessa. Ensiaputaitoja ja alkusammutusta kerrataan ja harjoitellaan kerran kolmessa vuodessa käytävällä ensiapu- tai hätäensiapu sekä alkusammutuskurssilla. Mikäli ohjeistus muuttuu tai tarvetta harjoitteluun ilmenee, rehtori huolehtii harjoittelun järjestämisestä lukuvuoden aikana.

Kriisisuunnitelman arviointi ja päivittäminen

Suunnitelmaa arvioidaan vuosittain koulun vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Kriisisuunnitelma päivitetään joka toinen vuosi.

YHTEYSTIETOJA

Yleinen hätänumero 112

Rehtori Teemu Maunula 044 457 5270

Terveystenhoitaja Tarja Helminen 050 545 3629

Säskylän terveyskeskus 02 832 9255 (ma klo 8-18, ti klo 8-15, ke-pe klo 8-17)

SPR Rauman seudun henkisen tuen hälytysryhmä 040 179 3527

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Yksilöllinen opiskeluhoolto muodostuu kokonaisuudesta, jossa nuoren kehitystä, hyvinvointia ja oppimista seurataan ja edistetään kodin, koulun, opiskeluterveydenhuollon, yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän, yhteistyötahojen ja asiantuntijoiden välisenä yhteistyönä. Yksilölliseen opiskeluhooltoon sisältyvät oppilaan saamat terveydenhuollon sekä muut opetukseen liittyvät palvelut. Kokonaisuuteen on kuvattu yksilöllisen opiskeluhoollon palveluiden toteuttaminen, asioiden kirjaamismenettely ja vastuuhenkilöt eri toiminnoille.

- **Yhteistyö opiskeluterveydenhuollon tarkastuksissa**

Opiskeluterveydenhuollon tarkastukset tapahtuvat THL:n asetuksen mukaan. Terveystenhoitaja tapaa lukion aloittavat opiskelijat terveystarkastuksessa ja lukiossa jatkaville järjestetään toisena vuonna lääkärintarkastus.

- **Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa**

Opiskelijan sairauden vaatima hoito, erityisruokavalio ja lääkitys järjestetään koululla yhteistyössä terveydenhoitajan johdolla. Huoltaja toimittaa keittiölle tiedon ja terveydenhoitajan todistuksen oppilaan erityisruokavaliosta.

Mikäli opiskelijalla on jokin pitkäaikaissairaus, joka vaatii koulupäivän aikana otettavaa lääkitystä, terveydenhoitaja sopii asiasta huoltajien tai ryhmänohjaajan kanssa. Koulun henkilökunnan tulee saada ohjausta ja koulutusta lääkityksen antamiseen liittyen, mikäli henkilökunnalta edellytetään lääkkeen jakamista.

- **Tukimuodot lukio-opetuksessa**

Eriyttäminen tarkoittaa opetusjärjestelyjä, jotka tukevat opiskelijan työskentelyä, mm. pidennetty koeaika tai koealueen pilkkominen osiin, joita käytetään opiskelijoilla, joilla on todettu jonkin asteinen lukivaikeus. Yleinen tuki mm. tukiopetuksen antaminen opiskelijoille tarvittaessa. Opiskelijalle voidaan laatia henkilökohtainen oppimissuunnitelma.

- **Opiskeluhuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen epäämisen yhteydessä**

Yksilöllinen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja toteuttaa opiskeluhuollon tukitoimet opiskelijan kurinpitorangeistuksen ja opetukseen epäämisen yhteydessä.

- **Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä**

Yksittäistä opiskelijaa koskevassa asian käsittelyssä asiantuntijaryhmän kokoajana toimii joko ryhmänohjaaja, muu opiskeluhuollon asiantuntija tai opiskelija/huoltaja. Mikäli ryhmän kokoajana on muu kuin opiskelija/huoltaja, hankitaan kirjallinen suostumus opiskelijalta ja hänen huoltajaltaan. Kun suostumus on saatu, ryhmänohjaaja tai muu opiskeluhuollon asiantuntija etsii sopivan tapaamisajankohdan. Kokoonkutsuja toimii neuvottelun puheenjohtajana ja kirjaa käsitellyn asian ja sovitut toimenpiteet sekä seurannasta vastuussa olevan henkilön opiskeluhoitokertomukseen. Kirjallisen suostumuksen lomake ja opiskeluhoitokertomuksen lomake ovat tämän suunnitelman liitteinä.

- **Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys**

Opiskeluhoitokertomuksen laatii se henkilö, joka toimii yksilöllisen opiskeluhoitotyöryhmän kokoonkutsujana. Opiskeluhoitokertomukset säilytetään mapissa lukitussa tilassa. Opiskelija-huoltorekisteristä ja tietojen eteenpäin luovuttamisesta vastaa Säkylän seudun lukiossa laaja-alainen erityisopettaja.

- **Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa**

Koulu tekee yhteistyötä vapaa-aikatoimen, sosiaalitoimen, terveyskeskuksen, lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikkojen, perheneuvolan, pelastustoimen ja poliisin kanssa. Kunnan vapaa-aikatoimi osallistuu koulun järjestämiin tapahtumiin. Yhteyshenkilö on liikunta- ja vapaa-aikasihteeri.

Kunnan sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä opiskelijoita koskevissa lähinnä lastensuojelullisissa sekä ennaltaehkäiseivissä asioissa. Yhteyshenkilö sosiaalitoimesta on vastaava kuraattori.

Säkylän kunnassa terveydenhuoltopalvelut järjestää terveyskeskus. Yhteistyötä tehdään etenkin opiskeluterveydenhuollon ja hammashuollon osalta.

Erikoissairaanhoidosta huolehtii Satasairaala, jonne lähetteet hoitaa lääkäri.

Satakunnan sairaanhoitopiirin kehitysvammahuolto huolehtii kehitysvammapalveluista.

Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä turvallisuusasioissa ja pelastautumisharjoituksissa.

Koulu tekee yhteistyötä myös Kokemäen poliisin kanssa.

Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

- **Opiskelijan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa**

Koulukohtaisen opiskeluhuollon suunnitelman toteuttamisessa sekä arvioinnissa opiskelijoita kuullaan opiskelijakunnan kautta.

Huoltajia tiedotetaan koulukohtaisesta opiskeluhoitosuunnitelmasta Wilman kautta tai vanhempainilloissa ja/tai -tapaamisissa. Tyytyväisyyskysely tehdään huoltajille ja opiskelijoille.

- **Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille**

Opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoitteista tiedotetaan opiskelijoita, huoltajia ja yhteistyötahoja Wilman kautta, vanhempainilloissa, palaverissa ja sähköpostitiedottein.

Tiedotuksesta vastaa rehtori.

Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen (omavalvonta)

Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoito-palveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa koulun opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista.

- **Toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi**

Opiskeluhoitosuunnitelma on osa koulun opetussuunnitelmaa, jonka sivistyslautakunta on hyväksynyt. Suunnitelmaa toteutetaan 1.8.2021 alkaen. Toimintaa seurataan koulun vuosisuunnitelman ja opetussuunnitelman seurannassa ja laatuarvioinnin yhteydessä. Rehtori on vastuuhenkilö suunnitelman toteuttamisessa ja seurannassa.

- **Seurannasta vastuussa oleva taho koulussa**

Rehtori on vastuuhenkilö suunnitelman seurannassa.

- **Käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi**

Seurantatietoja kootaan säännöllisillä, kerran vuodessa opiskelijoilta, huoltajilta sekä henkilökunnalta kerätyllä kyselyllä (keväällä). Yhteistyötahojen näkemyksiä kuullaan yhteisissä palaverissa.

- **Seurannan aikataulu**

Seuranta suoritetaan koulun laatuarvioinnin mukaan. Arviointiin lisätään opiskeluhuollon osuus.

- **Seurantatietojen käsittely, hyödyntäminen koulun opiskeluhuollon kehittämisessä**

Seurantatiedot käsitellään laatuarvioinnin tulosten käsittelyn yhteydessä. Seurantatietojen tuloksia hyödynnetään koulun toiminnan laadun kehittämisessä. Kehittämiskohteista laaditaan vuosisuunnitelmaan ja talousarvioon toiminnallisia tavoitteita.

- **Keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille**

Seurannan keskeisistä tuloksista tiedotetaan sivistyslautakuntaa, huoltajia ja muita yhteistyötahoja. Tiedottaminen tapahtuu lautakunnan kokouksissa tiedotusasiaina. Huoltajia tiedotetaan Wilman kautta sekä huoltajailloissa. Muita yhteistyötahoja tiedotetaan yhteisissä palaverissa.

9.5. Säkylän seudun lukion järjestyssäänöt

JÄRJESTYSSÄÄNTÖJEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Säkylän seudun lukion järjestyssääntöjen tavoitteena on varmistaa kaikille turvallinen ja viihtyisä opiskeluympäristö. Yhteisen hyvinvoinnin eteen voimme kaikki vaikuttaa myönteisellä toiminnalla ja hyvällä, toiset huomioon ottavalla käyttäytymisellä. Nämä järjestyssäännöt antavat selkänajan päivittäiselle toiminnalle meidän kaikkien kouluyhteisössä toimivien hyväksi.

OPIKELIJAN VELVOLLISUUDET

- Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole erikseen myönnetty siitä vapautusta. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa ja lukiolaissa.
- Vilppi kokeessa / toimenpiteet vilppitilanteissa
 - Ennen kokeen alkua opiskelijan edellytetään laittavan kännykkänsä (suljettuna/ äänettömänä) reppuun tai jättävän sen lokerikkoonsa. Pulpetilla on ainoastaan kokeen suorittamista varten välttämättömät välineet.
 - Vilppiin syyllistyneen opiskelijan kurssisuoritus mitätöityy. Tämä tarkoittaa sitä, että hänen tulee suorittaa koko kurssi uudelleen (ei siis pelkkää uusintakoetta eikä myöskään kurssin suoritusta itsenäisesti). Myös vilpissä avustaminen on rangaistava teko.
 - Mahdollisesta vilppitapauksesta koetta valvova opettaja ilmoittaa asiasta aina rehtorille, opinto-ohjaajalle ja ao. opiskelijan ryhmänohjaajalle, joka ilmoittaa kaikissa tapauksissa asiasta opiskelijan vanhemmille lain edellyttämällä tavalla (lukiolaki 2 §).
- Mainitaan lähteet, kun kopioidaan tai laintataan tekstiä ja kuvia internetistä tai kirjoista.

PÄIVITTÄINEN TYÖSKENTELY

- Oppitunnit pidetään pääasiassa koululuokissa. Lisäksi koulu käyttää kunnan yleisiä liikuntatiloja ja –alueita yms. toimitiloja. Opetusta voidaan järjestää myös muissa kohteissa työsuunnitelmassa tai opettajainkokouksessa erikseen mainitulla ja hyväksytyllä tavalla. Opiskeluun liittyvistä tutustumisretkistä, opintomatkoista ja vierailuista tehdään kirjaukset lukuvuosisuunnitelmaan. Lukion piha-alueilla ja pysäköintipaikoilla noudatetaan yleisiä järjestyks- ja liikennesääntöjä.
- Oppituntien aikataulu ja muu koulun aikaan ja aikatauluihin sidottu toiminta ilmenee opiskelijoille ja henkilökunnalle jaettavasta oppaasta. Oppaasta ilmenee myös lukuvuoden jaksoitus ja merkittävimmät tapahtumat sekä koeviikkojen, uusintakokeiden ja korotuskokeiden ajankohdat. Lukio noudattaa työajoissa sivistyslautakunnan hyväksymää lukuvuoden työ- ja loma-aikoja.
- Mediateekki ei ole tarkoitettu ruokailuun, joten siellä ei syödä eväitä.

POISSAOLOT JA MYÖHÄSTYMISET

- Jos opiskelija sairastuu koulupäivän aikana tai hänellä on jokin muu pakottava syy, hän saa poistua kouluterveydenhoitajan tai, mikäli hän ei ole paikalla, rehtorin tai ryhmänohjaajan/ opettajan luvalla.
- Ryhmänohjaaja myöntää luvan poissaoloon korkeintaan viideksi päiväksi.
- Rehtori myöntää luvan yli viiden päivän poissaoloihin.
- Opiskelijan/ huoltajan on huolehdittava Wilman kautta tapahtuvat poissaolokuittaukset asianmukaisesti välittömästi poissaolon jälkeen. Huoltaja selvittää tai täysi-ikäinen opiskelija toimittaa lääkärintodistuksen tai muun selvityksen ryhmänohjaajalleen.

- Mikäli lukujärjestyksen mukaista opetusta ei jostain syystä voida järjestää, opiskelijat pysyttelevät siinä luokassa, jossa heillä pitäisi tunti olla ja yksi opiskelijoista käy tiedustelemassa asiaa koulun rehtorilta. Rehtorilta saadaan ohjeet tunnin työskentelyyn.
- Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa. Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukiota määrätyssä ajassa, katsotaan eronneeksi.
- **Myöhästymiset kirjataan Wilmaan ja myöhästelyt voivat johtaa lisätöihin tai kurssin arvostelematta jättämiseen.**
- Lomamatkan tai muun syyn kuin sairauden vuoksi suorittamatta jäänyt kurssi tehdään uusintakuulustelupäivänä.

TUPAKOINTI, PÄIhteet JA HUUMEET

- Alkoholipitoisten juomien, muiden päihteiden sekä huumeiden tuonti koulualueelle on kielletty.
- Kouluyhteisön jäsen ei saa esiintyä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena koulualueella.
- Tupakointi ja tupakan kaltaisten tuotteiden ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö sekä päihtyneenä olominen on kielletty lain mukaan koulualueella, koulun käytössä olevilla ulkoalueilla, kaikissa koulunkäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa sekä koulun järjestämällä matkoilla/retkillä.

TURVALLISUUS JA KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN

- Opiskelijat käyttävät pääsisäänkäyntejä. Poistumistiet hätätilanteissa on merkitty jokaiseen tilaan ja poistumista harjoitellaan määräajoin. Koulukeskuksen pelastussuunnitelmassa on tarkemmat toimintaohjeet hätätilanteissa.
- Tapaturman tai muun poikkeustilanteen sattuessa siitä ilmoitetaan viipymättä opettajalle, terveydenhoitajalle, kansliaan tai rehtorille ja suoritetaan tilanteen edellyttämät toimenpiteet. Samoin toimitaan, mikäli koulurakennuksesta tai koulun alueelta tavataan poikkeavasti käyttäytyvä henkilö, joka käytöksellään vaarantaa itsensä tai muiden turvallisuuden.
- Autot, mopot ja muut kulkuvälineet pysäköidään niille varatuille paikoille.
- Kaikilla lukion opiskelijoilla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Tämän saavuttamiseksi opiskelijat opiskelevat ohjeistetusti, ohjatusti ja valvotusti. Kaikki oppilaitoksen aikuiset puuttuvat välittömästi väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään.
- Kiusaamista voi olla monenlaista. Kiusaaminen, häirintä tai väkivalta voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia. Kiusaaminen loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla opiskelija, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.
- Kiusaamistilanteisiin puututaan heti. Opiskelijat puhutetaan ja asiasta tehdään tarvittaessa kirjallinen raportti, johon kirjataan tapahtuma ja tapahtumaan osallistuneiden lausunnot. Kiusaamistilanteista ilmoitetaan myös huoltajalle. Vakavissa kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapauksissa voimme ottaa yhteyttä myös poliisiin.
- Vaatteissa olevat tekstit eivät saa loukata ketään henkilöä, kansanryhmää, rotua tai kansallisuutta.
- Muiden laissa kiellettyjen, vaarallisten tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden, kuten veitsien, ampuma-aseiden, voimakkaiden laserosoitimien sekä vastaavien esineiden kouluun tuonti on kielletty.

TYÖRAUHAN YLLÄPITÄMINEN

- Opiskelija on velvollinen korvaamaan tahallisesti tai varomattomuuttaan koulun tai jonkun muun omaisuudelle aiheuttamansa vahingon.
- Kouluyhteisön jäsenten on huolehdittava siitä, että koulu ja sen ympäristö säilyvät siisteinä. Sekä sisällä että ulkona roskat laitetaan roskikseen. Jokaisen opiskelijan on huolehdittava omalta osaltaan koulun säilymisestä viihtyisänä.
- Matkapuhelimien, mobiililaitteiden ja älykellojen käyttö ja hallussapito on kielletty koetilanteissa, ellei muuta ohjetta ole ko. kokeen osalta annettu. Matkapuhelimen tai muiden viestintävälineiden käyttö toista loukkaavaan viestintään on kielletty. Toisesta otettua kuvaa ei jaeta verkossa ilman lupaa.
- Kouluyhteisön jäsenten tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellään pyrkiä edistämään koulun työrauhaa.
- Opiskelijaa voidaan rangaista, jos hän rikkoo järjestyssääntöjä tai muutoin käyttäytyy epäasiallisesti. Koululla on oikeus käyttää rankaisuvaltaa tapauksiin, jolloin rikkomus on tehty koulussa tai koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä olosuhteissa.
- Jos opiskelija ei noudata lukion sääntöjä, käyttäytyy sopimattomasti tai on toiminut vilpillisesti, hän syyllistyy koulun sääntöjen rikkomukseen.

9.6. Suunnitelma kurinpitokeinoista Säkylän seudun lukiossa

On tärkeää, että ongelmatilanteet ennakoidaan. Myönteisessä, kaikki osapuolet huomioivassa toimintakulttuurissa ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtimalla kurinpitokeinoja ei juurikaan tarvita. Lukiossamme mahdolliset ongelmat ennakoidaan keskustelemalla ja niihin puututaan opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti. Lukiolain 40 § 3 mom. mukaisesti kurinpitokeinoista on laadittu suunnitelma opetussuunnitelman yhteyteen, jotka on määritelty tarkemmin Säkylän seudun lukion järjestyssäännöissä. Säkylän seudun lukiossa toimitaan lukiolain mukaisesti, jos kurinpitokeinoja tarvitaan opiskelijan ojentamiseksi.

Lukiolaki 40 § (714/2018) Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Lukiolaki 41 § (1217/2020) Kurinpito

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitokeinoja. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. ([30.12.2020/1217](#))

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen

vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Oppivelvollisuuslaki 8§ (1214/2020) Oppivelvollisuuden suorittaminen opiskeluoikeuden määräaikaisen menettämisen aikana.

Oppivelvollisuuden suorittaminen opiskeluoikeuden määräaikaisen menettämisen aikana

Jos oppivelvollinen on 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa määräaikaisesti erotettu oppilaitoksesta tai hänen opiskeluoikeutensa on pidätetty, koulutuksen järjestäjän tulee yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa laatia suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen tai opiskeluoikeuden pidättämisen aikana. Oppivelvollisen tulee suunnitelman mukaisesti edistää opintojaan itsenäisesti tai muissa oppimisympäristöissä kuin oppilaitoksessa tai työpaikalla.

Oppivelvollisella on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opintojen etenemisen suunnitelman mukaisesti. Oppivelvollisella on oikeus oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) tarkoitettuihin palveluihin.

Jos oppivelvollinen ilman perusteltua syytä ei osallistu suunnitelman laadintaan tai olennaisesti laiminlyö laaditun suunnitelman noudattamisen, sovelletaan, mitä asianomaista koulutusta koskevassa laissa ja jäljempänä 13 §:ssä säädetään opiskelijan eronneeksi katsomisesta. Ennen eronneeksi katsomista koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppivelvolliselle sekä hänen huoltajalleen ja muulle lailliselle edustajalleen, että oppivelvollinen voidaan katsoa eronneeksi, mikäli hän ei noudata tässä pykälässä säädettyjä velvoitteita.

Lukiolaki 42 § (714/2018) Menettely kurinpitoasiassa ja kurinpitorangeistuksen täytäntöönpano

Ennen 41 §:n 1 tai 4 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitorangeistuksen antamista on opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 41 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Edellä 41 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä tulee antaa päätös ja 41 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

Opiskelijan määräaikaista erottamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei koulutuksen järjestäjä tai hallinto-oikeus toisin päättää.

Päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta tai asuntolasta erottamisesta päätetään.

Oppilaitoksesta tai asuntolasta erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä sekä kirjallisen varoituksen antamisesta päättää koulutuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin tai koulutuksen järjestäjän niin päättäessä rehtori. Rehtorille voidaan antaa toimivalta päättää korkeintaan kolme kuukautta kestävästä oppilaitoksesta tai asuntolasta erottamisesta.

Edellä 41 §:n 2 momentissa tarkoitetusta opiskelijan määräämisestä poistumaan luokkahuoneesta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi ja opiskelijan määräämisestä poistumaan muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, päättää oppituntia tai muuta opetustilaisuutta pitävä opettaja. Mainitussa lainkohdassa tarkoitetusta opiskelijan määräämisestä poistumaan oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta päättää rehtori tai opettaja. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetusta opetuksen epäamisestä päättää rehtori.

Lukiolaki 43 § (714/2018) Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon 41 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua opetuksen epäamisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori ja opettaja voivat 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Lukiolaki 44 § (714/2018) Kurinpitomenettelyn suhde syytteen vireilläoloon ja tuomioistuimen ratkaisuun

Sinä aikana, jolloin opiskelijaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan samasta syystä saa aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä.

Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syyteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti.

Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangeistusta. Opiskelija saadaan kuitenkin erottaa määräajaksi tai erottaa opiskelija-asuntolasta, jos se opiskelijan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

Lukiolaki 45 § (714/2018) Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta 40 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Tässä pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Lukiolaki 46 § (714/2018) Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 40 §:n 2 momentissa tarkoitettua esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Edellä 3 momentissa säädetystä tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Tässä pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Lukiolaki 47 § (714/2018) Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Edellä 45 ja 46 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkastamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa.

Edellä 45 §:n mukaisten voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

Lukiolaki 48 § (714/2018) Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Edellä 45 §:ssä tarkoitetut opiskelijalta haltuun otetut esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä.

Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

Henkilökunnan ja opiskelijoiden perehdyttäminen Lukion koko henkilökunnan kanssa käydään lukuvuoden alkaessa kurinpitomenetelmät ja siihen liittyvä toiminnallinen ohjeistus rehtorin johdolla yhdessä läpi. Opiskelijoiden kanssa käydään vastaavasti läpi kurinpitokeinoja koskeva lainsäädäntö ja koulun käytännöt kurinpitoasioita käsiteltäessä.

Tiedottaminen: Säkylän seudun lukion järjestyssäännöt ja kurinpitokeinot ovat nähtävillä Säkylän seudun lukion nettisivuilla.

9.7. Säkylän seudun lukion ja Säkylän yhteiskoulun tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Säkylän seudun lukion ja Säkylän yhteiskoulun tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma

JOHDANTO

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki ja sen uudistus 232/2005 sekä muutokset ja lisäykset 1329/2014) ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittavat

oppilaitokset laatimaan tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Suunnitelmaan tulee kirjata selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, mahdolliset ongelma-kohtat sekä toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lukion tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on erityisesti huomioitava tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa. Edelleen tärkeää on seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ennalta ehkäiseminen ja poistaminen.

Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista analysoidaan, tilastosivut päivitetään vuosittain ja koko suunnitelma vähintään kolmen vuoden välein. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma liitetään osaksi Säkylän seudun lukion ja Säkylän yhteiskoulun opetussuunnitelmaa.

TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1329/2014) Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten on oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettavaksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksessa laadittavaa suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta voidaan oppilaitoksessa sopia, että suunnitelma laaditaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

6 c § Sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy (tasa-arvolaki 1329/2014)

Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Syrjinnän kieltö (tasa-arvolaki 1329/2014 ja yhdenvertaisuuslaki 1325/2014)

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain (9 §: Positiivinen erityiskohtelu) mukaan sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallinen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisia:

- 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; tai
- 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä tai
- 3) eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.

ja yhdenvertaisuuslaissa: jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisia:

- 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; tai
- 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella. Yhdenvertaisuuslaissa syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu menettely ei kuitenkaan ole syrjintää, jos sillä pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valittuja keinoja on pidettävä aiheellisina ja tarpeellisina tähän tavoitteeseen nähden.

Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista, mutta jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Säkylän seudun lukiossa ja Säkylän yhteiskoulussa tulee jokaisen kouluyhteisön jäsenen, havaittuaan syrjinnän tai häirinnän, ilmoittaa asiasta koulun henkilökunnalle. Rehtorin tehtävänä on selvittää tapauksen todenperäisyys ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sekä viedä asia tiedoksi opiskelijahuoltoryhmään toimenpiteitä varten. Esille tulleet tapaukset kirjataan.

Opiskelijoiden väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä. Henkilöstöön liittyvät tapaukset käsitellään esimiehen/esimiesten johdolla voimassa olevaa kunnan syrjintää tai häirintää koskevan suunnitelman mukaisesti.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TAVOITTEET

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota naisten ja miesten välisen tasaarvon toteutumiseen ja ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Tasaarvolaisa ja yhdenvertaisuuslaissa kielletään välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella. Siinä määritellään syrjinnäksi myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella sekä käsky harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Edellä mainituissa laeissa kielletään syrjintä oppilaitoksissa. Naisilla ja miehillä tulee olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen eikä ketään saa asettaa opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai muussa oppilaitoksen toiminnassa sukupuolen tai muun laissa mainittujen seikkojen perusteella epäedullisempaan asemaan.

TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain vuosikertomuksen laadinnan yhteydessä, jolloin keskustellen tai mahdollisten kyselytulosten perusteella pyritään tunnistamaan mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä. Säkylän seudun lukiossa ja Säkylän yhteiskoulussa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista seurataan myös opiskelijahuoltoryhmässä, johon kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja terveydenhoitaja sekä tarvittaessa muita opettajia ja opiskelijahuoltohenkilökuntaa.

Opiskelijahuoltoryhmä kuulee oppilaskunnan edustajia tasa-arvokysymyksissä.

- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijavalinnoissa
 - Opiskelijavalinnoissa noudatetaan lukiolakia sekä Opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Nämä viranomaispäätökset tukevat tasa-arvon toteutumista opiskelijavalinnassa. Paikallisella tasolla kunnan sivistyslautakunta määrittelee mahdollisista keskiarvorajoista ja opiskelijoiden määrän aloituspaikkojen suhteen. Näin ollen ei sukupuolella eikä muullakaan tasa-arvo/ yhdenvertaisuuslaissa määritellyillä syillä, pääsy- eikä soveltuvuuskokeilla ole vaikutusta lukion opiskelijavalintoihin.
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opetusjärjestelyissä
 - Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuuslain mukaan oppilaitoksen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Opetussuunnitelmaamme on kirjattu arvopohja jota noudatamme: Yhteisten arvojen lähtökohtina ovat elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus – pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen sekä suomalaiseen sivistyshistoriaan, joka on osa eurooppalaista kulttuuriperintöä. Koulutuksen tavoitteena on edistää demokratiaa, tasa-arvoa, fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia sekä vahvistaa opiskelijoiden kulttuuri-identiteettiä. Lisäksi opetussuunnitelmassamme on maininta opiskelijoitten ohjaamisen osalta seuraavaa: jokaisella opiskelijalla on oikeus saada opintojensa tueksi tarvitsemaansa henkilökohtaista ohjausta. Ohjauksen tehtävänä on lisäksi edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa ja opiskelijoiden hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä.
 - Koulun erilaisia kehitys- ja valmisteluryhmiä nimettäessä tai koottaessa huolehditaan mahdollisimman tasapuolisesta edustuksesta. Koulukeskuksessa tehdään asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta esim. vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada koulutusta, tarjolla olevia tavaroita ja palveluita samoin kuin suoriutua tehtävistään ja opiskelustaan.
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa
 - Opintosuoritusten arviointia säätelevät lukiolaki ja –asetus sekä perusopetuslaki ja -asetus. Arviointi suoritetaan niin, että se noudattaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatetta. Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja siinä pyritään mahdollisimman suureen luotettavuuteen ja oikeudenmukaisuuteen. Opiskelijoille selvitetään etukäteen ennen jokaista kurssia arvioinnin ja arvosanan muodostumisen perusteet. Arviointia suoritettaessa kaikki opiskelijat ovat tasa-arvoisessa asemassa lukuun ottamatta opiskelijalla todetun lukemis- ja kirjoittamishäiriön, maahanmuuttajan kielellisen vaikeuden tai muun vastaavan syyn huomioonottamista soveltuvien osin.

SEKSUAALISUUTEEN JA SUKUPUOLEEN PERUSTUVAN HÄIRINNÄN EHKÄISY JA POISTAMINEN

Seksuaalisuuteen ja sukupuoleen perustuva häirintä ja ahdistelu ovat kiellettyjä ja Säkylän seudun lukiossa ja Säkylän yhteiskoulussa niihin suhtaudutaan vakavasti. Sukupuoleen

kohdistuvaa häirintää tai ahdistelua on kaikki se toiminta, jota sen kohteena oleva henkilö kokee loukkaavana tai vastenmielisenä. Kaikkien Säkylän koulukeskuksessa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää ei suvaita. Epäasiallinen kielenkäyttö – kuten haistattelu, kirosuoritus, nimittely, ulkonäön arvosteleminen - tai uhkaava käyttäytyminen eivät luonnollisestikaan ole sallittuja ja voidaan myös sisällyttää edellä olevan otsikon alle. Niin ikään sukupuolisesti vihailevat eleet ja seksuaalisesti värityneet viestit mukaan lukien provosoiva pukeutuminen kuuluvat asioihin, joita ei koulumme toimintakulttuuriin lasketa kuuluvaksi.

Opiskelijat, opettajat ja muu henkilöstö ovat velvollisia reagoimaan havaitsemaansa häirintään ja ottamaan sen vakavasti.

Jos joku on joutunut häirinnän kohteeksi, tulee tämä ilmaista häiritsijälle ja jos häirintä jatkuu, siitä tulee ilmoittaa opettajalle tai rehtorille. Tiedon saatuaan ao. henkilöt ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin.

Opiskelijoiden väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä. Henkilöstöön liittyvät tapaukset käsitellään kunnassa laaditun häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinnan toimintamallin mukaisesti.

TASA-ARVO – JA YHDENVERTAISUUSTILANTEEN KARTOITTAMINEN

Tasa-arvon toteutumista kartoitetaan kyselyin sekä yhdessä keskustellen ryhmänohjaajien, luokanvalvojien ja oppilaan ohjauksen tunneilla. Kyselyn tuloksista tehdään päätelmiä koulun toimintakulttuurista, yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja yleensäkin tasa-arvon toteutumisesta suunnitelmassa mainituissa asioissa. Kartoituksen tavoitteena on päästä yhä lähemmäksi yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta ja sen merkityksestä koulukeskuksen toimivuutta ja opiskelumotivaatiota lisäävänä voimavarana.

Tasa-arvo/yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään / täydennetään vuosittain em. kartoituksen perusteella ja vuosittain tehtävien tilastojen mukaiseksi.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Ryhmänohjaajat ja luokanvalvojat esittelevät tämän suunnitelman oman ryhmänsä opiskelijoille/luokkansa oppilaille. Vuosittain päivitettävä suunnitelma esitellään Wilmassa ja koulun kotisivuilla. Myös koulun huoltajailloissa kerrotaan pääpiirteittäin tasa-arvosuunnitelman tavoitteista ja mahdollisista toimenpiteistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

9.8. Toimintamalli lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyssä

Kouluviranomaiset saattavat saada tietoonsa oppilaan joutumisesta seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.

Lastensuojelulain perusteella asiaan on velvollisuus puuttua ja ilmoittaa asiaa eteenpäin hoitaville viranomaisille tietosuojalain estämättä. (Lastensuojelulaki 25 § ja Säädös 542/2011)

Lastensuojelulain mukaan on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus sosiaaliviranomaisille ja rikosilmoitus poliisille epäilystä.

Lastensuojelu- ja rikosilmoitukseen on kirjattava, minkä perusteella epäily herää. Kirjaa tarkasti lapsen spontaanisti kertomat asiat, mutta vältä lapsen tarkempaa haastattelua asiasta, koska tällöin vaarannat poliisin myöhemmin tekemää esitutkimusta.

Jos teko on tapahtunut alle viikon sisällä, lapsi on lähettävä kouluterveydenhuollon kautta Satakunnan keskussairaalan päivystykseen akuutteja tutkimuksia varten. Satakunnan keskussairaalan päivystyksestä lapsi lähetetään edelleen tarvittaessa päivystyksenä Turun yliopistolliseen keskussairaalaan jatkotutkimukseen.

Kts Lasta lyömätön Satakunta-sivut

9.9. Koulukeskuksen kriisisuunnitelma

UHKA- JA VÄKIVALTATILANTEET VÄKIVALTAINEN OPPILAS

- * Toimi rauhallisesti. Kehota väkivallan lopettaminen ja pyri estämään väkivallan jatkuminen.
 - * Pyydä apua lähimmältä koulun henkilökunnan jäseneltä.
 - * Poista tilanteesta muut oppilaat
 - * Jos mahdollista, pidä oppilasta holding-otteessa, kunnes tämä rauhoittuu. Älä vaaranna omaa turvallisuuttasi.
 - * Huolehdi, että rehtoria tai seuraavaa henkilöä kriisiryhmän listassa tiedotetaan tilanteesta
- Oppilaan huoltajia tiedotetaan asiasta ja velvoitetaan hakemaan oppilas pois koulusta. Keskustele asiasta kriisiryhmän jäsenen kanssa.*
- * Täytä väkivaltailmoitus ja anna se rehtorille. Ilmoitus toimitetaan työsuojeluun ja työterveysasemalle.
 - * Hakeudu tarvittaessa työterveysasemalle.
 - * Oppilashuoltoryhmä tekee asiasta lastensuojeluilmoituksen ja tiedottaa poliisia. Jos väkivallan kohteena on alle 15-vuotias, on lieväkin pahoinpitely virallisen syyttäjän alainen rikos.

HÄIRIKÖIVÄ OPPILAS

Jos oppilas häiriköi koulun tiloissa koulupäivän aikana tai oppituntiansa jälkeen eikä kehotuksista huolimatta rauhoitu, tiedotetaan ensin huoltajaa ja velvoitetaan häntä hakemaan oppilas pois koulusta. Jos huoltaja ei pysty tätä tekemään ja oppilas jatkaa häiriköintiä, kutsutaan paikalle poliisi.

ASEELLINEN UHKA

- * Soita 112 ja pyydä poliisin apua.
- * Tiedota rehtoria tai seuraavaa henkilöä kriisiryhmän listassa.
- * Lukitse kulkuväylät ja ikkunat.
- * Lukitse luokan ovi ja sammuta valot.
- * Pidä oppilaat luokassa, poissa ovilta ja ikkunoista.
- * Istu oppilaiden kanssa lattialla ja pyri rauhoittamaan tilannetta.
- * Pidä jatkuvasti yhteyttä poliisiin.
- * Älä päästä oppilaita yksin kotimatalle.

POMMIUHKA PUHELIMESSA

- * Kuuntele tarkasti – älä keskeytä.
- * Yritä merkitä muistiin koko viesti.
- * Tiedota rehtoria tai seuraavaa henkilöä kriisiryhmän listassa.
- * Soita 112 ja pyydä poliisin apua.
- * Koulu on tyhjennettävä nopeasti. Kuulutus tehdään keskusradion kautta.
- * Koulu tyhjennetään pelastussuunnitelman mukaisesti.

POMMIUHKA SÄHKÖPOSTILLA TAI MUULLA TAVOIN

- * Säilytä todiste.

- * Tallenna sähköpostiuhkaus.
- * Toimi pommiuhkan toimintaohjeen mukaisesti

PANTTIVANKITILANNE

- * Toimi rauhallisesti.
- * Neuvottele ja kysele uhkaajan tarkoitusperiä.
- * Voita aikaa ja koeta löytää yhteistyömahdollisuudet.
- * Toimi tilannekohtaisesti.

TOIMINTAMALLI LAPSEN SEKSUAALISEN HYVÄKSIKÄYTÖN EPÄILYSSÄ

Kouluviranomaiset saattavat saada tietoonsa oppilaan joutumisesta seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.

Lastensuojelulain perusteella asiaan **on velvollisuus puuttua ja ilmoittaa** asiaa eteenpäin hoitaville viranomaisille tietosuojalain estämättä. (Lastensuojelulaki 25 § ja Säädös 542/2011)

***Lastensuojelulain mukaan on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus sosiaaliviranomaisille ja rikosilmoitus poliisille epäilystä.**

Lastensuojelu- ja rikosilmoitukseen on kirjattava, minkä perusteella epäily herää. Kirjaa tarkasti lapsen spontaanisti kertomat asiat, mutta vältä lapsen tarkempaa haastattelua asiasta, koska tällöin vaarannat poliisin myöhemmin tekemää esitutkintaa.

Jos teko on tapahtunut alle viikon sisällä, lapsi on lähettävä kouluterveydenhuollon kautta Satakunnan keskussairaalan päivystykseen akuutteja tutkimuksia varten. Satakunnan keskussairaalan päivystyksestä lapsi lähetetään edelleen tarvittaessa päivystyksenä Turun yliopistolliseen keskussairaalaan jatkotutkimukseen.

VAKAVA ONNETTOMUUS TAI SAIRASTUMINEN

Arvioi tilanne.

- * Selvitä, mitä on tapahtunut. Älä hätäänny.
- * Pyydä tarvittava määrä lisäapua.
- * Älä jätä potilasta missään vaiheessa yksin.
- * Pelasta hengenvaarassa olevat ja estä lisäonnettomuudet.
- * Älä vaaranna omaa tai muiden turvallisuutta.
- * Poista ulkopuoliset henkilöt onnettomuuspaikalta.
- * Anna hätäensiapu.
- * Ensiapuvälineet löytyvät opettajien huoneesta ja teknisen työn tiloista.
- * Geelikylmäpusseja on opettajien huoneen jääkaapissa.
- * Terveystietä on paikalla ma, ke-to 7.30-15.30 ja pe 7.30 -13.30. Ti Isosäskylän koululla.
- * Tiedota rehtoria tai vararehtoria asiasta.
- * Toimita potilas jatkohoitoon.
- * Potilas viedään terveydenhoitajan luo.
- * Jos terveydenhoitaja ei ole paikalla, soita terveyskeskukseen lisäohjeita varten.
- * Erittäin vakavissa onnettomuuksissa soita hätänumeroon 112, tee hätäilmoitus ja ohjaa ambulanssi paikalle.
- * Ilmoita tapahtuneesta loukkaantuneen huoltajalle.

- * Akuutin tilanteen jälkeen voit hakeutua tarvittaessa työterveysasemalle. Ensiapuvälineet ja laukut
- * Ilmoita ensiaputarvikkeiden puutteista kriisiryhmän jäsenelle.
- * Retkiä varten on ensiapulaukku saatavissa opettajien huoneesta.

PÄIHTEET OPPILAS PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA

- * Ilmoita asiasta koulun rehtorille tai kriisiryhmän listassa seuraavana olevalle henkilölle.
- * Terveystenhoitaja arvioi oppilaan terveydentilan ja tarvittavat hoitotoimenpiteet. Jos terveydenhoitaja ei ole paikalla, rehtori tai joku muu kriisiryhmän jäsen arvioi hoitotarpeen ja huolehtii oppilaan hoitoon saattamisesta.
- * Ilmoita asiasta oppilaan huoltajalle. - Jos akuuttia hoitotarvetta ei ole, huoltaja velvoitetaan hakemaan oppilas kotiin. - Jos oppilas on erittäin huonokuntoinen, tilaa ambulanssi, puh. 112
- * Käsittele tarvittaessa asiaa luokassa oppilaiden kanssa rauhallisesti ja asiallisesti. Toimenpiteet ja seuranta:
- * tehdään välittömästi lastensuojeluilmoitus
- * järjestetään neuvottelu, jossa ovat läsnä oppilas, huoltajat, opettaja ja kriisiryhmän jäsenet/OHR.

HENKILÖKUNTAAN KUULUVA PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA

- * Estä henkilön pääsy oppitunnille. Ohjaa henkilö pois yleisistä tiloista.
- * Ilmoita rehtorille.

KUOLEMANTAPAUS KOULUYHTEISÖSSÄ

Tiedottaminen

- * Ensiksi tieto rehtorille/apulaisrehtorille.
- * Opettajakunnalle tiedotetaan asiasta.
- * Kriisiryhmä kokoontuu ja tekee suunnitelman, miten tilanteessa edetään.

Oppilaan kuolema

- * Kuolemasta kerrotaan koko koululle.
- * Muistotilaisuus vanhempien toiveita kuunnellen.
- * Luokassa oppilaiden kanssa keskustellaan tilanteesta ja sen herättämistä tuntemuksista mahdollisesti jonkun kriisityöntekijän tuella.
- * Mahdollisten sisarusten luokissa keskusteluja järjestetään tarpeen ja tilanteen mukaan.

Työntekijän kuolema

- * Kuolemasta kerrotaan koko koululle.
- * Muistotilaisuus/hiljainen hetki.
- * Opettajan/avustajan kuolema käsitellään luokissa asiasta keskustellen mahdollisesti kriisityöntekijän tuella.
- * Työyhteisön yhteinen tilaisuus, jossa keskustellaan asiasta kriisityöntekijän kanssa. Lähiomaisen kuolema
- * Omaisten ja oppilaiden kanssa keskustellaan, miten ja kenelle kaikille asiasta ilmoitetaan.
- * Oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskusteluun.
- * Selvitetään jatkohoitomahdollisuudet.

* Informoidaan omaisia jatkohoitomahdollisuuksista.

LAPSEN ITSEMURHAPUHEET

Jos oppilas puhuu itsemurhasta tai kuolemasta, se on hätähuuto – ainakin avunpyyntö. Vaikka se olisi pelleilyä, lapsi pyytää apua ja kaipaa huomiota. Asia kannattaa ottaa vakavasti ja lasta tulisi kuunnella. Aikuisen tulisi osoittaa, että lapsesta välitetään. Itsemurhaan ja itsetuhoisuuteen liittyvät puheet ovat alakoulun oppilaan kohdalla psyykkisen huonovointisuuden ja masentuneisuuden merkki.

Asia on erityisen vakava mikäli:

* Itsemurhapuheen lisäksi lapsella on vaikeuksia olla muiden lasten kanssa.

* Lapsen koulutyöskentely on erityisen passiivista.

* Lapsen olemus on alaviritteinen.

* Lapsi on omaan maailmaansa vetäytynyt. Asia muuttuu akuutiksi, mikäli lapsen käytös nopeasti muuttuu aktiiviseksi ja aggressiiviseksi. Silloin "onnettomuusalttius" on suuri. Myös aggressiivinen käytös voi olla masentuneisuuden merkki. Jos lapsella on itsetuhoisuuteen viittaavaa puhetta tai käytöstä, puhu asiasta terveydenhoitajan tai psykologin kanssa. Heidät tavoittaa päivisin ainakin puhelimitse. Informoi huoltajaa, että tulet kertomaan asiasta koulun oppilashuoltohenkilöstölle. Asia on syytä käsitellä koulun oppilashuoltotyöryhmässä. OHR:ssä sovitaan, miten tilannetta seurataan.

Muista, ettet puhu asiasta yleisesti muille koulussa työskenteleville etkä oppilaille. Mikäli muut oppilaat kyselevät, miksi joku koulutovereista puhuu outoja, kerro, että koulun aikuiset auttavat tilanteessa.

Jos kuulet jonkun oppilaan puhuvan itsetuhoisia ajatuksia, kysy lapsen omalta opettajalta, onko hän tietoinen asiasta ja onko lapsen hoito (terapia) järjestetty.

TOIMINTAOHJE AKUUTTIA ITSEMURHATILANNETTA VARTEN

Jos olet huolissasi oppilaasi turvallisuudesta onnettomuusalttiuden tai itsevahingoittamisvaaran takia, asia on erityisen vakava, mikäli oppilaan käytös ja puhe nopeasti ja yllättäen muuttuvat oudoksi ja huolestuttavaksi.

Toimi silloin seuraavasti:

*Ota yhteys lapsen huoltajaan. Kerro, mitä olet havainnut ja tiedustele onko asian johdosta jo ruvettu auttamaan lasta. Kerro myös, että tulet informoimaan koulun oppilashuoltoryhmää asiasta.

*Ota yhteys koulun terveydenhoitajaan ja kerro, mikä on tilanne sekä mikä on huoltajan näkemys asiasta. Koulun oppilashuoltohenkilökunta kertoo ja neuvoo, miten asia tästä etenee.

*Asia käsitellään koulun oppilashuoltotyöryhmässä mahdollisimman pian. Sinä luokan opettajana tulet osallistumaan siihen. Koulu seuraa lapsen tilannetta ja omalta osaltaan vauhdittaa lapselle annettavaa ulkopuolista tukea.

*Mikäli asia ei etene ja tilanne tuntuu akuutilta, et tavoita huoltajaa etkä oppilashuoltohenkilökuntaa, käänny terveystieteiden puoleen asian eteenpäin saattamiseksi.

REAKTIIVINEN TYÖUUPUMUS

Työuupumuksen ennaltaehkäisy

* Opettele tuntemaan oman jaksamisesi rajat.

* Positiivinen asenne vähentää uupumista. Epäonnistuminenkin on sallittua.

* Opettele suojaamaan itseäsi. Ota aikaa itsellesi ja huolehdi omista perustarpeistasi.

* Yritä keskittyä omaan perustehtävääsi.

Energiaa-antava työyhteisö ja työkuultuuri

Työyhteisön palautejärjestelmään kuuluvat työtovereiden huomioiminen, tukeminen, positiivinen palaute ja henkilökohtaiset tai ryhmäkehityskeskustelut esimiehen kanssa. Työyhteisön onnistumiset ovat yhteisiä onnistumisia. Hyvään työkuultuuriin kuuluu: täydennyskoulutus, työnohjaus, koulun omat esitelmät, koulutukset ja teemakeskustelut. Reilun pelin henki, työssä onnistuminen ja korkea moraalitarttuvat. Työyhteisöä pyritään kehittämään sisältä päin. Jokainen työntekijä on tärkeä ja arvokas omana itsenään. Ketään ei jätetä sivulliseksi. Työntekijän oma luovuuden ja ideoinnin käyttö lisää työmotivaatiota.

Mitä on työuupumus?

*Väärin arvioitu kuormittavuus.

* Omien perustarpeiden laiminlyönti.

* Epärealistinen asennoituminen työhön tai työlle uhrautuminen.

* Yksintyöskentelyn riskit.

* Sivulliseksi kokeminen ja vetäytyminen omiin oloihin.

Ahkera ihminen saa ja voi olla väsynyt työrupeaman jälkeen. Työssä tulee ja voi olla hauskaa. Työ- elämä toimii enemmistön ehdoilla, joten työyhteisössä korostuvat ryhmätaitojen lisäksi tiimityö ja verkostoituminen. Intuitio ja empatia katoavat, jos emme kunnioita omia ja toistemme voimavarojen rajoja.

Miten haet apua työuupumukseen?

Ota yhteyttä kriisiryhmän jäseneseen, joka ohjaa tarvittaessa työterveyshuollon palveluihin. Puhu heti, kun tunnet liiallista väsymystä. Älä sinnittele liian kauan, sillä ajoissa haettu apu tehoaa nopeammin.

TOIMINTA SUURONNETTOMUUKSISSA

Hätäilmoitus

* Soita 112.

* Kerro, kuka olet.

* Mitä on tapahtunut.

* Missä? Anna mahdollisimman tarkka osoite.

* Onko ihmisiä vaarassa?

* Odota, mitä sinulta kysytään.

Tulipalo

1. Pelasta vaarassa olevat ihmiset.

2. Sammuta lähimmällä sammuttimella.

3. Hälytä 112, palokunta ja ambulanssi.

4. Rajoita palo sulkemalla ovet ja ikkunat.

5. Opasta palokunta paikalle.

Tämän kriisisuunnitelman liitteenä on kartta poistumisteistä ja kokoontumispaikoista.

KAASUVAARA

Jos olet sisällä ja kuulet yleisen hätämerkin tai muuten saat tiedon kaasuvaarasta:

* Pysy sisällä ja kutsu ulkona olevat sisälle.

- * Sulje ikkunat, ovet ja vetoa aiheuttavat aukot.
- * Kouluisäntä sulkee huippumurit ja muut keskusilmastointilaitteet.
- * Avaa radio ja kuuntele lähetystä miltä tahansa kanavalta.
- * Älä tiedustele hätänumerosta toimintaohjeita; viranomaiset antavat ne radion kautta.
- * Vältä puhelimen käyttöä, jotta puhelinverkon tukkeutuminen ei estäisi hätäpuhelujen perillemenoa..
- * Välittömän avun saamiseksi soita yleiseen hätänumeroon 112.
- * Jos sisällä tuntuu kaasun hajua, kostuta paksu ja ilmava kangas ja hengitä moninkertaisesti taitetun kankaan läpi.
- * Älä lähde oma-aloitteisesti ulos – voit joutua vaaraan matkalla. Jos alue joudutaan tyhjentämään, viranomaiset antavat tästä ohjeet radion, hälyttimien ja kaiutinautojen välityksellä.
- * Jos joudut ulkona yllättäen kaasupilveen:
- * Älä lähde juoksemaan, vaan liiku kävellen ja hengitä nenän kautta. Hengästyminen ja suun kautta hengittäminen lisäävät huomattavasti myrkytysvaaraa.
- * Pyri pääsemään sisälle ja neuvo myös muita menemään sisälle. Sisälle päästyäsi toimi kuten edellä on neuvottu.
- * Jos et heti pääse sisälle, pyri sivutuuleen kulkien pois vaara-alueelta.
- * Älä mene alaviin maastokohtiin. Jos olet sellaisessa, pyri korkeammalle paikalle.

MYRKKYONNETTOMUUS

Myrkkyonnettomuuteen pätevät samat toimintaohjeet kuin kaasuvaaraan silloin, kun on kyse kaasuuntuvista myrkyistä. Kaasuuntumisen lisäksi myrkyt voivat olla syövyttäviä, hapettavia, liuottavia jne. Vältä joutumasta kosketuksiin näiden myrkkujen kanssa. Puhdistautumistoimet ovat usein ”myrkykohtaisia”. Tavallisissa myrkytystapauksissa ohjeita antaa Myrkytystietokeskus, puh. 471 977.

Laskeumalta suojautuminen

Radioaktiivisen säteilyn havaitsemiseksi viranomaiset ovat rakentaneet jatkuvasti toimivan valvontajärjestelmän. Jos valvonta-asemat havaitsevat radioaktiivisen laskeuman uhkaavan, uhanalaiselle alueelle annetaan kehoitus suojautumiseen.

Toiminta säteilyvaaratilanteessa

- * Kun kuulet yleisen hälytysmerkin, siirry sisätiloihin ja jää sinne.
- * Sulje ovet, ikkunat ja tuuletusaukot sekä keskusilmastointi.
- * Avaa radio ja kuuntele lähetystä. Toimintaohjeet annetaan siellä.
- * Toimi annettujen ohjeiden mukaan. Voit joutua odottamaan tietoja ja ohjeita jonkin aikaa. Älä käy ulkona.
- * Vältä puhelimen käyttöä.
- * Älä poistu alueelta ilman viranomaisten lupaa. Voit joutua vaaraan matkalla. Yleisen hälytysmerkin jälkeen viranomaiset ryhtyvät pelastus- ja suojelutoimiin. Jos alue joudutaan tyhjentämään, siitä ilmoitetaan radiossa, hälyttimillä tai kaiutinautoilla.
- * Suojautumiskäskyn jälkeen suojaudu väestönsuojaan.
- * Mahdollisista jatkotoimenpiteistä tiedotetaan radiossa/TV:ssä. Siirtyminen väestönsuojaan tai mahdolliset evakuoitustoimenpiteet selvitetään radiossa/TV:ssä.

Tarvittavat toimenpiteet voivat vaihdella hyvin paljon laskeuman vakavuuden mukaan.

POISTUMINEN RAKENNUKSESTA HÄTÄTILANTEESSA

Koko rakennus tyhjennetään.

Kokoontumispaikalla rehtorille ilmoittautuvat: koulusihteeri, kouluterveydenhoitaja sekä keittiöhenkilökunta. Kiinteistönhoitaja tarkistaa yleisten tilojen WC:t.

Opettajat ja kouluavustajat:

1. Jokainen opettaja vie hallitusti oman opetettavan ryhmänsä ulos omasta poistumiskartan määrittelemästä ovesta.
2. Opettaja tarkistaa, että luokan ikkunat ja ovet ovat kiinni sekä valot sammutettu.
3. Opettaja varmistaa, että luokka on tyhjä ja poistuu luokasta viimeisenä.
4. Kengät laitetaan jalkaan, päähine ja takki otetaan mukaan.
5. Älä juokse, vaan kävele reippaasti koulun oman luokan kokoontumispaikalle.
6. Opettaja ilmoittaa rehtorille, kun kaikki ovat paikalla.
7. Lisäohjeita odotetaan omalla kokoontumispaikalla.

9.10. Säkylän seudun lukion kieliohjelma

Säkylän seudun lukion kieliohjelma

Säkylän seudun lukiossa on tarjolla seuraavat kielet:

- Äidinkieli ja kirjallisuus: suomi
- A-kieli: englanti
- B1-kieli: ruotsi
- B2- ja B3-kieli: saksa ja ranska
- B3-kieliä: espanja, venäjä

Mahdollisuuksien ja oppilaiden kiinnostuksen mukaan voidaan opiskella myös joitain muita B3-kieliä lähinnä etäopiskeluna.

Jos opiskelija on aiemmin opiskellut muita kieliä tai oppimäärälajuuksia, selvitetään mahdollisuuksia jatkaa tätä opiskelua.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän opintojaksoja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset opintojaksot voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi opintojaksoiksi.